LETO XII. ŠT. 23 (603) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 19. JUNIJA 2008

www.noviglas.eu

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.a. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, DCB (Padova)
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE PADOVA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 EVRO

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Srečanje EU-ZDA v Sloveniji

"... kajti naši konji so pridirjali od daleč in so daleč namenjeni..."

Edvard Kocbek, iz pesmi Lipicanci

Uvodnik

Jurij Paljk

Horror pleni...

Minuli petek je bil v dvorani Državne knjižnice v Gorici izjemno dobro obiskan kulturni večer, na katerem je bil gost sloviti likovni kritik Gillo Dorfles, po rodu Tržačan, sicer pa rojen davnega leta 1910. Izjemno bistrega in enega največjih živečih likovnih kritikov v Evropi je v Gorico pripeljala tankočutna in duhovita oblikovalka tržaške kulturne pozornice Marianna Accerboni, ki se je z njim tudi pogovarjala. Večer je bil posvečen zadnji Dorflesovi knjigi, ki ima nevsakdanji in zato bolj zgovoren naslov: Horror pleni. Tudi sam Dorfles se je v svojem lepem nastopu pošalil iz dejstva, da mora "najprej razložiti sam naslov knjige, ko pa je danes zelo malo ljudi, ki še poznajo latinski jezik in vedo, da je naslov Horror pleni nasprotje znanega reka 'horror vacui'". Horror pleni v smislu, je povedal Dorfles, da je danes odločno preveč besed, preveč podob, glasbe, preveč vsega, da bi bili zmožni še slišati besedo, videti resnično podobo, ujeti v njej samega sebe, razmisliti same sebe v družbi, kjer je vsega preveč, od hrupa do poplave slik in podob, predvsem pa eno samo blebetanje in čvekanje in zato, ko gremo v Prado ali Vatikanski muzej, gledamo na tisoče slik, a zares ne vidimo niti enega umetniškega dela, ker ne znamo več gledati, se čuditi, razmišljati, analizirati sveta, družbe in samih sebe.

Seveda so me njegove besede in misli prizadele, ker je pronicljivi in še vedno sveži Gillo Dorfles imel prav predvsem takrat, ko je govoril o govorjenju vsevprek, o blebetanju, pravzaprav pravem blejanju in mukanju, ki je zamenjalo govorico med nami. Ko lahko vsak govori o vseh stvareh, ko je pritlehna in zločesta aroganca prisotna v vsaki kritiki, ko s (m) o vsi strokovnjaki za vse in vsakdo lahko reče vse, kar hoče. Ko je vsak od nas tarča poplave besed in zmotno misli, da se lahko ubrani samo s še večjo poplavo besed! V zameno je Dorfles ponudil korak nazaj, razmislek, tišino, premišljeno besedo, pristno čudenje.

Kar bi seveda veljalo tudi za vse nas, za Slovence, ki živimo v Italiji. Mimogrede: dobro obiskanega srečanja z Dorflesom se nas je udeležilo niti za prste ene roke Slovencev.

Slovenija prizorišče svetovnega političnega dogajanja

"Videti veliko sliko, a biti pozorni na narodno manjšino v Italiji!"

Če bi zapisali v začetku, da je bila Slovenija minuli teden v središču svetovne javnosti, bi bilo premalo, saj je bil vrh med Evropsko unijo in Združenimi državami Amerike več kot samo dokaz odličnega spričevala slovenskega vodenja Evropske unije. Tako skeptikom kot tudi najbolj gorečim nasprotnikom je sedanja slovenska vlada pokazala, da je sposobna voditi Evropsko unijo, prirediti vrh planetarnega pomena in istočasno ne pozabiti na svoje korenine, svoje izročilo, o čemer priča tudi lipicanec na gornji fotografiji, saj je slovenska vlada Janeza Janše priredila za voditelje ZDA in EU na Brdu pri Kranju tudi kratek predah z ogledom lipicanske šole jahanja. In če zraven lipicanca -simbola slovenstva dodamo še dejstvo, da je bil na vrhu med EU in ZDA uradni jezik tudi slovenščina, je slika več kot popolna, da je človek lahko poln ponosa.

Pa vendar lahko zapišemo tudi to, da Republika Slovenija ni pozabila na nas, narodno manjšino v Italiji, saj je samo dan po odhodu ameriškega predsednika Georga Busha iz Slovenije, ki jo je le-ta označil za košček nebes, slovenski minister Dimitrij Rupel našel čas, da se je v jutranjih urah sestal najprej s predsednikoma krovnih organizacij Slovencev v Italiji in še isti dan v popoldanskem času z deželnim predsednikom Furlanije Julijske krajine Renzom Tondom.

Po uro trajajočih pogovorih s predsednikom Slovenske kulturno-gospodarske zveze (SKGZ) Rudijem Pavšičem in predsednikom Sveta slovenskih organizacij (SSO) Dragom Štoko je minister Rupel ocenil, da razmere na splošno niso slabe, je pa odprtih še nekaj problemov. Sogovorniki so se tudi strinjali, da so dobri odnosi med Slovenijo in Italijo hkrati tudi dobra podlaga za dober položaj slovenske manjšine v Italiji. Manjšini je vodja slovenske diplomacije še zagotovil vso nadaljnjo podporo Slovenije, obljubil pa je tudi, da bodo pričakovanja manjšine predmet pogovorov z italijanskimi sogovorniki.

Minister Rupel je še izrazil upanje, da je "**dejansko za vse čase minilo vzdušje izsiljevanja, pritiskov, nacionalizma, drobnih tegob in interesov, da se med manjšino in večino in med narodi delajo problemi tam, kjer ni potrebno**".

Dr. Drago Štoka in Rudi Pavšič pa sta ministra Rupla opozorila na nujnost ustanovitve deželne komisije in na dejstvo, da naj deželni predsednik FJK Tondo podpiše odlok o vidni dvojezičnosti, opozorila pa sta tudi na nedostopnost slovenskih programov v Videmski pokrajini ter na zaskrbljenost manjšine glede sklepov goriške občine. Goriški občinski odbor je namreč nedavno sprejel sklep, ki med drugim predvideva, da bo občina Gorica odslej objavljala dvojezična javna in uradna sporočila le v nekaj obmestnih rajonih ter v uradu v ulici Garibaldi, ne pa v središču mesta, kjer Slovenci od nekdaj živimo in kjer imamo tudi večino naših najbolj pomembnih kulturnih ustanov.

"**Za moj okus gre za skorajda nerazumljiv ukrep goriških lokalnih oblasti, ki je prizadel in užalil slovensko govoreče ljudi tam. Takšno igračkanje s slovenskim jezikom v današnjem času se mi zdi povsem deplasirano**", se je odzval minister Rupel in poudaril, da je "**takšno igračkanje v neskladju z razmerami v današnji Evropi in v neskladju s časom**".

Predsednik SSO Drago Štoka je v izjavi po srečanju opozoril na nujnost, da morata zamejstvo in Slovenija ostati povezana, kot je tudi dejal, da smo Slovenci ponosni na domovino Slovenijo in na njene uspehe na mednarodnem področju. Današnji položaj in ugled Slovenije po njegovih besedah pripadnike manjšine navdajata s ponosom in "to je injekcija življenja" za narodno skupnost v Italiji. "**Če skupnost tega ponosa nima v sebi, je nevarno, da gre na pot asimilacije in pesimizma**", je še dodal dr. Štoka.

Predsednik SKGZ Rudi Pavšič je opozoril, da ima deželni predsednik Tondo zelo pomembno nalogo; predstavlja deželo, ki je najbližja Sloveniji in zato mora poskrbeti, da bo sodelovanje med Slovenijo in deželo dobilo "več kisika". Tondo mora tudi postati garant uveljavljanja pravic slovenske manjšine, "tako v odnosu do Rima kot v odnosu do krajevnih uprav".

/ stran 3

Prenovljena koča v Žabnicah

V nedeljo, **22. junija**, bo ob 16. uri blagoslovitev obnovljene koče sv. Jožefa v Žabnicah

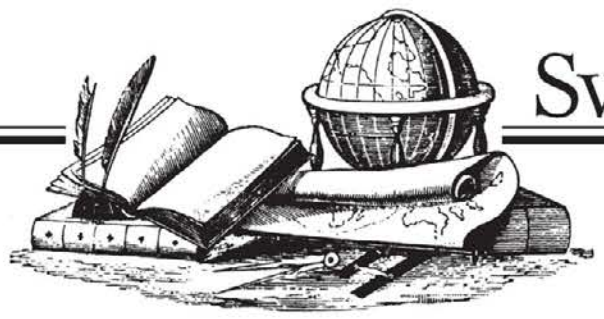

Evropske teme - Naše teme

Irski ne Evropi

Že dalj časa se je šušljajo o tem, da bodo Irci, ki so z referendumom morali neposredno odločati o sprejemu Lizbonske pogodbe, verjetno zadali hud udarec Evropski uniji in njenemu procesu združevanja. Kljub splošnemu občutku in tihemu šušljanju pa si nihče ni upal svojih bojazni glasno izraziti. Politiki in bruseljski funkcionarji so se dobro zavedali, da bi morebitni irski ne pomenil ponovno krizo evropskih inštitucij, a očitno so menili, da je bolj primerno molčati in po tihem upati, da se bodo zadeve v zvezi z irskim referendumom same srečno iztekle.

O irski referendarni kampanji so zato v Evropi žal le redki poročali. Le teden dni pred referendumom, ki je bil določen za četrtek, 12. junija, je kak evropski časopis začel glasno opozarjati na morebitno ponovno zaustavitev procesa evropske integracije. Bojazen namreč, da bi Irci na referendumu volili proti sprejetju Lizbonske pogodbe, je iz dneva v dan rasla, saj so nekatere javnomnenjske raziskave pokazale, da je število zagovornikov zavrnitve Lizbonske pogodbe preseglo število tistih, ki bi pogodbo sprejeli. Ker je bilo razvidno, da bo rezultat tesen in da bo lizbonski politični kompromis verjetno doživel svoj polom prav v edini državi, kjer ljudstvo neposredno odloča o potrditvi oz. zavrnitvi predloga o nadgradnji Evropske unije, je Irska med četrtkom in petkom stopila v ospredje evropske medijske pozornosti.

In res, po predvidevanjih se je zgodilo tisto, česar si nihče ni upal glasno povedati. Irska kljub proevropski naravnanosti svoje vlade in večine svoje politične garniture se je jasno izrekla proti sprejetju Lizbonske pogodbe. V Bruslju so dobesedno obnemeli, ko so Irci v petek, 13. junija, vraževernim v brk, objavili uradne rezultate referenduma, ki so pokazali, da se je le malo več kot 46% Ircev, ki so se volitev udeležili, izrazilo za nadaljevanje procesa evropske integracije, nekaj več kot 53% pa jih je bilo proti. Podatek je boleč, še posebno, če upoštevamo vse volilne upravičence. Če rezultat ocenimo s tega zornega kota, odkrijemo, da le nekaj več kot 20% Ircev se je izrazilo za Lizbonsko pogodbo in za nadaljevanje procesa evropske integracije, ostali pa se volitev niso udeležili ali pa so glasovali proti. Nedvomno gre za katastrofalen podatek, o katerem bodo evropski voditelji morali globoko razmisliti in se vprašati, zakaj trenutno ideja o Evropi uživa velik ugled v političnih in ekonomskih krogih, ne uspe ji pa prepričati Evropejcev.

Razmišljanje namreč ni vezano zgolj na Irsko, ampak velja za vso Evropo. Ni naključje, da so druge države pogodbo ratificirale le v nacionalnih parlamentih prav zaradi bojazni, da bi jo ljudski referendumi marsikje zavrnili, kot se je že zgodilo, ko so se Francozi in Nizozemci izrekli proti sprejetju Evropske ustave.

Vse bolj razvidno postaja torej, da je današnja ideja Evrope v hudi krizi. Princip hladnega združevanja zadnjih let, ki je potekal zgolj na ravni preračunljivega istitucionalnega dogovarjanja, je obelodanil svoje šibkosti. Ideja, da evropsko integracijo dosežemo le z racionalistično-razsvetljenskim pristopom, ki je do danes v ospredje postavljal ekonomsko združevanje (grajenje skupnih ekonomskih inštitucij in skupni denar), in ustvarjanje skupnih pravil, je v hudi krizi, saj ljudje večkrat Evropo razumejo le kot dodatno omejitev oz. breme. V Evropi žal ne najdejo neke identitete, nekega čuta pripadnosti neki širši skupnosti.

Res v zadnjih dvajsetih letih smo v smeri grajenja evropske identitete opravili nekaj pomembnih korakov, a dejstvo je, da ljudje še niso začutili, da je Evropa naša skupna hiša, ki nas že danes dejansko brani pred velikimi finančnimi in drugimi ekonomskimi nevihtami, ki nam jamči že šestdesetletno obdobje miru, ki nam danes na svetovni ravni omogoča, da ostajamo enakovredni partnerji novih ekonomskih velikanov. Za Evropejce Evropa ni pa še dom, ampak ostaja anonimen in neoseben mestni blok, ki druži razna poslovna stanovanja, v katerih se odvijajo zgolj posli. Gre za koristno stavbo, ker nudi neko streho in pomaga racionalizirati stroške, ne nudi pa tistega, kar je potrebno, da bi ljudje v njej res živeli. Ljudje namreč v ustanovah, kot so države, ne iščemo le funkcionalnosti urada, v njih iščemo tudi toplino, ki nam jo daje dom, dom, ki odraža neko osebnost, dom, ki odraža neko identiteto.

Te identitete pa v sedanjem evropskem načrtu ne najdemo, čeprav vsi čutimo in vemo, da obstaja. Vidi jo namreč vsakdo, ki se sprehaja po evropskih mestih in podeželju, vidi jo tisti, ki stopi na evropske univerze in v naše knjižnice, vidi jo tisti, ki vsaj malo pozna našo zgodovino.

Mi vsi Evropejci smo namreč dediči nekega duha, ki se mu danes žal skušamo izneveriti, ker smo naivno prepričani, da edino, kar nas lahko druži, je pragmatično-utilitaristično dogovarjanje. Pozabljamo pa, da imamo vsi neko skupno zgodovino in neke skupne vrednote, ki hočeš nočeš odražajo tisto veliko kulturno sintezo grško - latinske kulture, ki jo je izoblikovalo krščanstvo in na kateri temelji tisočletna tradicija vseh narodov, ki danes sestavljajo Evropsko unijo.

Zato, čeprav danes še ne vemo, katero pot bodo evropski politiki ubrali, da bodo nadaljevali s prepotrebnim procesom združevanja (verjetno bodo pravni izvedenci Evropo rešili iz zagate), postaja vse bolj jasno, da se bo od sedaj naprej Evropska unija morala posvetiti v prvi vrsti Evropejcem in pa odkrivanju neke jasne evropske identitete, ki je nedvomno še tisto edino duhovno jedro, ki tako različne ljudi in kulture združuje, ne glede na še obstoječe interese zdaj ene zdaj druge evropske nacionalne države.

Peter Černic

Ob nedavni okvari v nuklearki Krško

Širjenje nepotrebnega alarmizma pri nas

Da politično ozračje v prostoru Furlanije Julijske krajine v zvezi s spremembami po vstopu Slovenije v Evropsko unijo in nedavno odpravo nadzora na meji ter vključitvijo v schengensko območje se še ni normaliziralo s psihološkega vidika, kar dokazuje način, kako so sredstva javnega obveščanja obravnavala znano lažjo okvaro v jedrski centrali v Krškem v Sloveniji. Ne glede na to, da so slovenski organi o dogodku takoj in natančno obvestili evropski nadzorni sistem in o naravi okvare same, pa so mediji v sosednjih državah, kot sta recimo Avstrija in Italija, poročali precej alarmantno, čeprav ni šlo za nobene škodljive posledice za ljudi in naravno okolje. Pri takšnem napihnjenem poročanju so se odlikovali zlasti časopisi in televizijske postaje v naši deželi, saj so dogodek več dni "glodali" celo na prvih straneh, in to z vseh mogočih vidikov, kakor da bi res šlo za iskanje "zločina", čeprav je bilo že od vsega začetka pojasnjeno, da gre za manjšo okvaro, ki je Slovenija ni bila sicer dolžna objaviti, je pa to kljub temu storila iz občutljivosti za prozornost, kar je sprožilo medijski interes po celi Evropi. Bolj umirjeno so se obnašali politiki, ki pa le niso mogli povsem iz svoje kože. Mnogi predstavniki desnosredinske opcije so se namreč znašli nekoliko v zadregi, ker so se v preteklosti večkrat obregnili ob slovensko jedrsko elektrarno zaradi nevarnosti, ki da jo predstavlja. Prav zanimive so v tem pogledu spremembe v zadržanju tržaškega poslanca Nacionalnega zavezništva Roberta Menie, ki je medtem postal podtajnik na ministrstvu za okolje v novi italijanski vladi. V intervjuju za tržaški Il Piccolo je priznal, da je Slovenija korektno obvestila o okvari Evropsko unijo in da za zdaj ni razlogov za kak preplah. Kljub temu je naročil pristojnim tehničnim službam, naj ob meji s Slovenijo merijo eventualno povečanje radioaktivnosti. Po nekaj dneh so merjenje opustili, ker ni zaznamovalo nobenih sprememb. Sprva je Menia nameraval pripeljati v Trst posebno pripravo za ugotavljanje morebitnih posledic na našem območju. Ko je ugotovil, da ljudje niso dovzetni za ustvarjanje umetne panike, je svojo namero opustil in se omejil na to, da si skupina italijanskih strokovnjakov ogleda JE Krško. Po opravljenem obisku se je komisija pohvalno izrazila o varnosti elektrarne in njenem zglednem vzdrževanju.

Naj povemo še to, da je poslanec Menia v omenjenem intervjuju za tržaški Il Piccolo dejal, da je prej bil trdno prepričan, da je krška nuklearka zgrajena po sovjetskem tehnološkem modelu kot tista v Černobilu. Šele zdaj je dobil potrditev, da jo je zgradila ameriška družba Westinghouse, ki jo tudi stalno nadzoruje in tehnološko dopolnjuje, tako da jo strokovnjaki uvrščajo v skupino druge generacije. Desnica pri nas pa je prav na omenjeni zgrešeni predpostavki prikazovala nuklearno elektrarno v Sloveniji kot izredno nevarno za severovzhodni del Italije, potencialno kot nekakšen drugi Černobil. Ko se je sedaj Berlusconijeva vlada odločila graditi jedrske elektrarne, nuklearka Krško čez noč ni več nevarna za sosedne države, kot so doslej prikazovali. V strokovnih in znanstvenih krogih v Evropi že dolgo časa vedo, da je NEK Krško zaradi izkušenj s Černobilom med najbolj natančno nadzorovanimi energetskimi obrati na svetu.

Novi deželni predsednik Renzo Tondo je po nedavnem uradnem obisku pri slovenskem zunanjem ministru Ruplu uradno izjavil, da se zavzema za sodelovanje na jedrskem področju med Italijo in Slovenijo. Ob tem naj spomnimo, da je spremenil svoje polemično zadržanje v predvolilnem času do Illyjevega načrta o vzpostavitvi tesnejšega sodelovanja med obmejnimi območji FJK, Koroške, Slovenije in Hrvaške v okviru evroregije.

Lažja nenevarna okvara v JEK Krško je tudi v Avstriji in še posebej na Koroškem obudila razpravo o njenem zaprtju in ostre kritike na račun obveščanja slovenske oblasti o tem dogodku. Pri tem so seveda prednjačili Zeleni in koroški deželni glavar Jörg Haider, za katerega je vsaka priložnost dobra za izražanje nasprotovanja do Slovenije, od katere zahteva, naj se dokončno odpove proizvodnji jedrske električne energije.

Zadnji dogodki okrog jedrske elektrarne Krško v Sloveniji so kljub alarmističnemu načinu poročanja, tako pri nas kot v Avstriji, pripomogli k razčiščenju predstav glede njene varnosti. Zato se je sedaj težišče kritik preusmerilo na njeno lokacijo na območju širšega potresnega področja.

Alojz Tul

V karlovški knjižnici Ivan Goran Kovačič

Police s slovenskimi knjigami

Zorko Pelikan, državni sekretar in predstojnik Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, in Rudi Merljak, sekretar in vodja Sektorja za spremljanje položaja Slovencev zunaj RS in za statusne zadeve na Uradu, sta se pred dnevi v Karlovcu sestala z vodstvom tamkajšnjega slovenskega društva Slovenski dom. Gosta iz Slovenije je sprejel predsednik društva Silvin Jerman z dvema članicama odbora, srečanju pa je prisostvoval tudi predsednik Zveze Slovenskih društev na Hrvaškem, gospod Darko Šonc. Obisk je med drugim bil namenjen tudi ogledu centralne karlovške knjižnice Ivan Goran Kovačič.

Knjižnica Ivan Goran Kovačič v Karlovcu je glavna mestna in županijska knjižnica, poleg tega pa ima tudi status oziroma vlogo knjižnice za Slovence na Hrvaškem. Leta 1993 so namreč na Hrvaškem za vsako od narodnih manjšin izbrali eno knjižnico, ki je poleg svoje osnovne dejavnosti zadolžena tudi za zbiranje, hranjenje in izposojanje knjig v jeziku določene narodne manjšine. Karlovška knjižnica ima torej poseben oddelek, ki zbira, hrani in posoja slovenske knjige. Prav v osrednjem delu knjižnice je večji prostor, ki ga zasedajo police s slovenskimi knjigami. Določen del teh knjig se iz Karlovca pošilja posameznim slovenskim društvom po Hrvaški; nekaj v začasno izposojo, nekaj pa v trajno last društvenih priročnih knjižnic. Nakup knjig financira slovensko kulturno ministrstvo, personalne in organizacijske stroške poslovanja slovenskega oddelka pa plačuje hrvaško ministrstvo za kulturo. Karlovška knjižnica je povezana s knjižnico Mirana Jarca iz Novega mesta, s katero sodeluje pri pripravi različnih strokovnih prireditev, še posebej tesno pa knjižnici sodelujeta pri nabavi knjižnega gradiva za rojake na Hrvaškem. Ravnateljica karlovške knjižnice je gospa Frida Biščan, ki je po rodu tudi sama Slovenka in si zato za razvoj slovenskega oddelka še posebej zavzeto prizadeva. Gospa Biščan deluje tudi v odboru karlovškega društva Slovenski dom.

Na dnu...

Povejmo na glas

Čezmejni Goriški mladinski zbor

Prejšnji teden je v Kulturnem centru Lojze Bratuž svojo tretjo uradno predstavitev doživel Čezmejni Goriški Mešani mladinski zbor Primož Trubar, ki ga vodi Gregor Klančič. Kot je znano, gre za večjo zborovsko skupino, ki jo sestavljajo mladi z obeh strani goriške meje in je bila ustanovljena na pobudo Zveze kulturnih društev Nova Gorica. "Pri ustanovitvi in življenju zbora sodelujejo osnovne in srednje šole občin Nova Gorica, Šempeter Vrtojba, Renče Vogrsko, nižje in višje slovenske šole v Gorici, Glasbena šola Nova Gorica, Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel, Glasbena matica, Kulturni dom Gorica, Dijaški dom Nova Gorica ter druga civilna združenja". Zanimiva in vsekakor nadvse pomembna pobuda, ki je zajela lepo število uglednih naslovov z obeh strani goriško-novogoriškega prostora in se izjemno hitro odzvala vstopu Slovenije in teh krajev v schengensko območje.

Med Gorico in Novo Gorico je vselej obstajalo najraznovrstnejše sodelovanje bodisi na ravni obeh občin bodisi na ravni stikov med slovenskim večinskim narodom in slovensko narodno skupnostjo v Italiji. Po schengenski odpravi meje pa se je v bistvu zgodila velikanska sprememba, ki je postavila tukajšnje območje v povsem novo situacijo. Z odstranitvijo sicer že prej prehodne mejne črte se je vzpostavil nekakšen izpraznjen prostor, ki po eni strani predstavlja izhodišče neslutenih in v vsakem primeru obetavnih srednjeročnih ter dolgoročnih možnosti, po drugi strani pa kliče in tako rekoč zahteva, da ga napolnimo in dobesedno oživimo. Popolnoma jasno je, da bo ta prostor z leti zaživel samodejno in se medsebojno prepletel z odgovarjajočimi zamislimi in dejavnostmi od gospodarstva do kulture, od reševanja okoljske problematike do urejanja smotrnejših prometnih povezav. Ko pravimo, da bo z leti zaživel, izpostavljamo svarilo, da samodejno ne bo zaživel tako hitro oziroma dosti kasneje, kot bi si bilo to mogoče želeti. Z drugimi besedami: zgolj čakati, da se bodo stvari zgodile same od sebe, zagotovo ni smiselno in koristno, ker vedno obstaja tudi možnost, da odsotnost dejanj omrtvi voljo in v našem primeru izniči schengenske pridobitve.

Čezmejni Goriški Mešani mladinski zbor Primož Trubar je zato v luči povedanega resnično dejanje, dejanje v pravem trenutku, dejanje takoj, smer in spodbuda, naj sprožimo druga podobna čezmejna dejanja, kar ne velja samo za goriški prostor, ampak za celotno območje od Milj do Kanalske doline. Imenovani zbor sestavljajo mladi, kar ne vsebuje le močnega simbolnega naboja, ampak uteleša smernice nove Evrope, ki želi ne samo izbrisati svoje notranje meje, temveč z njimi istočasno odstraniti tista bremena preteklosti, za katera mlade generacije pač niso dolžne odgovarjati. In tovrstno mladostno-glasbeno vzdušje odločno odpira lepša obzorja in to obema sosednjima narodoma ter toliko bolj slovenski manjšinski narodni skupnosti.

Janez Povše

POGOVOR Maja Mezgec

"Na SLORI-ju si vedno prizadevamo za kakovost!"

Mlada raziskovalka dr. Maja Mezgec je že nekaj let sodelavka Slovenskega raziskovalnega inštituta (SLORI). Pred kratkim je sprejela odgovorno mesto ravnatelja te pomembne ustanove, ki jo je dolga leta uspešno vodil dr. Emidijo Susič. Z njo smo se pogovorili prav o njenem delu in novi zahtevni nalogi.

Že vrsto let ste aktivni člen Slovenskega raziskovalnega inštituta. Kdaj in kako ste začeli sodelovati s SLORI-jem?

Sodelovanje s SLORI-jem sem začela leta 2001 kot mlada raziskovalka. To je posebna oblika usposabljanja mladih raziskovalnih kadrov, ki se je uveljavila v Sloveniji. Takrat so bili pogoji posebno ugodni, tako da je SLORI-ju prvič uspelo, da pridobi mesto mladega raziskovalca in mentorja. Slovensko ministrstvo, pristojno za področje raziskovanja, namreč objavi razpis za mesta mladih raziskovalcev, in ustanovam, ki uspešno kandidirajo na razpis, dodeli sredstva za kritje honorarjev za mladega raziskovalca, mentorja, šolnine za petletni doktorski študij in materialne stroške.

Sicer pa sem imela prvi stik s SLORI-jem nekaj mesecev prej, ko sem kandidirala na razpis za diplomske naloge. Bilo je po vrnitvi z enoletnega študija v tujini, kjer sem pisala diplomsko nalogo in se obenem odločila, da se bom vpisala v doktorski študij in se usmerila v raziskovalni poklic. Najprej sem nameravala v tujino, potem sem se odločila za sodelovanje s SLORI-jem in doktorski študij na Univerzi v Ljubljani.

S katerimi raziskovalnimi področji ste se ukvarjali?

Po izobrazbi sem doktor znanosti s področja pedagogike, sicer pa sem se posvetila andragogiki (to je veda o izobraževanju odraslih), vendar v slovenskem prostoru spadata obe vedi v disciplinarno področje pedagogike. Ukvarjam se torej predvsem s področjem izobraževanja oz. t. i. vseživljenjskega izobraževanja. Na SLORI-ju pa razvijamo predvsem manjšinske problematike, tako da sem tu večji del svoje raziskovalne dejavnosti namenila preučevanju slovenske manjšine na izobraževalnem in družbeno-kulturnem področju s posebnim poudarkom na analizi dejavnikov za aktivno ohranjanje slovenske kulture in jezika.

Slovenski raziskovalni inštitut je z vašim imenovanjem na čelo ravnateljstva krenil v korenito generacijsko zamenjavo kadrovskega sestava. Ali menite, da je v manjšini ta trend zapostavljen?

Mogoče, da trend v manjšini odraža tudi neki splošni vsedržavni trend v Italiji. V Sloveniji npr. imamo ministrico za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, letnik 1972, tudi v Estoniji so imeli v prejšnji vladi ministrico za šolstvo in raziskovanje letnik 1975. Pri nas pa so tovrstni primeri bolj izjeme kot pravilo.

Sicer pa sem mnenja, da je najbolj zdravo okolje, kjer različne generacije sobivajo. S tem mislim na tako okolje, kjer generacije med seboj sodelujejo in druga drugo dopolnjuje, vsaka da svoj doprinos, so si komplementarne. Samo ena ali samo druga generacija si nista popolni, morata si biti vzajemno na razpolago in se dopolnjevati. Mladi npr. potrebujejo izkušnje starejših, starejši elana in inovacije mlajših. In še bi lahko naštevala. Znanje in kompetence se tako pretakajo iz ene generacije v drugo, obojestransko.

Kako ocenjujete splošni kadrovski potencial zamejske mladine? Skriti zaklad?

Najprej je potrebno opredeliti starostno skupino, o kateri govorimo. Dandanes se pri sociioloških raziskavah upoštevajo kot mladi osebki do trideseta leta. Potemtakem ni potrebno velikih analiz, da ugotovimo, da v organiziranosti slovenske manjšine se na vidnih mestih ne trejo mladi.

Če najprej govorim z zornega kota mladih, imam včasih vtis, da mladim manjka občutek, da se jim določene možnosti obetajo tudi v našem kontekstu in zato razvijajo svojo pot drugje. Naša organiziranost včasih ne da občutka, da je sistem odprt, da določene možnosti za vključevanje mladih kadrov obstajajo, zato verjetno večkrat mladi ubirajo druge poti. Verjetno nimaš občutka, da ti je dana možnost. Ker si še mlad, včasih nisi dovolj samozavesten, da bi si to možnost tudi izboril, tako enostavno poskušaš drugje. Menim pa, da je pozitivno, da se človek preizkuša tudi v drugih okoljih, ker se tako obogati.

Če pa pogledam s strani sistema naše organiziranosti, menim, da bi bilo potrebno vlagati veliko več v razvoj mladih kadrov. Včasih niti mi točno ne vemo, katere potenciale premoremo. Vsak potencial je pri mladih potrebno odkriti, razvijati in gojiti. Menim, da je odgovornost naše skupnosti, da odkrivamo talente, ki jih premoremo, in jim damo možnosti, da se razvijajo, da jih ovrednotimo. Ti potenciali so naša prihodnost. Seveda je potem možno, da se ti talenti oz. posamezniki uveljavijo tudi drugje, izven naše skupnosti. Ostajajo pa naša "vizitka", krojijo podobo in ugled naše manjšine navzven. Sama sem na primer v zadnjih letih veliko sodelovala tudi z deželnimi direkcijami kot zunanji izvedenec na področju poklicne orientacije in čezmejnega trga dela. Vsi so vedeli, da sem manjšinka, da "prihajam iz SLORI-ja", in so zelo cenili poklicne kompetence, ki sem jih osvojila v teh krogih, kar gotovo pripomore k ugledu inštituta.

Kar pa zadeva kadrovanje naših organizacij, mislim, da bi morali več razmišljati o nekem zdravem medgeneracijskem sobivanju. S tem mislim na tako okolje, kjer generacije med seboj sodelujejo in druga drugo dopolnjuje, vsaka da svoj doprinos, skupni rezultat pa je več od vsote posameznih delov, ker se razvijajo nove sinergije. Znanje in kompetence se tako pretakajo iz ene generacije v drugo, obojestransko.

Ko smo pred leti malo razširili krog mlajših sodelavcev, so bile pri nas na SLORI-ju te sinergije zelo razvidne: ustvarila se je nova delovna skupina s strokovnim znanjem starejših kolegov, z njihovimi izkušnjami, obenem pa z navdušenjem, vedoželjnostjo in elanom mlajših.

Tudi SLORI si prizadeva in skrbi za intelektualni potencial zamejstva. Poleg obravnavanja šolske problematike in izobraževanja nasploh se tovrstna skrb izraža tudi v obliki sistemske pomoči študentom pri izvajanju raziskovanih nalog, nudenju možnosti za preizkušanje in vključevanje dijakov, študentov in mladih univerzitetnih diplomantov v raziskovalno delo (delovne in študijske prakse, delavnice na višjih srednjih šolah v sklopu dneva odprtih vrat), nagrajevanju diplomskih nalog itd.

Kako boste predvsem kot predstavnica mlajše generacije usmerjali raziskovalno dejavnost Slovenskega raziskovalnega inštituta? Katere kratkoročne in dolgoročne projekte načrtujete?

Prepričana sem o vlogi SLORI-ja kot osrednje raziskovalne ustanove slovenske manjšine. Od same ustanovitve je bilo posredovanje strokovnega znanja pri oblikovanju razvojnih strategij, promocije manjšine, slovenskega jezika in kulture med prioritetnimi nalogami inštituta. To primarno funkcijo SLORI-ja gre učvrstiti in razvijati tudi v prihodnje. Prizadevala si bom, da bo raziskovalno delo inštituta tudi v prihodnje predstavljalo sistem za celovito analizo in spremljanje stanja ter razvoja manjšine. Današnji čas namreč predstavlja tudi za slovensko manjšino obdobje naglih tranzicij. Slovenska manjšina je vpeta v epohalne družbene tranzicije, ki predstavljajo velike izzive. Domet posledic sprememb na globalni, predvsem pa na evropski in lokalni ravni je tolikšen, da se bo nanje manjšina uspešno odzivala le s celovito razvojno strategijo. Poglavitne spremembe, ki zadevajo slovensko manjšino v Italiji in v ožjem smislu tudi področje delovanja SLORI-ja, so odraz še posebno integracijskih procesov na obmejnem pasu. Mednje gre prištevati padec meje in širitev schengenskega prostora, jezikovne in etnične spremembe na obmejnem teritoriju, odobritev zaščitnega zakona, spremembe v etničnih odnosih med večinsko in manjšinsko skupnostjo, ki se zrcali tudi v večjem zanimanju okolja za slovensko komponento (jezik, kulturo in druge elemente).

/ str. 12

Igor Gregori

S 1. strani

"Videti veliko sliko..."

Na skupni tiskovni konferenci, ki so jo imeli minister Rupel in predsednika Štoka ter Pavšič je prišlo na dan tudi naše dejansko stanje v narodni skupnosti v Italiji, saj je kolega iz uredništva RTV Slovenija vprašal, kako je z delovanjem Zveze Slovencev v Italiji.

Z leve: Drago Štoka, Rudi Pavšič in Dimitrij Rupel

Glede zamisli o ustanovitvi Zveze Slovencev, ki, kot je bilo razbrati iz odgovorov predstavnika manjšin, ne bo zaživela tako kmalu, je Pavšič pojasnil, da je Zvezo Slovencev predlagala prav SKGZ, "naš predlog gre samo v to smer, da smo Slovenci v tem pomembnem času, ki ga doživljamo, čim bolj povezani, zato da skupaj vlečemo najpomembnejše poteze v interesu celotne manjšine. Včasih imam občutek, da pri nas skrbimo bolj za vrtiček kot za celo njivo, sposobni pa moramo biti skrbeti za celo manjšinsko njivo".

Predsednik SSO Drago Štoka pa je v odgovoru na vprašanje opozoril, da SSO s SKGZ danes odlično sodeluje in "bilo bi škoda kakorkoli tako odlično sodelovanje pokvariti s kakšnimi formulami, ki bi lahko poenostavile in obenem zakomplicirale celotno problematiko". SSO tako meni, da bi morala manjšina dobiti vodstvo "iz ljudstva na podlagi volitev".

"V zamejstvu moramo graditi svojo stavbo, ki se mora začeti graditi pri temeljih in ne pri strehi. Zato dajte nam čas, da bomo to stavbo čim bolje sezidali", je še dejal predsednik SSO Štoka.

Renzo Tondo in Dimitrij Rupel

Pavšič pa je še menil, da je potrebno, da čim širši krog ljudi za skupno mizo določi pravila igre: "Izdelati moramo strategijo, kako se obnašamo kot skupnost v odnosu do inštitucij in uveljavljanja našega zaščitnega zakona. Primer Gorice kaže, kako smo nesposobni biti skupaj".

Slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel je še isti dan, v sredo, 11. t. m., sprejel predsednika deželne vlade Furlanije Julijske krajine (FJK) Renza Tonda, s katerim sta se dogovorila za krepitev sodelovanja na več področjih.

Kot je po srečanju na skupni novinarski konferenci s Tondom povedal predsednik Sveta EU za splošne zadeve in zunanje odnose, minister Rupel, je bilo izhodišče njunega srečanja "big picture" (velika slika) odličnih odnosov med Slovenijo in Italijo ter med deželo FJK in Slovenijo.

"Ti odnosi so zelo dobri, imamo celo vrsto skupnih interesov", je dejal Rupel in poudaril, da Slovenija in Italija zelo dobro sodelujeta tudi v okviru EU.

V prvi vrsti sta se Rupel in Tondo posvetila vprašanju obeh manjšin, tako slovenske v Italiji kot italijanske v Sloveniji.

"Malo smo se pritoževali nad tem, da morda tu pa tam kake pravice še niso dovolj spoštovane, in slišali smo nekatere informacije, kaj je mogoče in kaj je potrebno narediti", nam je na dobro obiskani tiskovni konferenci povedal minister Rupel.

Tondo je dejal, da ne bi smelo biti večjih težav pri reševanju problemov naše manjšine, a je tudi povedal, da ni potrebno pisati novih zakonov, ampak predvsem izvajati obstoječe.

Ker se je minister Rupel zjutraj srečal s predstavniki manjšine - bil je prisoten tudi generalni konzul RS v Trstu Jože Šušmelj, zraven pa je bil tudi vodja Urada za Slovence po svetu in v zamejstvu Zorko Pelikan -, je Tondu predlagal, naj v FJK čim prej sestavijo deželno komisijo za izvajanje deželnega zakona o slovenski manjšini, naj čim prej podpiše odlok o izvajanju vidne dvojezičnosti, opozoril pa je tudi na nedostopnost programov RAI v slovenščini v videmski pokrajini.

Sicer pa sta minister Rupel in predsednik Tondo veliko pozornosti namenila gospodarskemu sodelovanju med deželo FJK in Slovenijo, predvsem na energetskem in prometnem področju. Govorila sta še o jedrski energiji in o prihodnosti preskrbe z električno energijo ter se dogovorila za sodelovanje jedrskih strokovnjakov. Komentirala sta tudi dogajanje v zvezi z nedavno zaustavitvijo krške nuklearke (NEK), pri čemer je Rupel zagotovil, da Slovenija v zvezi z elektrarno ne skriva ničesar, Tondo pa je poudaril, da je ravno transparentnost informacij, ki so bile povezane z napako v elektrarni - čeprav je povzročila pravcato malo paniko v Evropi -, dokaz, da sistem obveščanja deluje in da smo lahko varni. Govorila sta še o načrtu železniške povezave med Koprom, Divačo in Trstom. Omeniti velja še, da je slovenski deželni svetnik stranke Slovenska skupnost Igor Gabrovec pred srečanjem slovenskega zunanjega ministra Rupla s predsednikoma Štoko in Pavšičem in s predsednikom Tondom na slovenskega zunanjega ministra Rupla naslovil pismo, v katerem ga je opozoril na vse najbolj aktualne težave, ki jih ima slovenska narodna skupnost v Italiji, in ga prosil, naj posreduje pri Renzu Tondu, kar je minister seveda storil.

Na obeh tiskovnih konferencah, ki sta sledili najprej srečanju s predstavnikoma naše narodne manjšine in srečanju s predsednikom Tondom, je bil minister Rupel vidno zadovoljen, česar tudi ni skrival, ko nam je dejal, da je izjemno zadovoljen s pravkar končanim vrhom EU-ZDA, ki je bil v Sloveniji, a je istočasno tudi dodal, da je čutil za svojo dolžnost sprejeti najprej predstavnike manjšine in takoj zatem še predsednika Tonda. Signal je bil jasen: Republika Slovenija ne pozablja na svojo narodno skupnost v Italiji, želi pa imeti tudi čim boljše odnose s sosednjo deželo in seveda z Italijo.

Jurij Paljk

Misli sv. očeta Benedikta XVI.

Za solidarnost in bratstvo, proti relativizmu

Nedavno je Benedikt XVI. na dveh različnih srečanjih postavil pod drobnogled nekaj zanimivih socialnih tem in smernic za njihovo rešitev, ki nazorno govorijo o njegovi viziji Cerkve in družbe v našem času.

Temeljni cilj na političnem področju je iskanje pravičnosti, da bi se vedno spoštovali dostojanstvo in pravice vsakega človeškega bitja in da bi vsi prebivalci neke države imeli dostop do državnega bogastva, je povedal papež konec maja na srečanju z nekaterimi novimi člani diplomatskega zbora v Vatikanu. "Isto velja za mednarodno raven". Človeška skupnost je klicana, da presega preprosto pravičnost in izkazuje solidarnost do najrevnejših ljudstev. Skrbi naj, da bi bilo bogastvo bolje porazdeljeno; še zlasti je pomembno, da države, ki imajo bogate vire in surovine na svojem ozemlju in pod njegovim površjem, prve imajo kaj koristi od tega. "Bogate države si namreč ne morejo prilaščati tega, kar prihaja iz drugih držav". Pri tem je papež verjetno imel v mislih številne države Afrike in t. i. tretjega sveta, ki jih velesile brezvestno izkoriščajo in dobesedno ropajo.

Zaradi pravičnosti in solidarnosti mora mednarodna skupnost bdeti nad razdeljevanjem virov, pozorna naj bo do naklonjenih pogojev za razvoj držav, ki so še najbolj v potrebi. Poleg pravičnosti je potrebno razvijati tudi bratstvo, da bi se gradile in postavljale na noge take družbe, v katerih bi vladala sloga in mir, in bi tako z dialogom - in ne z nasiljem, ki prizadeva vedno le najšibkejše in najrevnejše - uravnavali katerikoli problem. Solidarnost in bratstvo govorita o osnovni lju-bezni, ki jo moramo vedno gojiti do bližnjega. Kdor ima v javnem življenju kakšno odgovornost, mora v svojem poslanstvu najprej delovati v službi vseh sodržavljanov, sploh pa za vsa ljudstva planeta. Prav tako si krajevne Cerkve prizadevajo, da bi dale svoj prispevek v vseh težkih situacijah. To delajo neutrudno, za vse ljudi, brez razločevanj.

Isti dan je Benedikt XVI. spregovoril tudi pred člani generalne skupščine Italijanske škofovske konference. Tem je spregovoril o evangelizaciji in vzgoji novih rodov. Glede posredovanja vere je povedal, da mu hude ovire postavlja relativizem, kultura, "ki postavlja Boga v oklepaj" in vse prej kot spodbuja zahtevne življenjske izbire, zlasti dokončne; z druge strani pa na različnih področjih privilegira uveljav-ljanje samega sebe in takojšnjo zadovoljitev potreb. Sveti Duh je v živahni italijanski Cerkvi že vzbudil številne darove in "evangelizacijske energije", ki naj jih škofje z veseljem sprejmejo, saj gre za nove sile, ki poživljajo našo družbo, je še povedal papež. Predvsem so pomembne osebne vezi, zakramenti in duhovno vodstvo. To so priložnosti, prek katerih naši mladi lahko uvidijo "obličje tistega Boga, ki je pravi prijatelj človeka". V takem družbenem kontekstu je srednje in glavno vprašanje taka vzgoja, ki postavlja v središče "polno in celostno formacijo človeške osebe". Italija bi morala čim prej najti izhod iz stanja gospodarske in družbene krize, v katerem se je znatno zmanjšalo zaupanje v prihodnost, zaradi revščine v številnih družinah pa se je povečal občutek negotovosti. Potrebni smo novega, bolj konstruktivnega ozračja, da bi rešili najnujnejše probleme in se zagnali v dobo večjega ekonomskega, civilnega in moralnega razvoja.

Škofje moramo s svojim pričevanjem glasneje poudariti, je še povedal sveti oče, da "je temeljni problem današnjega človeka problem Boga. Noben drug človeški in socialni problem ne more biti resnično rešen, če se Bog ne povrne v središče našega življenja". Vera ni in ne more ostati samo "zasebno dejstvo". Treba je spodbujati pastoralo, ki bi se na učinkovit način spopadala z izzivi našega časa in kulture, ki ni naklonjena ne družini ne življenju. Javne institucije bi morale promovirati dosledno in organsko politiko v bran družini in njeni središčni vlogi v družbi. Prav tako si morajo škofje prizadevati za zaščito človeškega življenja od spočetja prek bolezni in trpljenja vse do naravne smrti. Prav tako "si ne moremo zatiskati oči pred revščino, nalagodjem in družbenimi krivicami, ki pestijo velik del človeštva".

Danijel Devetak

Ob koncu skavtskega leta

Pričakovanje na tabore

Skavtsko leto je že skoraj mimo. Leto skupnih popoldnevov, pustolovščin, iger, izletov, podvigov in načrtov se končuje. Pred nami je le še tabor. Da bi ga nekako uvedli in se do takrat poslovili, smo se v soboto, 7. junija, vsi skupaj, od najmlajše do najstarejše čete skavtske organizacije, srečali na Mirenskem Gradu. Na začetnem skupnem zboru smo se spominjali na prehojeno pot med letom, nato pa smo se porazdelili po vejah. Kljub težkim sivim oblakom je kdaj pa kdaj vendarle posijal žarek sonca in nam dovolil, da smo popoldan preživeli zunaj, na zraku. K volčičem je prišel na obisk Hagrid, čuvaj velike čarovniške šole Hogwarts, ki jih je povabil, naj se pridružijo Harryju Potterju in njegovim dogodivščinam. Pred tem pa so morali opraviti nekakšno preizkušnjo oziroma vstopni izpit v vihtenju čarovniške palice in hitrosti sivih celic, da bi lahko sploh bili sprejeti v čarovniško šolo. Izziv so uspešno prestali, zato so kot priznanje dobili zemjevid, ki jih je vodil do vlaka, pravega Hogwarts Expressa, ki jih bo 18. julija čakal na peronu devet in tri četrt ter jih odpeljal na čarovniški teden. Izvidniki in roverji so se medtem pripravljali na tabor. Čaka jih namreč prvi vseslovenski jamboree, na katerem bodo spoznali številne skavte iz vse Slovenije.

Izvidniki so se nanj pripravljali s katehezo, roverji pa poleg tega tudi z bolj tehničnimi stvarmi; začrtali so si pot in program, ki jih bo ob tem spremljal. Po končanem programu po vejah smo se vsi spet srečali na skupnih pevskih vajah, nato pa smo srečanje in skavtsko leto sklenili z mašo, ki jo je daroval mirenski duhovnik. Tako, enega dela poti je konec. Čakajo pa nas še tabori, za katere si vsi želimo, da bi bili polni sonca, smeha, novih poznanstev in spoznanj, enkratnih izkušenj in nepozabnih spominov. Vidimo se kmalu!

TZ

Foto DPD

Cerkev na Goriškem

Gorica: praznovanje sv. Janeza Krstnika, zavetnika slovenske duhovnije

Praznovanje zavetnika slovenske goriške duhovnije pri sv. Ivanu se bo začelo **v soboto, 21. junija, ob 20.30**, ko bo v cerkvi imel zaključni koncert Mešani pevski zbor Lojze Bratuž, ki ga vodi Bogdan Kralj. Ob njem bodo igrali tudi nekateri instrumentalisti. Na praznik zavetnika, **24. junija**, bo ob 9. uri jutranja praznična maša, ob 19.30 slovesna praznična maša, ob 20.30 pa živ spomin na goriške glasbenike - koncert solistov, komornih skupin in orkestra ArsAtelier. Sledijo razstava, kresovanje in družabnost.

Razstava del umetnice Mirjam Saksida

V torek, 24. junija, bo po večerni maši in koncertu pri sv. Ivanu odprtje razstave del umetnice **Mirjam Saksida**. Na ogled bo okrog 30 del slikarke in pesnice, ki je 50 let živela v ZDA in se je predlanskim vrnila v Gorico. Sledila bosta družabnost in kresovanje.

Slovensko pastoralno središče obvešča...

- V nedeljo, 22. junija, v Žabnicah: ob 16. uri bo blagoslovitev obnovljene koče sv. Jožefa.

- V torek, 1. julija, v cerkvi v Pevmi : ob 20.30 bo predstavitev bogate knjige Verene Koršič-Zorn *(na sliki)* Tone Kralj - cerkvene poslikave na Tržaškem, Goriškem in v Kanalski dolini.

- Od 4. do 8. avgusta v Žabnicah: počitniški teden za strežnike in druge otroke v koči sv. Jožefa. Prijave pri g. župniku Marjanu Markežiču do 30. junija.

Cerkev na Slovenskem

Jubilejno narodno romanje bolnikov in invalidov na Brezje

V soboto, 21. junija, bo na Brezjah tradicionalno 40. slovensko romanje bolnikov, invalidov in ostarelih. Letošnje romanje bo vodil ljubljanski nadškof msgr. Alojzij Uran. Pri maši, ki se bo začela ob 10.30 na trgu pred baziliko, bo bolnike nagovoril mariborski pomožni škof msgr. dr. Peter Štumpf. Posebnost letošnjega romanja bo obisk milostnega kipa Fatimske Gospe, ki bo v tem tednu na obisku v Sloveniji. Ob 9.30 bo molitev rožnega venca, ob 10. sprejem kipa. Romanje, ki ga od začetka organizira mesečnik Ognjišče, obhajajo v Sloveniji kot narodni dan bolnikov. Udeležujejo se ga tudi mladi in drugi prostovoljci, ki pomagajo bolnim in ostarelim romarjem. Med sv. mašo lahko prejmejo bolniki zakrament bolniškega maziljenja. Romanje na Brezje je ena od oblik skrbi za bolnike, invalide in ostarele v Cerkvi na Slovenskem. Nekateri župniki za romanje organizirajo posebne avtobusne prevoze. Radio Ognjišče bo sv. mašo neposredno prenašal.

Spravna spominska slovesnost na Lajšah

V nedeljo, 22. junija, bo ob 16. uri spominska slovesnost na Lajšah pri Cerknem. Somaševanje bo vodil koprski škof msgr. Metod Pirih. Slovesnost bo namenjena žrtvam okupacije in revolucije na Primorskem pred drugo svetovno vojno, med njo in po njej. Ob spravni slovesnosti je koprski škof Pirih med drugim zapisal: "Naši bratje in sestre, katerih se danes spominjamo, so stopali po poti trpljenja. Trdno verujemo, da jim je Bog že namenil prelepo plačilo. Naša današnja molitev naj izzveni v gorečo prošnjo: Nikoli več vojne, nikoli več revolucije'".

Kip fatimske Marije v Stični

V nedeljo, 22. junija, bo milostni kip fatimske Marije romarice obiskal Stično. Ob 10. uri bo v baziliki maša, ki jo bo daroval p. Marko Rupnik; ob 13.30 v župnijskem domu enourni film o Fatimi; ob 16. uri nagovor p. Rupnika; ob 17. uri somaševanje, po obhajilu izročitev Marijinemu in Jezusovemu Srcu, procesija z Marijinim kipom, vmes litanije Matere Božje in fatimska pesem (škof Smej); slovo: zahvalna pesem, zahvala za prejete milosti (p. Anton Nadrah), zaključna pesem. Inf.: 01 7877 100.

Evangelji

Viljem Žerjal

12. NAVADNA NEDELJA

Jer 20, 10-13; Ps 69; Rim 5,12- 5; Mt 10, 26-33

Jezus daje apostolom oblast, da oznanjajo kraljestvo, da izganjajo hudiče in da ozdravljajo bolezni. Ta oblast je nekaj čudovitega, saj daje v roke ljudi moč, ki je lastna samo Bogu. Apostoli bodo zato, ker nastopajo v imenu Jezusa, deležni tudi njegovih preizkušenj. Preganjani bodo, postavljeni pred sodišča, zasramovani bodo. Zaradi tega jim Jezus ponavlja: "Ne bojte se! " (Mt 10, 26. 28. 31).

Strah ni samo zunanji, pred ljudmi. Je prej strah pred lastno nemočjo, saj Jezus pravi, da brez njega nič ne zmoremo. Toda z njim in v njem premoremo vse (1Jn 5,4). On je namreč svet premagal.

Prerok Jeremija, čigar odlomek beremo danes v začetku maše, takole piše v veliki stiski: "Zares, Gospodova beseda mi je ves dan v sramotenje in zasmeh, v mojem srcu je kakor goreč ogenj, zaprt v mojih kosteh. Trudim se, da bi ga ugasil, pa ne morem. Že slišim šušljanje mnogih - groza vsepovsod. Vsi moji zaupni prijatelji preže, da se spotaknem. A Gospod je z menoj kakor strahovit junak. Zato se bodo moji preganjalci opotekli in ne bodo zmagali, zelo bodo osramočeni, ker se jim ne bo posrečilo: sramota bo večna, nepozabna. Gospod nad vojskami, ki preizkušaš pravičnega, ki vidiš obisti in srce, naj vidim tvoje maščevanje nad njimi, saj sem tebi zaupal svojo pravdo. Pojte Gospodu, slavite Gospoda, ker rešuje življenje ubogega iz rok hudodelcev (Jer 8-13).

Prerok tudi tu vabi k poživitvi vere, vabi k zaupanju in ljubezni do Boga. Kar smo zaupali Bogu, je varno skrito, se ne bo izgubilo. Človek je zastavil vse svoje zaupanje v Boga. Takole moli: "O Bog, da me rešiš. Gospod, hiti mi pomagat! Naj bodo osramočeni, naj se sramujejo tisti, ki mi strežejo po življenju; naj se umaknejo, naj bodo osramočeni, katerim je všeč moja nesreča.

Naj se radujejo, naj se veselijo v tebi vsi, ki te iščejo. Naj vedno govorijo: "Velik je Gospod"; kateri ljubijo tvojo pomoč.

Jaz pa sem nesrečen in ubog, moj Bog, o Bog, hiti k meni.

Ti si moja pomoč in moj rešitelj (Ps 70, 2-6).

Apostol Pavel nas v pismu Rimljanom skuša utrditi v veri v Boga, ki je postal človek zaradi nas in zaradi našega zveličanja. Prišel je na ta svet kot prijatelj grešnikov in cestninarjev. Ni prišel iskat svetih in Bogu vdanih ljudi, marveč grešnike. To podkrepi takole: "Kajti, ko smo bili še slabotni, je Kristus v času, ki je bil za to določen, umrl za brezbožne... je Kristus umrl za nas, ko smo bili še grešniki. Umrl je torej za slabotne, za brezbožne in za grešnike. Do njega pridemo samo po veri, kar je še dokaz več za Božjo ljubezen do človeka.

Tedaj sv. Pavel primerja prvega Adama z drugim Adamom, z Jezusom, ki je rešitelj vseh ljudi. Z grehom prvega Adama je namreč dobesedno zakraljevala smrt, zato ker so vsi grešili.

A Jezus je treščil s prestola hudiča, ki je povzročil toliko gorja, toliko smrti, da bi s smrtjo onemogočil tistega, ki je imel smrtonosno oblast, to je hudiča, in odrešil tiste, ki jih je strah pred smrtjo vse življenje vklepal v sužnost... Zato se je moral v vsem izenačiti z brati, da je postal usmiljen, v tem, kar se nanaša na Boga, pa zanesljiv veliki duhovnik, ki opravlja spravno daritev za grehe ljudstva.

Ker je sam pretrpel preizkušnjo, lahko pomaga preizkušanim (Heb 2, 8-18).

Do Kristusa je kraljeval greh, nato so k temu prišle še zapovedi in prepovedi. Zato je pod težo greha trpelo vse človeštvo.

Tedaj je zakraljevala milost, sam Jezus. Dal nam je milost in resnico (Jn 1, 17.): osvobodil nas je.

Jezus izrecno opogumlja apostole in učence, vse, naj zaupajo v Boga, ki skrbi celo za navidezno nepomembne stvari, kot so to vrabci in lasje na glavi.

Njegov klic: "Ne bojte se! " (Mt 10, 30, 31) daje moč in spominja, da je Bog v vsakem človeku, ki ga očetovsko nagovarja, ga spremlja in varuje.

Zato ne bi smelo biti težavno se pokrižati in moliti pri jedi, v javnem lokalu ali se zavzeti za človeka, ki je zapostavljen. Janez Krstnik (goduje 24. junija) nam kaže, kako lahko živimo vero v Boga, ko branimo svetost življenja.

(Važno je, kaj kdo napiše. Važnejše pa je, kako kdo napisano prebere!)

Megle v naši narodni zgodovini

Navajeni smo, da ob sporočilih, ki jih običajno dobivamo, spoznavamo jasnost posameznih zgodovinskih dogodkov. Vendar vedno le ni tako.

Pred nedavnim nas je presenetilo pastirsko pismo, ki naj bi ga napisal g. nadškof Anton Vovk in so ga "odkrili" v njegovi zapuščini. Znani zgodovinarji so se ob njem repenčili. Najprej so se na dolgo in široko razpisali, ko pa so nekateri podvomili v verodostojnost, se ne omenja več. Tako so potrdili dvom, da je bilo njegovo pismo podtaknjeno, saj ga niso odkrili v nobenem župnijskem arhivu, kjer hranijo vsa škofova pastirska pisma...

Pred leti sem čisto slučajno zašel v Kosovelovo knjižnico v Sežani. Tam je bila razstavljena zapuščina enega od naših znanih TIGROVCEV. Pozornost mi je pritegnil listič s pisavo dobro znanega pisalnega stroja in seveda z znanim podpisom. Na lističu je pisalo: "Tovariš – ime in priimek – je član UDBE"! Ko sem naslednji dan prišel v knjižnico, da bi tisti listič prefotokopiral, ga ni bilo več, "vzela ga je noč"...

Zanimiv spomin imam tudi na slavno Dolomitsko izjavo, ki je uradno ni bilo, ni obstajala, oziroma ni bilo priporočljivo govoriti o njej takrat, to je bilo posebej poudarjeno. Tedaj, še zelo naiven v teh rečeh, sem na vse to čudno gledal, saj sem vendar videl ta papir na neki razstavi. Zanimivo, da mi je od tiste razstave "ostal v očeh" le ta list, potem pa ni več obstajal. "Kako da ga ni, saj ga imam vsak dan pred nosom v službi"! je v tistem času privatno "na ušesa" prišepnil šef nekega slovenskega muzeja znancu, ta pa je to raztrobil dalje...

Cekinov grad v Ljubljani

Sveže pečena doktorica zgodovine je na ljubljanski univerzi zagovarjala tezo o povojnih dogodkih na Primorskem. Kar nekaj let jo je mučila radovednost, kdo se skriva pod nekim psevdonimom in je bil sodelavec UDBE. Ko je končno slučajno iztaknila letnico rojstva, se je dokopala tudi do njegovega imena. Oba sva obstrmela, ko sva spoznala znano osebo, o kateri bi si nikoli ne mislili, da je to, je pa ta oseba naredila veliko slabega.

V Cekinovem gradu v Ljubljani je bila razstava "Cerkev na zatožni klopi". Z nelagodjem sva s sobratom razstavo zapustila, ko sva videla, kako je bil poveličevan neki naš slovenski duhovnik, za katerega smo vsi vedeli, da je bil udbovski sodelavec, tam pa je bil prikazan kot velik mučenec.

Mladi jud, doktor zgodovine in profesor za novejšo zgodovino v Angliji, mi je prinesel izvleček v angleščini iz znanega pastirskega pisma, ki ga je napisal dr. Gregorij Rožman 30. novembra 1943. Tam dobesedno piše: "... Da bodo (verniki) samo s tem pogumnim bojem in marljivim delovanjem za Boga, za narod, za domovino, pod vodstvom Nemčije, zagotovili svoj obstoj in boljšo prihodnost v boju proti židovski zaroti"... Od kod se je v njem znašel citat o judih? Omenjeno pastirsko pismo so v angleščino prevedli na tedanji jugoslovanski ambasadi. Ker nihče ni preverjal avtentičnosti omenjenega pastirskega pisma, je prav ta citat bil dovolj močan argument za Angleže, da bi škofa izročili tedanji jugoslovanski oblasti. Kot zanimivost naj dodam, tako me je opozoril judovski znanec, da se do danes na ta podtaknjeni očitek ni obregnil še noben slovenski zgodovinar! Kako je to mogoče?

Vse te in še druge meglice v naši narodni zgodovini so nam lahko v opomin: "Kako važno je, kaj kdo napiše, in še važnejše je, ali bralec napisano pravilno prebere in to tudi preveri".

Ambrož Kodelja

GORICA Skupnost družin Sončnica

Dan družine v prijetni in razposajeni družbi

Skupnost družin Sončnica v Gorici je za letošnji mednarodni Dan družine pripravila poldnevni izlet na Kostanjevico. Izlet 8. junija je imel kot glavni cilj sproščeno srečanje med družinami in ogled bližnje goriške cerkvene in zgodovinske znamenitosti.

Med nedeljsko mašo pri sv. Ivanu, ki jo je daroval dekan g. Marijan Markežič, se je predsednica Skupnosti družin Sončnica Mojca Terčič zahvalila za prejete darove in milosti v tem letu ter priporočila Bogu vse tiste manj svetle in težke trenutke, ki jih družina preživlja v današnjem času.

Po maši se je po krajšem klepetu pred cerkvijo šest družin napotilo po goriških ulicah na Kostanjevico. Kratek sprehod je bil dokaj prijeten, saj ga je spremljalo prijetno sonce, ki ga v tem času kar pogrešamo. Še posebno v užitek je bil vzpon z Rafuta na Kostanjevico, od koder smo uživali prelep razgled na goriške ulice in četrti. Opoldansko zvonjenje je klicalo na kosilo, ki so si ga udeleženci izleta pripravili iz nahrbtnika. Poživila sta ga sladkost letošnjih češenj in sproščen, mestoma hudomušen razgovor med udeleženci. Sledila sta še ogled notranjosti cerkve Gospodovega oznanjenja ter kratek zgodovinski opis, ki ga je posredoval Simon Peter Leban.

Duhovniki pomagajo vsem.

Pomagaj vsem duhovnikom.

Vsak dan 39.000 škofijskih duhovnikov oznanja evangelij ljudem po župnijah ter nudi miloščino, tolažbo in upanje. Da bi lahko nadaljevali s svojim poslanstvom, potrebujejo tvojo pomoč, in sicer dar za vzdrževanje duhovnikov. Darove prejema Osrednji institut za vzdrževanje duhovščine in jih razdeli med vse duhovnike, predvsem tiste, ki delujejo v najrevnejših skupnostih in lahko torej računajo na radodarnost vseh ljudi.

Dar za naše duhovnike. Podpora mnogim koristi vsem.

Darujete lahko na 4 načine:

- z nakazilom na poštni tekoči račun št. 57803009
- s kreditno kartico: v sklopu mreže CartaSi s klicem na brezplačno številko 800.82.50.00
- z bančnim nakazilom v najpomembnejših italijanskih bankah
- neposredno na Institutu za vzdrževanje duhovščine v vaši župniji.

Dar je odtegljiv:

Kdor želi, lahko pri izračunu davčne osnove za izračun davka od dohodkov fizičnih oseb IRPEF in njegovih dodatkov odtrga od svojih skupnih dohodkov darove, nakazane Osrednjemu institutu za vzdrževanje duhovščine, do maksimalnega zneska 1.032,91 evrov na leto.

Naknadne informacije na spletni strani www.offertesacerdoti.it

KATOLIŠKA CERKEV - C.E.I. Italijanska skofovska konferenca

Kratke

Trije obmejni župani o varstvu okolja in onesnaženosti

Foto JMP

Vse le ni tako slabo, kot kaže, da je, bi lahko zapisali pod srečanje treh obmejnih županov, ki smo mu prisostvovali minuli teden v goriški občinski palači, kjer so župani Ettore Romoli (Gorica), Mirko Brulc (Nova Gorica) in Dragan Valenčič (Šempeter-Vrtojba) zaključili celodnevno srečanje strokjovnjakov o onesnaženosti okolja in preprečevanju le-tega. Predvsem je prišla na dan skupna volja in namen skupaj skrbeti za lepše in boljše okolje, za bolj čisto vodo in za čistejši zrak. Če prvo onesnažujejo na slovenski strani državne meje, pa prihaja umazan zrak iz Padske nižine. Strokovnjaki so ponudli nekaj reštev, Koren naj bi očistili v nekaj letih, z ozračjem bo težje. Pomembno pa je, da se govori in dela skupaj!

Mali pevci, pozor! Snuje se otroški zbor! Vabljeni na glasbeni teden!

Tudi letos bodo pridni organizatorji glasbene šole Emil Komel priredili pevski teden za najmlajše ljubitelje petja. Staršem toplo svetujemo, naj otroke, ki bi radi peli v nastajajočem pevskem zboru, vpišejo! Letošnji pevski teden bo potekal že petič (2002 Klanec, 2003 Portorož, 2004 Bohinj, 2005 Kranjska Gora). Letos bo na Rebrci na avstrijskem Koroškem, v 800 let stari čudoviti stavbi (mogoče je bil tam grad ali samostan). Začel se bo v ponedeljek, 25. avgusta, in se končal v soboto, 30. avgusta.

Program: intenzivne pevske vaje otroškega zbora (individualno in skupinsko delo na vokalni tehniki, študij novega repertoarja za otroški zbor), skupinska instrumentalna igra, športne igre, izleti v naravo.

Starost: otroci od drugega razreda osnovne šole do 1. razreda srednje šole.

Vabljeni so vsi otroci, KI RADI POJEJO. Delo z zborom se bo nadaljevalo med šolskim letom z rednimi pevskimi vajami. Velika želja organizatorjev je ustanoviti dober otroški zbor, ki bi zrasel v mladinski, kot je bil to prejšnji, iz katerega je izšla vrsta odličnih pevcev in pevk, ki danes suvereno pojejo v naših vrhunskih sestavih! Informacije lahko starši dobite na tajništvu šole na tel. 0481 532163.

Snovanja se iztekajo

Po dveh uspelih prireditvah, ki sta odprli oder predvsem učencem, se bo na predzadnjem Snovanju predstavila učiteljica violine na Centru Komel: Clara Bensa, Goričanka, zaključuje višjo stopnjo solistične igre na tržaškem konservatoriju. Predstavila bo skladbe v duu s pianistko Irino Ovtschinnikovo in čelistom Aleksandrom Slugo. Koncert bo v petek, **20. junija**, ob 20. uri v dvorani Pokrajinskega muzeja v grajskem naselju.

Posebno zanimanje vzbuja zadnji koncert letošnje izvedbe Snovanj, ki nosi naslov Živ spomin. Prireditelji se želijo pokloniti spominu dveh goriških skladateljev, ki sta lani preminila: priljubljeni duhovnik in glasbenik Stanko Jericijo in Ciril Kren, ki je v Argentini vedno nosil v sebi ljubezen do rodnih Brd. Solisti, zbor in orkester Arsatelier ju bodo počastili z izvedbo nekaterih njunih skladb. Okvir koncerta pa bodo dale pesmi njunih plemenitih prednikov v priredbi za soliste, zbor in orkester. Edinstven večer, ki nas bo povezal z Emilom Komelom, Marijem Kogojem, Lojzetom Bratužem, Stankom Jericijem in Cirilom Krenom. Koncert bo **24. junija** ob 20.30 v cerkvi sv. Ivana v Gorici in pomeni obenem praznovanje farnega patrona. Na koncertu bodo predstavili novo notno publikacijo: Sonatino za flavto, klarinet in orgle Stanka Jericija. Med solisti nastopajo: Alessandra Schettino, Martin Srebrnič, Mirjam Pahor, Mirko Butkovič, Fabio Devetak, Sandi Vrabec, Aleksander Sluga in Neva Klanjšček. Dirigent je znani tržaški glasbenik Adi Danev, nekdanji zborovodja v beneškem gledališču Fenice.

Štandrež / Župnijska cerkev

Zadonele so lepe cerkvene pesmi

Združenje cerkvenih pevskih zborov iz Gorice in župnija sv. Andreja iz Štandreža sta minulo nedeljo priredila koncert cerkvenih pesmi, na katerem so nastopili naslednji zbori: pevska skupina Musicum, mešani pevski zbor Rupa-Peč, ki ga vodi Zulejka Devetak, mešani pevski zbor Jazbine-Plešivo, ki ga vodi Zdravko Klanjšček, mešani pevski zbor Lojze Bratuž, ki ga vodi Bogdan Kralj, cerkveni pevski zbor Pevma, ki ga vodi Franc Valentinčič, mešani pevski zbor Štandrež, ki ga vodi David Bandelj, ter moški pevski zbor Mirko Filej, ki ga vodi Zdravko Klanjšček. Koncert je v cerkev sv. Andreja privabil veliko število ljubiteljev zborovskega petja, ki jih je pred začetkom koncerta nagovorila predsednica Združenja cerkvenih pevskih zborov iz Gorice prof. Lojzka Bratuž. Že takoj v začetku svojega strnjenega, a lepega nagovora, je prof. Lojzka Bratuž povedala, da je tradicionalni koncert posvečen 130. obletnici rojstva znanega primorskega duhovnika, skladatelja in zborovodje Vinka Vodopivca, ki se je rodil 16. januarja 1878 v Ročinju, umrl pa je 29. julija 1952 v Vipavi. Vinko Vodopivec, čigar pesmi so tudi peli zbori na štandreškem koncertu, je večino svojega življenja prebil v Kromberku, kjer je bil dušni pastir-vikar predvsem pa je tam skladal, komponiral in se dejansko posvetil glasbi. Prof. Lojzka Bratuž je orisala njegov lik in pomen za ves goriški ter vseslovenski prostor, predvsem pa se je zahvalila vsem pevcem, dirigentom za trud in nesebično razdajanje, ker tako nadaljujejo žlahtno tradicijo primorskega petja.

Lojzka Bratuž / foto JMP

Cerkveni pevski zbor Pevma / foto DP

Od 4. do 6. julija v parku med Borovci

38. Festival narodno-zabavne glasbe Števerjan 2008

Prvi Festival, 1. maja 1971, je kar dobro uspel in je bilo opaziti navdušenje nad idejo tako pri občinstvu kot tudi pri ansamblih; in kmalu se bo odprl zastor že na 38. Festival narodno-zabavne glasbe Števerjan 2008. Ansambli so v teh letih pokazali veliko naklonjenost števerjanskemu Festivalu in glede števila prijavljenih sestavov v glavnem ni bilo nikoli večjih težav; letos jih je prijavljenih kar štiriintrideset.

Kjer je praznik, tam sta glasba in petje, pa seveda lepa beseda z mnogimi dobrimi srčnimi željami, ki v človeku prebudijo veselje in ponos, pa tudi zadovoljstvo in srečo. Zato vam, dragi prijatelji, želimo, da bi vam slovenska pesem napolnila vaša srca in naš festivalski prostor še mnogo let. Kakorkoli to našo glasbo že imenujemo, jo imamo radi ali ne, polke in valčki postajajo vedno bolj nepogrešljivi del zabave mnogih Slovencev po vsem svetu. Zato je tudi številka preko 300 nastopajočih ansamblov na števerjanskih deskah tista, ki dovolj zgovorno priča o tem, kako nam je pri srcu oz. kako radi imamo to glasbo.

Vsi nestrpno čakamo, da bomo lahko že na prvem tekmovalnem večeru slišali nove viže, polke in valčke, ki nas bodo v čudovitem parku med Borovci popeljale v svet zapeljive slovenske narodno-zabavne glasbe. Vsaj za en večer bomo pozabili na vsakodnevne težave in se bomo ob gostoljubju organizatorjev Festivala ter v dobri družbi sprostili ob nenadomestljivi briški kapljici. Kot vsako leto bodo tudi letos delovali dobro založeni kioski, ki bodo poskrbeli za prijetno druženje po končanem uradnem delu še pozno v noč.

In res je na vaškem trgu vse živo, priprave potekajo mrzlično in pričakovanje krepko narašča. Prvi dan Festivala se bo pričel v petek, 4. julija, ob 20.30, drugi tekmovalni večer bo dan kasneje, v soboto, 5. julija, prav tako ob 20.30. Finalni del Festivala, ki bo v vinorodno vasico gotovo privabil ogromno ljudi od vsepovsod, bo v nedeljo, 6. julija, in sicer z začetkom ob 17.30.

Tudi letos bodo ljubitelji števerjanskega Festivala in narodno-zabavne glasbe lahko spremljali celotni potek tekmovanja preko spletne strani društva F. B. Sedej, www. sedej. org. Z novo ponudbo, kabelskim spremljanjem Festivala, organizator želi zadovoljiti predvsem tiste, ki jim je Števerjan težko dosegljiv.

Življenje nekega obdobja, življenje nekaj dni, morda trenutkov nas vseh je v teh lepih slovenskih narodno-zabavnih vižah. Zlasti še, če nam tudi izvajalci enostavno vstopijo v dušo, kot bi lahko temu rekli, in tam ostanejo za vedno. Veliko je teh izvajalcev slovenske narodno-zabavne glasbe, ki so nam vstopili v duše in bodo v naših srcih ostali za vedno, saj so bili pravzaprav tisti največji ambasadorji Slovenije, slovenske glasbe in besede. Vse dobre stvari, vse, kar nam dela in nam daje življenje, je v naših pesmih. Vsi smo v teh pesmih: takšni ali drugačni!

Vabimo vas torej na 38. Festival narodno-zabavne glasbe Števerjan 2008!

MD

PD Štandrež / Gledališče pod zvezdami

Prva dva komedijska večera brez zvezd

Oblaki so prekrili zvezde in deževni dan je v petek, 6. junija, prisilil prireditelje, Prosvetno društvo Štandrež, da so prvo predstavo Gledališča pod zvezdami, Poletnega srečanja gledaliških skupin, preselili v varno zavetje župnijske dvorane Anton Gregorčič. Tam je, resnici na ljubo, pred ne ravno številnim občinstvom nastopila dramska skupina KUD Pirniče, ki je uprizorila igro Vse za oblast s podnaslovom Komedija našega življenja, v katero je Jernej Novak strnil tri komedije Branislava Nušića (1866-1938), Analfabet, Narodni poslanec in Oblast, ter jih tudi priredil. Delo je krstno izvedbo doživelo v marcu 2007 v režiji Petra Militareva, ki je Nušićevo satirično gledanje na oblastnike in hlapčevske podrepnike prenesel v današnji čas in v njih orisal današnje oblastnike, ki pa se ne veliko oddaljujejo od nekdanjih, saj neustavljiva sla po oblasti ostaja enako sladka kot nekoč in želja po osvojitvi najvišje stopničke na oblastniški lestvici je enako privlačna kot nekdaj, in ko jo nekdo doseže, s svojega vsemogočnega vrha ne vidi več svojih sodržavljanov, katerih probleme bi moral imeti zmeraj pred očmi, a le brezoblično množico, s katero ravnaš, kakor te je volja. Gledališke priredbe znanih del so marsikdaj zelo tvegana zadeva, saj ob njih avtorsko pero navadno izgubi ostrino in svojsko privlačnost. To je bilo razbrati tudi iz predstave Vse za oblast. Čeprav so se igralci potrudili, da bi bila igra čim bolj živa in ošiljena, je vendarle kazala šibke točke. Mestoma se fabulativni elementi niso povsem homogeno pretakali med seboj, pa tudi komedijska nit ni bila povsem jasna in kak prizor je kazila dolgoveznost. Eklektičnost kostumov tudi ni prispevala k ubranosti zunanje podobe igre, pri kateri so igralci svoje like, predvsem nekateri, orisali preveč afektirano, ko so se trudili, da bi jih predstavili v čim bolj groteskno absurdni luči.

Tudi v soboto, 7. junija, je deževno vreme preprečilo, da bi gostje iz Kanala ob Soči, igralci amaterskega gledališča Kontrada, odigrali svojo predstavo na dvorišču ob dvorani. Publika, ki se je tokrat v večjem številu odzvala vabilu PD Štandrež, je z užitkom spremljala komedijo Jeppe s hriba, dramatika Ludviga Holberga (1684-1754), utemeljitelja danskega gledališča. Delo je za kanalske ljubiteljske igralce priredil, zrežiral in z minimalnimi elementi scensko uokviril Stane Leban, upokojeni igralec SNG Nova Gorica, ki je na novogoriškem odru odigral nič koliko nepozabnih likov. V potezah glavnega protagonista Jeppeja s hriba, ki ga je zelo učinkovito in naravno izrisal Slavko Jereb, je bila več kot zaznavna Lebanova režijska roka, ki je s čistimi zamahi začrtala bistvene nianse značaja tega ubogega kmeta, ki ga žena stalno preganja k delu z bičem "Erichom", medtem ko bi on rad spal ob pletenki žganja, in mu natika rogove z "mežnarjem". Ubožec, mali človek z roba družbe, vdano vse prenaša, tudi sleparskega gostilničarja, ki mu na up prav nič ne da piti, in bogatega barona, ki si Jeppeja prav pošteno privošči. Ko ga nekoč najde pijanega in trdno spečega, ga da prenesti v svoj grad in ukaže, naj z njim ravnajo "kot z milostnim gospodom". Jeppeja tako zmedejo, da ne ve več, ali je kmet ali res žlahtni gospod. Ko se prav lepo vživi v to "oblastniško" vlogo, ga spet opijejo, oblečejo v njegove cape in ga pustijo na gnoju ob njegovi hiši, kjer ga najde žena in bič spet zapoje na njegovem hrbtu. Nato pa ponj pridejo biriči z obtožbo, da se je vtihotapil v grad in se delal "žlahtnega gospoda". Po razglasitvi kazni ga uspavajo in "za šalo" obesijo. On vse to vdano prenaša, v svoji prostodušnosti, preproščini se razveseli vsega, kar mu navrže življenje, ki mu ni prav nič naklonjeno. Kanalski igralci so bili že nekajkrat dobrodošli gostje v Štandrežu; tudi tokrat so navdušili publiko, ki se je večkrat prav iz srca nasmejala dogodivščinam ubogega Jeppeja in ob njegovem bednem življenju z njim tudi sočustvovala ter seveda s toplim ploskanjem nagradila izvajalce, že omenjenega Slavka Jereba, Anko Majnik (Nilli, Jeppejeva žena), Severina Drekonjo (gostilničar Jacob), Franca Krnela (baron), Vanjo Montini (Krista), Valentino Dugar (Frida), Simona Kodeljo (Erich), Bojana Peršeta (valet), Boruta Jurco (oskrbnik), Ksenijo Krnel (oskrbnikova žena), ki so vsem podarili lep gledališki večer.

IK

In memoriam

Anica Kutin

V ponedeljek, 9. junija, smo se za vedno poslovili od Anice Kutin. Rojena je bila v Drežnici. Pred 43 leti se je poročila z Darkom Durcikom in tako je prišla v Rupo. V zakonu se jima je rodilo šest otrok; dva sta umrla že mala, Danilo pa je preminil v 22. letu. Sin Matej vodi kmečko trgovino na Travniku v Gorici in sodeluje pri zboru Mirko Filej iz Gorice, Pavel sodeluje pri vokalni skupini Sraka iz Štandreža, Samo pa dela v kartonaži v Vilešu. Mož Darko je več let vodil kmečko trgovino v ul. Carducci v Gorici.

Pokojna Anica je bila tiha in skrbna gospodinja, ki se je razdajala za svoje domače in bližnjega. Več let je hodila do sosede Ance, ki preživlja svoje življenje na bolniškem vozičku in bo v kratkem dopolnila 100 let. Njena hčerka Ankica pa je pokojni Anici skrbno stala ob strani vse do njene prezgodnje smrti. Bogoslužje je vodil domači župnik g. Viljem Žerjal ob somaševanju g. dekana Jožeta Markuže in ob sodelovanju pevskega zbora Rupa-Peč. V zadnje slovo so ji zapeli še pevci vokalne skupine Sraka in pevci zbora Mirko Filej. Pogreba se je udeležila velika množica ljudi. Vse nas pa naj tolaži misel, da smo popotniki na tej zemlji in da je naša prava domovina v nebesih.

Pokojni Anici, ki je v težki bolezni toliko trpela, pa želimo, da bi se odpočila v naši domači zemlji.

Poletno središče Srečanja

Začeli so se sprostitveni dnevi v prijetni družbi

V prostrani zelenini parka Zavoda sv. Družine na ul. Don Bosco v Gorici je od ponedeljka, 9. junija, spet vse živo, razigrani otroški glasovi se razlegajo med drevesi in cvetočimi grmi, oglašata se pa tudi petje in zbrana molitev pred malico. Šolsko leto se je končalo in Skupnost družin Sončnica je poskrbela za poletno središče Srečanja, ki že 15. leto zbira v svoje okrilje otroke, da bi v sproščujočih dejavnostih, predvsem pa igrah, v zdravem in krščanskem duhu preživljali počitniške dni. Prireditelji želijo, da bi se otroci predvsem odpočili od šolskih skrbi, vzpostavili prijateljske vezi in utrdili že obstoječe ter gojili in poglobili čut za skupnost, socializacijo in spoštovanje do drugih. Te želje je izrekel ravnatelj središča Mauro Leban tudi na kratkem uradnem odprtju v sredo, 11. junija, dopoldne, na katerem so se s himno Srečanj in kratkimi skeči predstavile vse tri starostne skupine s svojimi animatorji. Odprtja se je udeležil Janez Povše, predsednik SSO za Goriško, ki vsakič pripomore k realizaciji Srečanj. Povše je nad tridesetim otrokom, ki so v prvem tednu preživljali urice oddiha, želel, da bi bili zmeraj dobre volje, da bi se med vrstniki lepo imeli, si nabrali veliko dragocenih izkušenj in o njih pripovedovali tudi drugim. Zahvalil se je vsem, ki se bodo tačas trudili za dobro počutje otrok. Seveda zahvala gre tudi šolskim sestram, ki so spet rade volje dale na razpolago svoj lepi vrt in druge prostore, kjer bodo potekale razne delavnice.

Foto DPD

Kot nam je povedal Mauro Leban, prvi tedni potekajo v sodelovanju z mednarodnim društvom prostovoljcev Vincencijeve zveze dobrote (VZD), saj sta z otroki tudi Maja Prinčič in Andreja Ličen z Mirenskega Gradu. Za program prvih treh tednov, ki predvideva iskanje malega Nema, odkrivanje srednjega veka tudi z izdelavo oblačil, spoznavanje različnosti mednarodnosti, pa še izlet na Bled in dvakratedenski obisk delavnic CISI, sta odgovorni Valentina Šuligoj, čez leto vzgojiteljica v Mladinskem domu, in Marija Marušič Bandelj. V četrtem in petem tednu pa bo za dejavnosti skrbela Ana Turus z večletno vzgojiteljsko izkušnjo pri Srečanjih. Z otroki bodo še mladi animatorji, licejci Simon Peter Leban, Lucrezia Bogaro, Costanza Frandolic, Greta Modula, Nina Grudina in Andrejka Leban. V drugem tednu se bodo otroci pod mentorstvom Cirila Murnika šli filmarje. Posnetek iz lanskega leta, Majhna ženica, povzet po ljudski pripovedi, jim je navrgel nagrado, OŠ Zlata klapa, na filmskem festivalu Zoom, ki je bil 2. in 3. aprila 2008 v Pionirskem domu v Ljubljani. Kratki film Psst, pri katerem so sodelovali obiskovalci Izzivov, pa je prejel priznanje na 43. Srečanju najmlajših filmskih in video ustvarjalcev Slovenije lanskega oktobra v Izoli. Tudi to so lepa zadoščenja za udeležence središča Srečanja, ki bodo letos v tretjem tednu spet lahko ubirali plesne korake s Francijem Vaupotičem v plesni delavnici, v petem tednu pa bodo s športniki ŠZ Olympia imeli odbojkarski kamp. Če bodo oblaki končno prepustili nebo soncu, bodo otroci lahko čofotali v bazenu in se čim več igrali, vodeno ali prosto. Ob dežju bodo dejavnosti potekale tudi pod velikim šotorom. Počitniški dnevi Srečanja, namenjeni osnovnošolcem in malčkom iz vrtca, se bodo končali 11. julija, Izzivi, poletni oddih za srednješolce, pa bodo potekali od 16. junija do 4. julija. Najstniki bodo okusili vznemirljivost raftinga, tarzaninga in razburljivo raziskovanje jam in rovov na Sabotinu po sledeh vojne vihre; skušali bodo osvojiti spretnosti lokostrelstva in opravili bodo tečaj jadranja v Sesljanu in se odpravili na zeleni teden v Kočo sv. Jožefa v Žabnice na uživanje gorskega zraku.

IK

Ob 10. obletnici slovenskega Društva Tržič

Utrinki iz bogate dejavnosti

Pred desetimi leti je bilo ustanovljeno Društvo Tržič na pobudo Bernardke Radetič, žal že pokojne; bila je zelo dejavna, neomajna prepričevalka Slovencev v Laškem. Na pobudo Društva so se zvrstili koncerti, proslave, razstave, recitali domačih in tujih pesnikov, izleti in številna srečanja s šolami in župnijami iz Slovenije. V Društvu je vsako leto bila tudi rekreacijska dejavnost, ki jo je pred leti vodil učitelj telesne vzgoje Aldo Rupel, pozneje gospa Loredana Krlaj, letos pa Gospa Divna Slavec. Rekreacijske ure je organizirala gospa Lučka Germani, sedanja predsednica Društva. To so bile ure telesne in duševne sprostitve, ko doma uro ali več pustimo vsakdanje skrbi. Koliko je bilo smeha zlasti ob dovtipnih pripovedih iz domačega okolja in Lučka, ki je nikakor ni zapustil učiteljski duh, je opozarjala: "Mir prosim, mir"! To so enkratna doživetja med domačimi ljudmi, ki zmorejo splesti prijateljske vezi ter se znajo še sproščeno in zaupno pogovarjati. Pogovori so bili pristno domači, v jeziku, ki so ga naši ljudje tako zvesto čuvali tudi v Laškem. Društvo Tržič je vedno tesno sodelovalo z Društvom Jadro iz Ronk ter z Združenjem staršev otrok slovenske šole v Romjanu. Ob vseh teh srečanjih je marsikdaj nanesel pogovor na mlade rodove, če bodo ti še gojili zavest pripadnosti slovenstvu ob današnjih tako vabljivih materialnih in raznih družbenih pasteh globalizacije. Se bodo še čutili del te jasno izoblikovane skupnosti, ki ji pravimo narod, pa če je to komu všeč ali ne.

Zgodovine ni mogoče popravljati. Če so nastajale specifične skupnosti, bodisi da jih imenujemo plemena, ljudstva ali narodi, so nastajali po neizbežni družbeni zakonitosti in po naravni človekovi težnji, da si ustvari skupnost, v kateri bi se mogel prepoznavati v materialni ali duhovni kulturi in kjer bi bilo mogoče dobiti varnost. Vsako strankarsko "nadnarodno" ali celo sociološko delovanje proti temu je zgolj slepilo in politično natolcevanje.

Človek bi gotovo kulturno nazadoval, če bi se odtrgal od skupnosti, iz katere je izšel. Ni nam dovolj biti pripadniki planeta in tudi ne Evrope, vsak izmed nas potrebuje ožjo domovino.

V Društvu smo ob raznih srečanjih in dejavnostih vedno nazdravljali v upanju in željah, da bi tudi naši prihodnji rodovi še nazdravljali v jeziku svojih prednikov, v jeziku "petja in vriskanja".

R. Požar

Zborovsko srečanje Venezia In Coro

Štandreški pevci v Benetkah

V nedeljo, 8. junija, so Benetke, poleg številnih gostov, poplavili tudi pevski zbori. Zborovsko manifestacijo je organiziralo Društvo za pospeševanje zborovske dejavnosti ob sodelovanju turističnega društva iz Benetk, dežele Veneto, občine Benetke in Beneške škofije. Sodelovalo je štirideset pevskih skupin iz vse Italije. Od goriških slovenskih zborov sta se pobude udeležila mešani pevski zbor Štandrež pod vodstvom Davida Bandlja in ženska pevska skupina Jezero, ki jo vodi Dario Bertinazzi.

Za deset zborov se je dan v Benetkah začel že zjutraj, ker so imeli koncerte po raznih cerkvah. Štandreški pevci so se predstavili v veliki gotski cerkvi iz 13. stoletja Ai Carmini, ki je posvečena Karmelski Materi Božji (S. Maria del Carmelo). Zbor je svoj nastop končal s pesmijo ob spremljavi harmonija in tolkal. Koncertu je prisostvovalo lepo število poslušalcev. Besede v pozdrav in zahvalo je izrazil domači župnik. V zgodnjih popoldanskih urah so se člani štandreškega zbora sprehodili po Benetkah in na raznih trgih zapeli po tri pesmi. Zbudili so veliko pozornosti in odobravanja od številnih turistov in hvaležnih ter prijaznih domačinov, ki so odpirali okna svojih domov in ploskali lepemu petju. To je bilo verjetno prvič, da se je slovenska pesem razlegala po vseh Benetkah. Večkrat so pevci na željo navdušenih poslušalcev dodali še več pesmi. Tudi gostilničarji so vabili pevce, naj se približajo njihovim lokalom in zapojejo gostom. Po sprehodu po Benetkah so se vsi pevci zbrali na velikem trgu Campo S. Stefano, kjer so se udeležili zborovskega maratona, ki se je zaključil s skupnim programom. Posamezni zbori so oblikovali desetminutni program. Udeleženci so bili deležni zelo lepega sprejema, organizatorji so namreč poskrbeli, da so imeli vodiče, ki so predstavili značilnosti Benetk. Te so vedno lepe in privlačne, posebno če se sprehodiš in lahko občuduješ tudi tiste kotičke in kanale, ki niso najbolj prometni. Vsekakor je dan potekal v znamenju prijetnega doživetja.

SKRD JADRO in SKRŠD TRŽIC

vabita na *tradicionalno svetoivansko kresovanje*

KRESNA NOČ ZA POLETNO ENAKONOČJE V LAŠKEM

Nastop dramske skupine društva Kras iz Opatjega sela
Nagrajevanje najlepših venčkov

Ponedeljek, 23. junija 2008, od 20.45 ure dalje
Družabni večer bo na prireditvenem prostoru v Selcah

Obvestila

Mladinski dom iz Gorice prireja od 16. do 27. junija v jutranjem času POLETNO SREDIŠČE IZZIVI 2008 za mlade od 12. do 14. leta, od 30. junija do 4. julija pa ZELENI TEDEN v Žabnicah. Število mest je omejeno. Vpis in informacije na sedežu Mladinskega doma, ul. Don Bosco 60 (pon. - čet. od 15. do 17.30). Informacije na tel. 0481 546549 ali 0481 536455 ter 328 3155040.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško vabi v nedeljo, 6. julija, v okviru Srečanja v moji deželi - Starosta Mali princ, na izlet v Vipavski Križ za ogled vseh zanimivosti in na koncertno revijo v Kromberku. Avtobus bo odpeljal iz Doberdoba ob 8. uri, nato s postanki na Poljanah, Vrhu, v Sovodnjah in Štandrežu. Kosilo v Zaloščah. Osrednja prireditev z nastopi zborov bo ob 15. uri. Vpišite se čim prej v čim večjem številu pri poverjenikih Ani Kuzmin, Ivu Tomsiču, Emi Brajnik, Saveriju Rožiču.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja 12. julija enodnevni izlet na Pokljuko za proslavo ob 23. prihodu pohodnikov s Triglava. Avtobus bo odpeljal iz Doberdoba ob 6.45, nato s postanki na Poljanah, Vrhu, v Sovodnjah in v Štandrežu. Ob vračanju se bodo ustavili na Bledu. Pohitite z vpisi pri poverjenikih Ani Kuzmin, Ivu Tomsiču, Emi Brajnik, Saveriju Rožiču. Na račun 20 evrov.

Kulturni center L. Bratuž in galerija [illegible] Rika Debenjaka pripravljata [illegible] spominsko razstavo ob 50-letnici smrti goriškega umetnika Lojzeta Špacapana. Da bi likovnika čim bolj popolno predstavili, se organizatorja obračata na ustanove in zasebnike s prošnjo po informacijah in morebitno posojo del za razstavo.

Slovenska skupnost, na povabilo koroške Enotne liste, vabi v soboto, 28. junija 2008, na družabno srečanje in pohod na KOČO POD SKUTO. Prijave na tel. št. 335 8011948 ali na gorica@slovenskaskupnost. org.

Katoliško tiskovno društvo daje v najem trisobno stanovanje v Kulturnem centru Bratuž na drevoredu 20. septembra 85 v Gorici. Info na tel. 0481 531445 (v jutranjih urah). Pisno prošnjo oddajte na naslov: Katoliško tiskovno društvo, 34170 GORICA / GORIZIA Travnik / Piazza Vittoria 25.

Fundacija Gorica daje v najem trisobno stanovanje z veliko teraso in parkirnim prostorom v zaprtem dvorišču v ulici S. Giovanni 9, Gorica (1. nadstr.). Kličite na tel. 0481 531445 (v jutranjih urah).

Čestitke

V saboto 14. junija, sta si v cerkvi sv. Florijana v Števerjanu obljubila večno zvestobo domačina Gianni Mania' in Evelin Bulfoni. Ob tako pomembnem življenjskem mejniku se z njima veselijo števerjansko župnijsko občestvo, župan z odbornikoma in svetovalci, sekcija Slovenske skupnosti za Števerjan, občinska ekipa civilne zaščite, društvo F. B. Sedej, mešani pevski zbor, odbor Festivala ter uredništvo Števerjanskega vestnika, ki jima iz srca voščijo obilo medsebojnega razumevanja in ljubezni.

Darovi

Za Sveto Goro: N. N. Mavhinje 20,00 evrov.
Za misijonarja D. Lisjaka: N. N. 500,00 evrov.
Za misijonarja E. Saksido: N. N. 500,00 evrov.
Za misijonarja P. Opeko: N. N. 500,00 evrov.
Za Novi glas: N. N. 1.000,00 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 20.06. do 26.06.2008)

[illegible] oddaja na [illegible] frekvencami za [illegible]hz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 18.30 do 19.30. Spored:

Slovenske oddaje (od 20.06. do 26.06.2008)

Petek, 20. junija (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: domače više; zborovski kotiček; iz krščanskega sveta; zanimivosti, humor in obvestila.

Ponedeljek, 23. junija (v studiu Andrej Baucon): V poletje z najbolj vročimi hiti - včeraj in danes; živemu se vse zgodi; obvestila.

Torek, 24. junija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 25. junija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Henrik Tuma, gornik in domoljub - Izbor melodij.

Četrtek, 26. junija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

MePZ LOJZE BRATUŽ in ŽUPNIJA SV. IVANA

vabita na

ZAKLJUČNI KONCERT

nastopa: MePZ Lojze Bratuž
zborovodja: Bogdan Kralj
Tadeja Kralj, *harfa*

Instrumentalno spremljajo večer še:

Matija Faganel - *oboa*
Marta Lombardi - *flavta*
Jakob Fajt - *rog*
Damjan Klanjšček - *rog*

Sobota, 21. junija 2008, ob 20.30
cerkev sv. Ivana v Gorici

V SODELOVANJU Z ZVEZO SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

PD ŠTANDREŽ in MePZ ŠTANDREŽ
v sodelovanju z ŽUPNIJO SV. ANDREJA

vabita na koncert

V POZDRAV POLETJU
pevske skupine Musicum

ob predstavitvi novega CD-ja

Nedelja, 22. junija 2008, ob 21. uri
Štandrež, župnijski park

V primeru slabega vremena bo koncert v župnijski dvorani A. Gregorčič

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Velenje / Herbersteinsko srečanje

Prevajalec Pahorjeve Nekropole nagrajen

Na mednarodnem literarno-prevajalskem Herbersteinskem srečanju v Velenju (5. -7. junij) je Finec Kari KLEMELÄ (1955) prejel Pretnarjevo nagrado za večletno posredovanje slovenske literature na Finskem in za vzpostavljanje finsko-slovenskih književnih stikov. Klemelä je šele peti dobitnik te nagrade. Prevaja kar iz desetih jezikov prevedel je čez petdeset del, njegov slovenski opus pa obsega osem knjig; med njimi so tudi Pahorjeva Nekropola (izšla že leta 2006), Flisarjev Čarovnikov vajenec, izbor Šalamunove poezije, Debeljakov Somrak idolov ter Prunkova Kratka zgodovina Slovenije, poleg tega pa je precej avtorjev objavil tudi v različnih revijah, radijskih programih in drugod. Gre za edino slovensko nagrado, ki jo prevajalci in publicisti lahko dobijo za prizadevanja pri seznanjanju tujine s slovensko literaturo, slovenskim jezikom in slovenskimi književniki ter za njihovo mednarodno uveljavljanje in povezovanje. Pretnarjeva nagrada prinaša nekaj denarja ter častni naslov ambasador slovenske književnosti in jezika.

Kari Klemelä, ambasador slovenske književnosti in jezika na Finskem

Za nagrado za najboljši esej se je potegovalo kar triintrideset piscev, po mnenju žirije pa sta jo dobila dva - Mitja Čander za esej V pričakovanju barbarov, Meta Kušar pa za Mit, babilon in evrotrans. Posebnost Herbersteinskega srečanja je tudi priznanje Lirikonov zlat za prevode iz tujih književnosti. Na razpis se je oglasilo dvainštirideset prevajalcev, žirija pa jih je nominirala deset. Med nominiranci sta tudi Milan Dekleva za pesmi italijanskega virtuoza verza G. Rabonija, Bert Pribac za dela italijanskega pesnika C. Geissa iz Kopra ter Peter Kuhar za prevode slovaškega pesnika M. Rufusa, čigar zbirke izhajajo v več kot deset tisoč izvodih. Žirija se je odločila za Matejo Bizjak Petit iz Francije, in sicer za prve prevode v slovenščino in pesmi francoskega pesnika Erica Sautouja, ki je doslej objavil sedem pesniških zbirk. Herbersteinsko srečanje v Velenju vodi pesnik Ivo Stropnik, poleg nagrad pa obsega več prireditev, namenjenih javnosti, ter tudi delovno-teoretični oziroma simpozijski del, na katerem so udeleženci letos razpravljali na temo Mit, babilon in evrotrans – globalizacijski jeziki sodobne literature in družbe – ohranjanje ali izgubljanje nacionalnih identitet? Uvodni referat je pripravil Tone Peršak, predsednik slovenskega PEN.

Ob srečanju je izšla 318 (!) strani obsegajoča revija Lirikon 21 (revija za poezijo XXI. stol., številka 19-20, urednika Ivo Stropnik in Zoran Pevec). V njej so med drugim objavljeni vsi nominirani eseji (Čander, Kušarjeva in Poniž), prevodi desetih tujih pesnikov, ki so se potegovali za Lirikonov zlat 2008, nekaj novih prevodov tuje poezije tega stoletja (iz baskovskega in bolgarskega jezika), lep izbor nove slovenske poezije ter vrsta drugih tekstov, za katere lahko brez zadržkov rečemo, da prinašajo doslej redko videna ter izvirna stališča in poglede. Vredno branja!

Herbersteinsko srečanje je privabilo udeležence iz devetih držav. Prireditev in ta številka revije Lirikon 21 sta del več tednov trajajočega in programsko pestrega Lirikonfesta 2008 (www. lirikonfest. eu) ali – pomladnega festivala liričnih umetnosti, tudi z mednarodno udeležbo. Ena od prireditev bo tudi na Dnevih kreativnih srečanj Nadiža '08 (21. -22. junija), ki ga prireja Društvo prijateljev narave Nadiža iz Breginja.

P. K.

Umrl je Taras Kermauner

Bil je vedno korak pred drugimi

V 79. letu starosti je v sredo, 11. junija, dopoldne umrl slovenski literarni zgodovinar in filozof Taras Kermauner, kot so za Slovensko tiskovno agencijo potrdili na Društvu slovenskih pisateljev. Kermauner, ki se je nedavno po dolgem času vrnil v javno življenje, je veljal za največjega poznavalca in raziskovalca slovenske dramatike.

Pred nedavnim je namreč pri Študenstski založbi v zbirki Beletrina izšla zadnja Kermaunerjeva knjiga z naslovom Navzkrižna srečevanja. Književnik začrta v zajetni publikaciji esejistično memoarske narave portrete svojih duhovnih očetov (Vidmarja, Kocbeka, Mraka, Kidriča in drugih), obenem pa poda prisrčen oris svojih generacijskih kolegov. Sklepno poglavje knjige pa je Kermauner posvetil očetu, morda temeljnemu liku njegovega življenja.

Kermauner se je rodil 13. aprila 1930 v Ljubljani. Šolal se je na klasični gimnaziji v Ljubljani, kjer je končal univerzitetni študij, smer čista filozofija, bil med letoma 1955 in 1958 asistent pri stolici za filozofijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani, med letoma 1966 in 1969 uradnik na republiškem Izvršnem svetu, leta 1970 ravnatelj Drame SNG, sicer pa urednik različnih revij, tudi glavni urednik Perspektiv, ter prevajalec iz nemščine in francoščine.

Pogosto je bil asistent in dramaturg pri filmu, dramaturg v slovenskih gledališčih in režiser pri Odru 57. Pisal je članke o kulturni politiki, filmu, glasbi, slikarstvu, polemike različnih vrst, filozofske razprave, predvsem pa se je ukvarjal z literarno zgodovino in teorijo. S tega področja je objavil več kot 100 knjig, njegovo življenjsko delo je Rekonstrukcija/reinterpretacija slovenske dramatike.

Leta 1981 je doktoriral na temo Cankarjeva dramatika, leta 1982 se je habilitiral kot redni profesor za dramaturgijo, leta 1991 bil sprejet kot izredni in junija 1995 kot redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Leta 1985 so mu podelili nagrado Prešernovega sklada, vendar je ni sprejel. V tej točki beseda nanese na Kermaunerjevo zelo posebno, vedno uporno, držo do sveta, ki je med drugim botrovala temu, da se je leta 1990 umaknil iz javnega življenja.

Kermauner je bil pri Reviji 57, Perspektivah in ne nazadnje tudi pri Novi reviji nekakšen guru, čeprav, kot je za aprilski pogovor za tednik Mladina povedal sam, si te vloge ni želel. Vedno je bil korak pred drugimi, v literarni zgodovini pa je še posebej pomemben njegov prispevek k uveljavitvi slovenskega modernizma, med drugim je tudi avtor izraza ludizem.

V zadnjem času je Kermauner dal številne intervjuje, saj skoraj ni bilo medija, ki ne bi objavil pogovora z njim, pojavil se je tudi kot kolumnist Sobotne priloge Dela. V omenjenih pogovorih je pogosto pojasnjeval svoje poglede na preteklo in sedanjo družbeno realnost.

Tržič / Festival Absolute poentry

Okrogla miza o sodobni slovenski poeziji

V petek, 6. junija, se je v okviru festivala Absolute poetry v Tržiču odvijala okrogla miza o sodobni slovenski poeziji, ki so jo oblikovali nekateri vidnejši predstavniki sedanje literarne generacije, ki oblikuje slovensko pesniško obzorje.

Na popoldanski okrogli mizi, v mladinskem centru v Tržiču, ki jo je soorganiziralo društvo Jadro, so tako nastopili Marko Kravos, Marcello Potocco, Veronika Dintinijana, Alenka Jovanovski, David Bandelj in Gašper Malej. Srečanje je povezovala Daria Betocchi, ki se več let že srečuje s slovensko literaturo kot prevajalka in je najprej vsakega udeleženca vprašala o njegovem pogledu na sodobno slovensko poezijo. Tako sta pesnika Marcello Potocco in Veronika Dintinijana poskusila odstreti svoj pogled na sodobno poezijo, ki je nagnjena k vrnitvi v določen intimizem, pri tem je Potocco tudi poudaril odmikanje od rabe metafore in zatekanje v metonimični jezik. Marko Kravos je podal pregled nad "starejšo" pesniško generacijo, ki še vedno oblikuje sodobno slovensko poezijo, literarna teoretičarka in pesnica Alenka Jovanovski pa je poskusila s tipološko členitvijo štirih načinov "pisave" med sodobnimi slovenskimi pesniki. David Bandelj je opredelil pojem "obrobne" književnosti in se osredotočil na pesnike, ki ustvarjajo med Slovenci v Italiji ter med Slovenci v Avstriji, Gašper Malej pa je pojem "obrobnosti" razširil iz geografskega tudi na ontološki status, ko je poskusil opredeliti alternativno sodobno poezijo, tudi s posebnim pregledom na ustvarjanje italijanskih in madžarskih pesnikov v Sloveniji ter na gejevsko in lezbično poezijo.

Srečanje je zaradi zgovornosti sodelujočih dokaj hitro prišlo do svojega izteka, ko je še vsak podal kratki flash-odgovor na vprašanje moderatorke.

Razmeroma veliko število prisotnih pa je pričalo o posebnem zanimanju za poezijo, predvsem med italijansko kultivirano publiko, ki je lahko v dobri uri pridobila dovolj informacij o zanimivem, pisanem in predvsem pojmovno in geografsko širokem slovenskem sodobnem pesniškem ustvarjanju.

DJ

Ob ponatisu dela Borisa Pahorja

Društvo TIGR o izidu romana Nekropola v italijanskem jeziku

Založba Mladinska knjiga v Ljubljani je nedavno ponatisnila znani roman Borisa Pahorja z naslovom Nekropola. Kot naši bralci vedo, v omenjenem delu naš pisatelj in narodni delavec opisuje življenje in trpljenje v nacističnem taborišču med drugo svetovno vojno, kar je eno od pričevanj o boju in trpljenju našega ljudstva za obstanek in preživetje. Roman je bil v Sloveniji prvič objavljen leta 1967.

Ob ponatisu Nekropole je Društvo za negovanje rodoljubnih tradicij Primorske na svoji spletni strani zapisalo: "Roman Nekropola je pri rimski založbi Fazi Editore izšel 12. januarja letos, šele 41 let po izidu v slovenskem jeziku in po prevodih v številne tuje jezike, celo v esperanto. V zadnjem času večkrat zastavljeno vprašanje italijanski javnosti, zakaj je bilo treba na izid romana Nekropola čakati 40 let, ostaja aktualno tudi vnaprej".

Trst / Občni zbor Društva SG

Pregled dela in načrti

Slovensko stalno gledališče je v zadnjih tednih v središču medijske pozornosti zaradi primanjkljaja, ki je bil prejšnji teden tema debate oz. pojasnitve tudi na občnem zboru Društva Slovensko gledališče.

Sestanek se je pričel z minuto tišine v spomin na zaslužna kulturna delavca Filiberta Benedetiča, ki je tudi eden od ustanovnih članov društva SG, in na Matejko Peterlin Maver. Predsednik društva Igor Tuta, ki odstopa s funkcije, je v svojem poročilu pohvalil delo gledališkega vodstva, ki je kljub finančnim redukcijam ohranilo kakovostno in zanimivo ponudbo. Povečalo se je število abonmajev, mladih obiskovalcev in gledalcev italijanske narodnosti, nastala je dolgo pričakovana gledališka šola, obenem je Kulturni dom zaživel z vrsto kulturnih prireditev.

Črni oblaki, ki so se nenadoma prikazali na obzorju, pa ne obetajo mirne prihodnosti, zato je predsednik Slovenskega stalnega gledališča Boris Kuret pojasnil članom trenutni položaj ustanove. V zadnjih letih je vodstvo zadovoljivo izpeljalo finančne in umetniške načrte z dobrimi rezultati na vseh področjih, v trenutku "utrujenosti" pa je politika pritisnila. Občina Trst je zaradi afere o gledališču odvzela zaupanje, čeprav bi sodni postopek lahko popolnoma obrnil situacijo. Po zakonu so pristojne oblasti namreč dolžne, da financirajo stalna gledališča in vzdržujejo njihove dvorane, kar se v tem primeru ne dogaja. Tudi Ace Mermolja je poudaril, kako oblasti ne upoštevajo zelo jasno začrtanih dolžnosti in obvez vsedržavnega zakona in zaščitnega zakona. Gledališče pa mora v primerjavi z drugimi gledališči delovati z znatno manjšimi podporami in mora obenem skrbeti za vzdrževanje lastne dvorane. Vprašanje lastništva Kulturnega doma je namreč še odprto in upravljanje prostorov bremeni gledališče prav za tisto vsoto denarja, ki bo v prihodnje primanjkoval za gledališko dejavnost. Dolgoletni problem bo zato na prvem mestu lestvice prednosti na dnevnem redu novega društvenega odbora. Navzoči so soglasno izrazili svojo solidarnost ustanovi in zadovoljstvo z opravljenim delom. Obenem so zaskrbljeno predstavili potrebo po odločnih ukrepih, ki predstavljajo dvojno možnost zapletene politične ali sodne rešitve.

Prav v tem težkem trenutku se društvo še bolj zaveda svoje omejene teže in predstavniki so skupaj s predsednikom poudarili, da bi moralo društvo ponovno pridobiti operativno funkcijo, ki je po novem statutu iz leta 1992 postala le predstavniškega značaja. Z okrepitvijo in jasnejšim oblikovanjem podobe in načrtov bi društvo lahko stalo gledališču ob strani z živo in stvarno vlogo v skupščini SSG-ja, obenem bi lahko razvilo samostojno kulturno dejavnost, tudi v podporo mladim gledališke šole. Društvo si ne dovolj prizadeva za iskanje sredstev in za razvoj delovanja, kar je tudi odsev pomanjkanja stvarnega sodelovanja in snovanja znotraj odbora.

Z željo, da bi društvo zaživelo z novim elanom in večjo motivacijo, so navzoči izvolili oz. potrdili upravni svet nove mandatne dobe, ki ga sestavljajo Larissa Borghese, Marina Cernetig, Ace Mermolja, Janez Povše, Adrijan Sosič, Božidar Tabaj in Tatjana Turco. Novega predsednika bodo po statutu razglasili na prvi seji.

PAL

SKLAD SERGIJ TONČIČ

ZLATO ZRNO

slovesna podelitev nagrade za mlade ustvarjalce v Furlaniji Julijski krajini

Predstavljeni bodo nominiranci:
Riccardo Baldassarri, Nikla Petruška Panizon, Patrick Quaggiato, Martin Turk

Podelitev priznanj, razglasitev nagrajenca leta 2008

petek, 20. junija 2008, ob 18. uri
Narodni dom v Trstu, Ul. Filzi 14

Pogovor z Bogdanom Kraljem, dirigentom MePZ L. Bratuž

Zbor enotnega kulturnega prostora

Foto Kroma

V Gorici, v mestnem središču, deluje MePZ Lojze Bratuž, ki že veliko let združuje pevce v ljubezni do zborovskega petja. Ne še popolnoma končana sezona je bila za pevce in zborovodjo Bogdana Kralja zelo uspešna. O podvigih, delovanju zbora in načrtih za prihodnje smo se pogovorili z dirigentom.

Kakšne spremembe so nastale v zboru, odkar ste vi prevzeli vodstvo?

Zbor Lojze Bratuž je v zadnjih letih povečal število svojih članov in dosegel visok kakovosten nivo. Leta 2001, ko sem prejel za vajeti goriškega zbora, je ta štel šestnajst pevcev, danes pa jih ima dvainpetdeset.

Še bolj pomembno pa je dejstvo, da je zbor Bratuž v teh letih prerastel mejo, saj je v njem dejavna kar tretjina pevcev iz novogoriškega prostora.

S tako številno zasedbo smo letos težko dobili ustrezno lokacijo za pevske vaje.

Taka izredna zasedba je v našem manjšinskem okolju prej izjema kot pravilo.

Za vstop v naš zbor ni potrebno opraviti potrebne selekcije: za vsakogar smo zadovoljni, odprti smo vsem in taka politika je po mojem mnenju predvsem s kulturnega in narodnostnega vidika dobrodošla. Sreča je bila tudi v tem, da je prihod novih pevcev ohranil ravnovesje med glasovi, celo izboljšal je nekatere pomanjkljivosti.

Letos se nam je pridružila tudi mlajša generacija pevcev, v glavnem so to višješolci. S tako okrepitvijo si zbor zagotavlja tudi lepo prihodnost.

Foto JMP

Pred nedavnim ste šli na gostovanje v Nemčijo, točneje v Berlin. Kakšen je pomen takih potovanj?

Pri zboru Bratuž smo sklenili, da bi enkrat vsaki dve leti imeli družabni izlet, s katerim bi ponesli slovensko glasbeno in pevsko tradicijo okrog po Evropi. Tovrstna potovanja obenem krepijo vezi med pevci, skupinsko tkivo postaja bolj trdno. Dejstvu, da zbor Bratuž danes premore tako veliko število pevcev, so botrovali tudi taki izleti. Pred dvema letoma smo tako obiskali slovenske rojake v Parizu, tokrat pa smo se odločili za Berlin, kjer je tudi veliko slovenskih izseljencev.

Letos je zbor Lojze Bratuž dosegel tudi pomembne dosežke na pevskih tekmovanjih, kajne?

V zadnjih letih se zbor Bratuž redno udeležuje vsaj enega pevskega tekmovanja na sezono, kar je nedvomno pripomoglo k povišanju kakovosti zborovskega sestava. Pred dvema letoma smo na tekmovanju v Azzano Decimo dosegli prvo mesto, lani smo 'bili srebrni' v Mariboru, letos pa smo na mednarodnem tekmovanju v kraju Riva del Garda v kategoriji mešanih zborov z obvezno pesmijo – se pravi v najzahtevnejši kategoriji – dosegli zlato priznanje. V absolutnem merilu smo bili tretji, za las se žal nismo uvrstili na višja mesta. Nastop smo izvedli z maksimalnim zanosom, na kar so bili ponosni predvsem pevci sami, saj se je v tistem trenutku zgostil ves trud, ki smo ga vložili v vseh teh letih. Odlična uvrstitev je še toliko bolj pomembna, če pomislimo, da so se tekmovanja udeležili zbori iz trinajstih držav (npr. iz Kitajske, Nemčije, Rusije, Japonske), kar je dalo pevskemu snidenju svetovno razsežnost.

Kako to, da ste nato imeli tudi celovečerni koncert v Veroni?

Med občinstvom tekmovanja v kraju Riva dela Garda je bilo veliko število izvedencev na glasbenem področju in prirediteljev mnogih drugih pevskih srečanj. Med njimi so bili prisotni tudi nekateri člani pevskega zbora iz Verone, ki so bili nad našim nasotopom res navdušeni. Takoj so nas povabili na gostovanje, ki je bilo maja meseca. Tudi nastop, ki smo ga imeli v Veroni, je bil izredno uspešen: dogodka se spominjam z velikim zadovoljstvom, saj je bil naš zbor deležen take ovacije, ki – osebno – je nisem še nikoli prej doživel.

Mesec junij je običajno posvečen zaključnim koncertom. Prejšnji teden ste obiskali Tržaško in v cerkvi v Rojanu imeli celovečeren koncert; prihodnji teden pa boste sezono zaključili doma na Goriškem. Ali bi nam lahko predstavili program, ki ste ga izvedli v Trstu? Kaj pa goriški spored?

Na zaključnem koncertu v Rojanu, kjer med drugim vodim tudi domači cerkveni pevski zbor, smo predstavili program sakralne glasbe slovenske in mednarodne zakladnice; obenem smo izvedli tudi nekaj slovenskih ljudskih skladb v priredbah naših domačih ustvarjalcev, Marija Kogoja, Adija Daneva, Hilarija Lavrenčiča, Ignacija Ote.

Zaključni koncert v Gorici, ki bo 21. junija, pa bomo posvetili programu, ki smo ga urili v letošnji sezoni. Posebno zanimiv bo drugi del goriškega nastopa: zdelo se mi je pomembno, da bi se zbor Bratuž preizkusil tudi v situacijah, pri katerih bi se pevskemu delu pridružila instrumentalna glasba. Spajanje teh dveh elementov sploh ni enostavno in niti vsakdanje, zato bo goriški koncert res nekaj posebnega. Pri izbiri instrumentalistov sem dal prednost mladim izvajalcem, ki se tudi sami prvič soočajo s tako mešano pevsko-glasbeno zasedbo. V drugem delu koncerta bo namreč nastopila ženska zasedba zbora Bratuž, ki bo izvedla dve skladbi Johannesa Brahmsa: zbor bosta spremljala rogist in harfistka Tadeja Kralj, ki bo drugi del koncerta tudi uvedla s solo izvedbo. Zaključna skladba drugega dela programa pa bo ameriška ljudska za harfo, flavto, oboo in mešani pevski zbor. Mislim, da bo ta skladba premierno izvedena v naših krajih.

Kaj pa načrti za prihodnjo sezono?

O tem se bomo morali šele pogovoriti. Vemo namreč, da so tekmovanje v Mariboru prenesli za leto dni, kar pomeni, da se bomo v prihodnji sezoni udeležili kakega drugega tekmovanja. Dovolj časa bomo sicer imeli zato, da bomo oblikovali nekoliko bolj alternativni program, npr. celovečerni program za božični koncert, s katerim bi lahko nastopali ne samo v naših krajih, temveč tudi po Sloveniji.

Igor Gregori

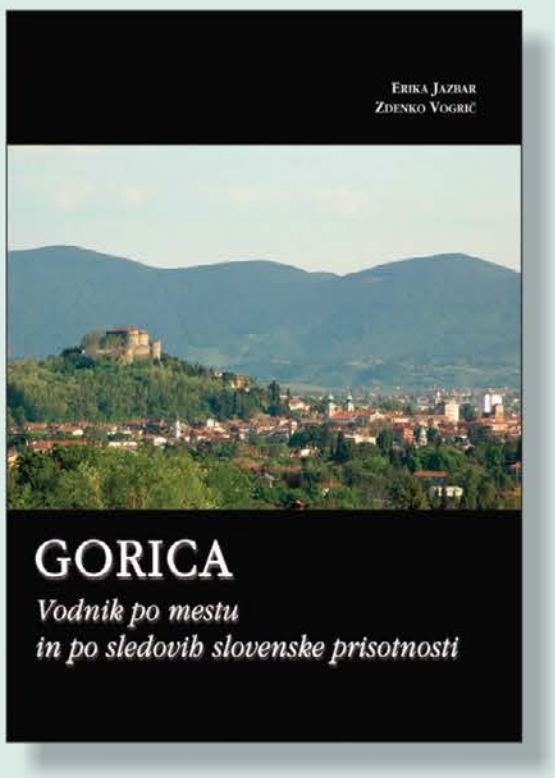

ERIKA JAZBAR
ZDENKO VOGRIČ

GORICA
Vodnik po mestu
in po sledovih slovenske prisotnosti

PREDSTAVITEV BO V SREDO, 25. JUNIJA 2008, OB 20.30
POD LIPAMI V PARKU KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ
DREVORED 20. SEPTEMBRA 85 V GORICI

OB PRISOTNOSTI AVTORJEV BOSTA O DELU SPREGOVORILA
ČASNIKARJA IVO JEVNIKAR IN JURIJ PALJK

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

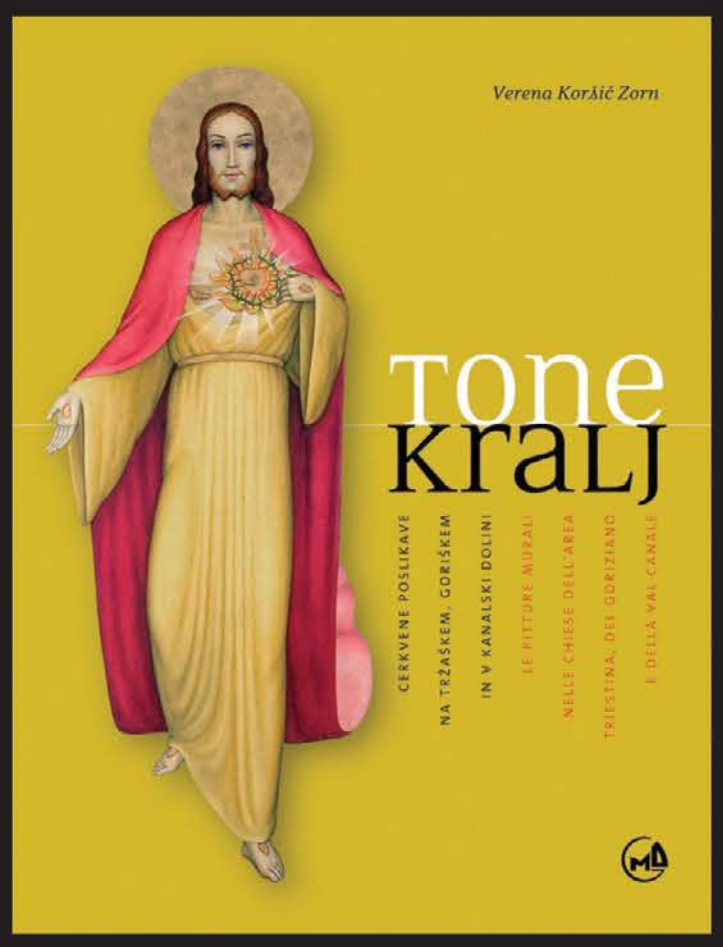

Goriška Mohorjeva družba
Župnija sv. Mavra in Silvestra
Rajonski svet Pevma, Štmaver, Oslavje
vabijo
na predstavitev knjige TONE KRALJ
CERKVENE POSLIKAVE NA TRŽAŠKEM, GORIŠKEM IN V KANALSKI DOLINI
LE PITTURE MURALI NELLE CHIESE DELL'AREA TRIESTINA, DEL GORIZIANO E DELLA VAL CANALE

V torek, 1. julija 2008, ob 20.30 v cerkvi v Pevmi

O delu bosta spregovorila
umetnostna zgodovinarja
avtorica Verena Koršič Zorn
in Saša Quinzi

Nastopil bo Cerkveni mešani zbor iz Pevme, ki ga vodi Franc Valentinčič

Kratke

10. obletnica zbora Kraški cvet

Trebenski Ljudski dom je bil v nedeljo, 8. junija, poln ljudi, ki so prišli na zborovski koncert, kot jih ni veliko slišati. Mladinski zbor Kraški cvet, ki ga vodi s. Karmen Koren, je namreč obeležil deseto obletnico delovanja in istočasno z javnim nastopom opravil temeljito generalko pred snemanjem nove zgoščenke.

Dvorana je bila polna sorodnikov in prijateljev zbora, saj mu mnogi radi prisluhnejo, ker je to gotovo eden najbolj zanimivih zborovskih sestavov v našem prostoru. Pred kakim tednom je Kraški cvet v kategoriji otroških zborov osvojil prvo mesto na zborovskem tekomovanju v Vittoriu Venetu, komisija pa je s. Karmen Koren podelila priznanje za najboljšo interpretacijo predstavljenega programa.

To je zbor, ki veliko nastopa, ki poje v cerkvi in ima zato bogat repertoar cerkvenih pesmi, ki ob drugih priložnostih na raznih odrih in natečajih nastopa s premišljenim in tehtnim programom, ki malim pevcem omogoča, da kakovostno napredujejo in bogatijo pevske izkušnje. To je zbor, ki povezuje osnovnošolce in tudi že večje dijake, dekleta in fante, in prav zaradi tega je zvočna barva posebno topla in lepa.

V nedeljo so predstavili obsežen in zanimiv program. Slišali smo med drugim kar tri Kogojeve mladinske pesmi, Pärtov Očenaš, dve novosti, Quaggiatov Spalni vlak in Danevovo Pesem letnih časov, vmes pa še vrsto bolj ali manj znanih pesmi za mladinski zbor raznih skladateljev, med drugim Maličevo Jadro in Vrabčevo Škržat ter kar nekaj odličnih priredb slovenskih ljudskih pesmi, s katerimi so tudi sklenili ta doživeti jubilejni koncert, ki ga je suvereno in z veliko občutljivostjo vodila s. Karmen Koren, na klavir pa spremljal mladi pianist Alvaro Corral Matute. / VJ

Odsotnost radijskega signala Radia Trst A na Goriškem: deželni svetnik SSk Igor Gabrovec posegel pri odgovornih RAI

Radijski signal slovenskega Radia Trst A je na Goriškem že vsaj deset dni zelo moten ali celo nedosegljiv zaradi hude okvare na radijskem pretvorniku na Vrhu Sv. Mihaela. Dolgotrajna prekinitev signala je sprožila med poslušalci upravičeno ogorčenje. V zvezi s tem je deželni svetnik SSk Igor Gabrovec že prejšnji teden poklical vodstvo deželnega sedeža RAI in mu posredoval protest številnih Goričanov. Odgovorni pri pristojni službi RAI WAY je svetniku Gabrovcu pritrdil, da je podjetje seznanjeno s problemom, katerega vzroke gre iskati v dotrajanosti aparature na pretvorniku. Sredi minulega tedna so tehniki izvedli nekaj začasnih popravil, ki pa niso obrodila pričakovanega učinka. Podjetje Rai Way je deželnemu svetniku Gabrovcu zagotovilo, da bo dotrajano tehnološko aparaturo zamenjalo s popolnoma novo, ki je bila že naročena. Namestitev nove tehnologije pa bo vseeno terjala še vsaj nekaj dni nevšečnosti, je še dejal odgovorni pri Rai, ki je svetniku Gabrovcu v tem smislu izrazil opravičila radiotelevizijskega podjetja.

Na Ptujskem festivalu tudi predstava SSG Maraton v New Yorku

Uspešnica Slovenskega stalnega gledališča, enourna predstava Maraton v New Yorku Edoarda Erbe v režiji Mihe Goloba in izvedbi mladih igralcev Primoža Forteja in Romea Grebenška, ki sta vanjo vložila veliko energije, saj jo uprizarjata v realnem teku, je gostovala na 5. Slovenskem festivalu komornega gledališča SKUP, ki je bil na Ptuju od 29. maja do 8. junija.

SLORI / Obisk deželnih svetnikov I. Kocijančiča in I. Gabrovca

V sredo, 11. junija, sta deželna svetnika Igor Gabrovec in Igor Kocijančič obiskala SLORI – Slovenski raziskovalni inštitut. Deželna svetnika so poleg Bufona in Mezgečeve sprejeli še sodelavci Slovenskega raziskovalnega inštituta. O delovanju in programih SLORI-ja sta gosta seznanila njegov predsednik Milan Bufon ter ravnateljica Maja Mezgec. Konstruktivno soočanje in pogovor je zajel različna področja delovanja inštituta. Posebna pozornost je bila namenjena sodelovanju z deželno upravo. V preteklih letih je namreč SLORI izvedel vrsto raziskav, ki jih je naročila in financirala deželna uprava, in vrsto projektov, za katere je preko deželne uprave prejel sredstva iz evropskega sklada Interreg IIIA. Ob zaskrbljenosti za politični preobrat v deželni upravi in ne še povsem jasnih stališč nove uprave do vprašanj, ki zadevajo slovensko manjšino in čezmejno sodelovanje, sta deželna svetnika izrazila zadovoljstvo z obiskom in pripravljenost na razvijanje nadaljnjega dialoga z inštitutom in ostalimi manjšinskimi organizacijami.

Sporočilo Urada za slovenske šole

Urad za slovenske šole obvešča, da mora učno osebje, ki je pogojno vključeno v pokrajinske lestvice (nekdanje permanentne) za šole s slovenskim učnim jezikom tržaške pokrajine, najkasneje do 30. junija Uradu za slovenske šole v ulici S. Anastasio, 12, predstaviti osebno izjavo o pridobitvi usposobljenosti za poučevanje na osnovni šoli ali habilitacije, ki je predvidena za otroški vrtec ali za posamezne natečajne razrede. Do istega dne lahko tudi kandidati, ki so že polnopravno vključeni v zgoraj omenjene lestvice, predstavijo istemu uradu morebitne nove naslove za poučevanje podpornega pouka. Pridobljeno specializacijo za podporni pouk lahko do 1. julija Uradu za slovenske šole predstavijo tudi kandidati, ki so v lestvicah rednih natečajev, da se tako vključijo v posebne sezname za poučevanje podpornega pouka, ki so priloženi še veljavnim lestvicam rednih natečajev. Obrazce za predstavitev prošnje lahko Interesenti dobijo na tajništvih posameznih šol ali na Uradu za slovenske šole, ki je tudi na razpolago za morebitna pojasnila.

NABREŽINA 40-letnica pevskega zbora Igo Gruden

Glasba in petje lahko veliko več povesta od samih besed

Bilo je natanko pred štiridesetimi leti. Prof. Sergij Radovič je leta 1968 vložil vse svoje znanje, voljo in energijo v zborovski projekt, ki je v Nabrežino vnesel veliko svežega zraku, glasbene zavesti in izobrazbe, veselja do petja in posebne povezanosti in navezanosti med pevci samimi. Nastal je namreč moški pevski zbor, ki si je nadel ime po društvu oz. po nabrežinskem pesniku Igu Grudnu.

Jubilejno obletnico zbora so pevci in pevke današnjega sestava praznovali v soboto, 14. junija, na sedežu domačega društva, ob prisotnosti številnih predstavnikov zamejskih kulturnih ustanov in drugih pevskih sestavov: nabrežinski praznik pa je uspel predvsem zato, ker je prisotnost številnega domačega občinstva potrdila vlogo, ki jo MePZ Igo Gruden ima danes pri krepitvi pevske in narodne zavesti na tem koncu kraške planote. Petje – je dejala povezovalka večera Zulejka Paškulin – je kulturna izkaznica slovenske Nabrežine in oba pevska zbora društva Igo Gruden – mešani zbor in Kraški slavček – sta hrbtenica celotnega kulturnega delovanja.

Petje je bilo v Nabrežini od nekdaj zelo priljubljena dejavnost. Kot je poudarila predsednica društva, prof. Mariza Škerk Kosmina, v svojem nagovoru, je že leta 1891 nastalo prvo domače pevsko društvo, ki je bilo dejavno vse do prve svetovne vojne. Fašistična diktatura je kulturno in pevsko delovanje Nabrežincev prekinila, posebno boleči so bili tudi politični razkoli, ki so v domačem tkivu nastali v obdobju po vojni. V 60. letih pa se je pevska dejavnost začela polagoma prebujati, dokler ni prof. Radovič dejansko na novo osnoval moškega pevskega sestava.

Prof. Škerk Kosmina, ki je prepričana, da "glasba in petje lahko veliko več povesta od samih besed", je s posebnim poudarkom opozorila občinstvo na zadnjih deset let delovanja domačega mešanega pevskega zbora, o katerih je govor v bogati priložnostni brošuri. V njej je zbran seznam pevcev, mnogo slikovnega gradiva, kronika delovanja, spomini in razmišljanja dirigenta Adija Daneva, ki je v tem času pet let vodil zbor.

Prof. Škerk Kosmina je izpostavila tudi plodno sodelovanje, ki že vrsto let poteka med društvom in osnovno šolo v Nabrežini. Pevski program večera je to dejstvo podkrepil, saj je sobotno pevsko srečanje uvedel ravno Otroški zbor OŠ Virgila Ščeka, ki ga že tretje leto zaporedoma vodi Mirko Ferlan (zbor je na klavir spremljala Petra Grassi). Ferlan vodi že vrsto let tudi društveni dekliški pevski zbor Kraški slavček, ki se je ob klavirski spremljavi Beatrice Zonta pred domačim občinstvom predstavil s priredbami slovenskih in ljudskih pesmi.

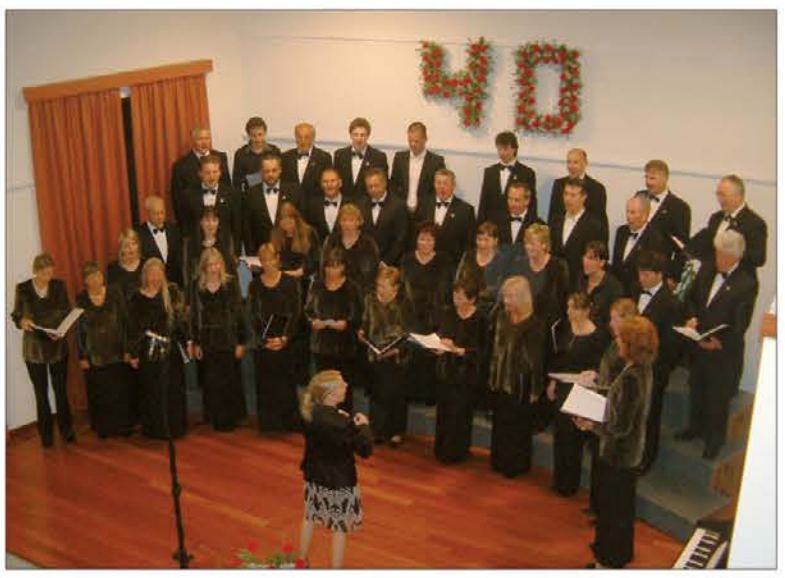

Sklepni del programa pa je bil v celoti zaupan MePZ Igo Gruden, ki ga vodi mlada, energična in potrpežljiva Mikela Šimac. Zbor je najprej nastopil v samostojni zasedbi, predzadnjo točko sporeda pa je MePZ Igo Gruden sooblikoval s pevkami Kraškega slavčka.

Predsednik ZSKD Marino Marsič je nato podelil nekaterim pevcem Gallusovo značko, to je priznanje za večletno petje v zboru. Slavljencem so nato čestitali tudi ostali predstavniki zamejskih kulturnih organizacij, Marij Maver, predsednik Slovenske prosvete, Marko Tavčar, predsednik ZCPZ, in drugi. Jubilejno slavje je sklenil prisrčen nastop domačega zbora, kateremu so se ob tej priložnosti pridružili tudi nekdanji pevci.

IG

V Sveti jami na Socerbu

Vsakoletno srečanje in še ena slovesnost

V Sveti jami, nedaleč od znamenitega socerbskega gradu, ki kot orlovsko gnezdo bdi nad Dolino in Trstom, so se v nedeljo, 25. maja, zbrali slovenski verniki obeh strani meje. Ob prazniku tržaškega mučenika sv. Socerba, ki ga obhajamo 24. maja, je bogoslužje vodil gospod Maks Suart, pod vodstvom Edija Raceta pa ga je sooblikoval Združeni zbor ZCPZ.

Tržaški pevci so nastopili tudi na tradicionalnem srečanju, ki je zraslo iz prireditve Odprte meje in je sledilo verskemu obredu. Vse zbrane je v imenu dolinske občine pozdravila županja Fulvia Premolin, ki je poudarila, da je bila nedelja na Socerbu še ena priložnost za prijeten pogovor v prijateljskem vzdušju o skupni prihodnosti. Občino Koper pa je zastopala predsednica komisije za mednarodno sodelovanje in občinska svetnica Barbara Strmol, ki meni, da si bodo ljudje obmejnih krajev še naprej prizadevali za razvoj in kvalitetno življenje.

Na Socerbu bo spet praznično v nedeljo, 22. junija, ko bo ob 11.15 slovesna sv. maša ob posvetitvi socerbske cerkve.

AL

Narodna in študijska knjižnica

Sadovi Otroških uric vidni tudi poleti

Ko utihne šolski zvonec in se zaprejo šolska vrata, si večina učbenikov, zvezkov in peresnic privošči zasluženi oddih. In kako bodo naši šolarčki preživeli svoje počitnice brez njih? Eni s plavanjem na morju, drugi s krajšimi ali daljšimi izleti v hribih, tretji na športnem ali gledališkem tednu.

Da ne bodo dali "'možganov na off", kot pravi znana popevka, in da bodo radi segali tudi po knjigah, ki jim ponujajo najrazličnejša doživetja, so prepričani v Narodni in študijski knjižnici, kjer se zadnja leta posebej posvečajo najmlajšim in skrbijo, da bi otroci vzljubili knjige. Tako so nastale Otroške urice, ki iz leta v leto beležijo večji uspeh.

"Prve Otroške urice je NŠK prirejala v Gregorčičevi dvorani, od druge sezone dalje pa so potekala srečanja s knjigo v čitalniških prostorih, ki smo jih primerno uredili, tako da so stopili otroci v neposreden stik s knjigami in slikanicami, ki so jim vedno na razpolago in ki čakajo samo na to, da s svojimi malimi rokicami sežejo po njih", nam je povedala knjižničarka Ksenija Majovski, ki pobudo spremlja vse od svojega začetka. Sicer je za letošnje Otroške urice skrbela sodelavka Ivana Terčon.

"Srednje število malčkov, ki so se od decembra do aprila vračali na dvakrat mesečne Otroške urice, se je sukalo med 20 in 25, kar je zelo dober rezultat. Pred vsako urico in po njej pa smo beležili tudi precejšnjo izposojo otroških knjig, kar je glavni cilj uric", je še dodala Ksenija Majovski.

Kako so sploh potekale Otroške urice v NŠK?

"Od termina do termina si je pripovedovalka izbrala pravljico, ki jo je pripovedovala svojim malim poslušalcem. Na podlagi zgodbe si je nato zamislila še enostavno ročno delo, ki so ga otroci v glavnem sami izdelali in nato odnesli domov v spomin na bralno doživetje. Za animacijo prvih Otroških uric so skrbele dijakinje Socio-psihopedagoškega liceja. Nato so nam priskočile na pomoč študentke, absolventke ter diplomantke pedagoških ved Primorske univerze v Kopru in druge sodelavke, ki imajo rade otroke in pripovedovanje pravljic".

Od kod pa prihajajo vaši mali gostje?

"Večina otrok je mestnih in iz mešanih zakonov ter obiskujejo slovenske mestne osnovne šole in vrtce. Vsak izmed njih prejme nekaj dni pred Otroško urico vabilo, da se je udeleži. Pri tem naj poudarim sodelovanje s slovenskim učnim osebjem, ki je že stalnica, saj vsak razred redno zahaja v naše prostore tudi v jutranjih urah, torej med poukom. Otroci se tako privajajo na stik s knjižnico in na izposojo knjig v njej. Sčasoma se navada razvije v pravo navezanost, ki je opazna tudi v poletnih mesecih, ko si naši mali obiskovalci pri nas nabavijo novega, počitniškega branja".

AL

Minuli teden v Finžgarjevem domu na Opčinah

Gledališki teden za najmlajše spet uspešen

Gledališče in mladi: spet se je izkazalo, da teče med njima pomenljiva in močna vez. Že sedmič zapored sta namreč Slovenska prosveta in Radijski oder organizirala gledališki teden za najmlajše, ki je kot vsako leto doživel velik uspeh. Gledališki teden je potekal v prostorih Finžgarjevega doma na Opčinah. Mladih tečajnikov med šestim in dvanajstim letom starosti je bilo letos petdeset, cilj tedna pa je bila postavitev predstave Trnuljčica, ki jo je po pravljici bratov Grimm napisala Lučka Susič, zrežirala pa Vesna Tomsič. Pri pripravi tričetrturne predstave je vodji projekta Lučki Susič in režiserki Vesni Tomsič priskočilo na pomoč pet vaditeljev Radijskega odra in kar deset mladih animatorjev, članov društva Slovenskega kulturnega kluba, s katerimi so se mladi igralci učili besedilo, se igrali in zabavali. Poleg recitacije so se otroci učili tudi petja in plesa. Pri tem sta jim pomagala Aljoša Saksida, ki je poskrbel za izvirno glasbo, in Jelka Bogatec, ki je otroke naučila koreografijo za sklepno predstavo. Po ničkoliko napornem tednu je končno nastopil dan predstave, na kateri so se prav vsi mladi igralci odlično odrezali. Publika, ki je v petek, 13. junija, napolnila dvorano Finžgarjevega doma, si je predstavo lahko ogledala v dveh izmenah: zaradi velikega števila otrok so se namreč organizatorji odločili, da bodo otroke delili v dve skupini. Čisto vsi mladi igralci so se na nastopu odlično odrezali. Zasluga za odlično predstavo gre tudi Magdi Samec Škerlavaj, ki je poskrbela za odlično scenografijo, in Samuelu Kralju, ki je bil zadolžen za oblikovanje luči in zvoka. Zahvala pa gre tudi Zadružni kraški banki, ki je omogočila animacijo.

Patrizia Jurincic

Lepo slavje

Birma v Barkovljah

V prijetnem junijskem popoldnevu, v nedeljo, 8. junija, se je zbralo v barkovljanski cerkvi 12 birmancev: 9 iz Bakorvelj in 3 od Sv. Ivana. Spremljali so jih botri, starši, sorodniki in prijatelji.

Obred je bil zelo slovesen. Na koru je posebno občuteno prepeval domači cerkveni zbor pod taktirko Ladija Vodopivca. Na orgle jih je spremljal maestro Zidani.

Oltar se je bohotil v rdečih barvah. S tržaškim škofom msgr. Evgenom Ravignanijem sta somaševala msgr. Franc Vončina in gospod Milan Nemac. Birmanci so z botri zbrano pristopali k oltarju, da jih je škof mazilil in priklical nanje Svetega Duha. Ob koncu je škof obdaril vsakega birmanca z majhnim Svetim pismom.

Gospa Vera Poljšak je nato prebrala voščila in pozdrave, ki jih je poslal domači župnik gospod Elio Stefanuto, ki se zdravi v sanatoriju I. G. E. A. Zahvalila se je strežnikom, ki so prijazno pomagali pri obredu. Birmanec Igor od Svetega Ivana se je zahvalil gospodu škofu v imenu vseh birmancev, birmanka Ivana iz Barkovelj pa mu je izročila ovojnico s prispevki staršev v dobrodelne namene.

Po končanem obredu se je dvorana Kulturnega društva Barkovlje napolnila ob birmanskem slavju. Za bogato zakusko so poskrbeli starši. Tega družabnega srečanja se je z veseljem udeležil tudi gospod škof v spremstvu obeh dušnih pastirjev za Barkovlje in Sv. Ivan. Razpoloženje je bilo vedro in sproščeno, saj so bili vsi zadovoljni, da je ves obred potekal gladko in slovesno – in da jim vreme ni delalo preglavic.

Barkovljanki V. P. in N. M.

Sklad Sergija Tončiča

Kandidati za nagrado Zlato zrno

V petek, 20. junija, ob 18. uri, bo nagrada Zlato zrno slovesno podeljena v Narodnem domu v Trstu.

Nagrado podeljuje Sklad Sergija Tončiča, ki razpisuje javno zbiranje predlogov za nagrado, namenjeno mladim ustvarjalcem.

Na razpis je dospelo kar veliko kandidatur. Žirijo, ki je odločala o nominirancih in o nagrajencu, sestavlja pet uglednih osebnosti, ki jih je lastna ustvarjalnost in strokovna poglobljenost zavezovala k visokim in strogim kriterijem. Aleš Doktorič, Klavdij Palčič, Rossana Paliaga, Marko Sosič in Marko Kravos so odločali soglasno.

Očem javnosti so izpostavili ustvarjalno delo štirih nominirancev. Njihova odločitev temelji na dosežkih, ki so jih mladi umetniki iz naše dežele ustvarili in objavili v zadnjih dveh letih. Prav gotovo si vsi štirje zaslužijo kar največjo pozornost, hvaležnost in spodbudo na nadaljnji poti.

Riccardo Baldassarri, rojen 1974, je fotografski mojster in grafični in multimedijski oz. web oblikovalec.

Nikla Petruška Panizon, rojena 1974, že vrsto let ustvarjalno sooblikuje odrsko govorico v naši deželi. Nastopa tako v slovenskem kot v italijanskem jeziku, marsikdaj tudi z branjem iz sodobnih knjižnih del.

Patrick Quaggiato, rojen 1983, je z Goriškega. Je skladatelj, dirigent, pevec in tolkalist. Quaggiatov skladateljski opus obsega preko dvesto zborovskih, komornih in orkestralnih skladb in je bil objavljen v več zbirkah in revijah, samostojno izdajo njegovih zborovskih skladb je izdala ZSKP leta 2004.

Martin Turk, rojen 1978, se je za filmsko ustvarjalno področje odločil s študijem na AGRFT v Ljubljani, s posebnimi nagradami so bili odlikovani njegovi filmi iz študijskega obdobja, npr. Oblak in Izlet (2002- 2003), ki se uveljavijo tudi v Montpellieru, Bologni in Wiesbadnu.

Riccardo Baldassarri

Nikla Petruška Panizon

Patrick Quaggiato

Martin Turk

Obvestila

OPZ LADJICA vabi ob sklepu enotedenske delavnice Devinski vrt ustvarjalnosti na lutkovno predstavo, MOČ PRIJATEJSTVA, ki bo na sedežu zborov v Devinu v petek, 20. t. m., ob 11.30 (predstava za vrtec) in ob 18. uri.

Zveza cerkvenih pevskih zborov – Trst in društvo Rojanski Marijin dom prirejata v soboto, 28. junija dopoldne v rojanski cerkvi sv. Mohorja in Fortunata izpopolnjevalni tečaj za organiste, ki ga bo vodil ugledni italijanski organist Luca Scandali. Na večer, ob 20.30 pa bo mojster nastopil s skladbami Corellija, Scarlattija, Morandija, Cimarose in Morettija.

Društvo Rojanski Marijin dom in Misijonski krožek vabita na prijetno misijonsko popoldne, ki bo v nedeljo, 29. junija 2008, ob 17. uri v Marijinem domu v Rojanu - ul. Cordaroli 29. Med nami bo misijonarka s. Marija Sreš, ki nam bo prikazala z videoposnetkom in besedo svoje delovanje v Indiji. Za razvedrilo nam bo zaigral ansambel Mladi kraški muzikanti.

Darovi

V spomin na Matejko Peterlin Maver daruje Anica Trento 25,00 evrov za Slovensko Vincencijevo Konferenco v Trstu.

V spomin na pokojnega Silkota in Vinkota Ražem daruje Zdenka 50 evrov za cerkev v Bazovici.

V spomin na pokojnega Silkota Ražem darujeta Marija in Magda z družinama 30 evrov za cerkev v Bazovici.

V spomin na pokojne Silkota, Karlota in Vinkota Ražem daruje Marija Zelcetova 25 evrov za cerkev v Bazovici.

V spomin na pokojnega Silkota Ražem daruje družina Marc 30 evrov za cerkev v Bazovici.

Namesto cvetja na grob pokojnemu Silkotu Ražem daruje družina Mezgec 25 evrov za cerkev v Bazovici.

Za cerkev v Bazovici daruje N. N. 50 evrov.

V spomin na pokojnega Andreja Ražem daruje Draga Obersnel 10 evrov za cerkev v Bazovici.

V spomin na pokojnega Silkota Ražem daruje sestra Zora 50 evrov za cerkev v Bazovici.

V spomin na pokojnega Silkota Ražem darujeta Vanka in Nives 40 evrov za cerkev v Bazovici.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - TRST

vabi na koncert

SLOVENSKEGA KOMORNEGA ZBORA

pevovodja Gregor Klančič

četrtek, 26. junija 2008, ob 20.30
Evangeličanska–luteranska cerkev
Trg Panfili v Trstu

Društvo slovenskih izobražencev

Ljudski jeziki v bogoslužju

Tomaž Simčič in g. Dušan Jakomin sta v ponedeljek, 9. junija, v Društvu slovenskih izobražencev predavala o uporabi ljudskega jezika v bogoslužju.

Znano je, da je katoliška Cerkev po drugem vatikanskem koncilu, ki je na pobudo Janeza XXIII. potekal od leta 1962 do 1965, nadomestila dotedanji latinski liturgični jezik z ljudskimi.

V času protestantizma smo tudi Slovenci doživeli pomembne jezikovne novosti. Slovenski jezik je po silnicah protestantskih načel postal sredstvo, s katerim so se verniki lahko obračali na Boga. V času pomladi narodov, ko se je na jezikoslovnem področju začela razvijati slavistika, je težnja po uvedbi slovenščine v bogoslužje dobila novega zagona. Na prehodu iz 19. v 20. stoletje je kazalo, da bo Rim dovolil slovanskim narodom uvedbo nacionalnih jezikov v bogoslužje, s čimer se avstroogrski cesar ni strinjal, kajti to bi lahko zamajalo temelje večnarodnega cesarstva. Prizadevanje slovenskih katoličanov za rabo svojega jezika v liturgičnih službah potrjuje dejstvo, da je po priključitvi Primorske Italiji delegacija slovenskih duhovnikov, med katerimi je bil tudi Virgil Šček, romala v Rim k papežu. Zahtevo slovenskih duhovnikov in ljubljanskega škofa Jegliča so na novo obnovili mlajši predstavniki slovenske cerkve tudi po drugi svetovni vojni: med podpisniki prošnje, ki jo je tržaško-koprski škof Santin zavrnil, je bil tudi tedanji semeniščnik in sedanji škedenjski kaplan G. Dušan Jakomin.

Posebno poglavje je prof. Simčič med predavanjem posvetil starocerkvenislovanščini in glagolskemu bogoslužju, pri katerem poteka mašni obred po zahodnem bogoslužju, mašni jezik pa je slovanski. Glagolica je namreč najstarejša slovanska pisava. V naših krajih se je razširila predvsem po Dalmaciji in Istri. Veliko napisov v glagolici je mogoče še danes razbrati pri Kontovelu in Starih Miljah.

Foto Kroma

S tretje strani

"Na SLORI-ju smo si vedno prizadevali..."

Po svojem imenovanju za ravnateljico SLORI-ja ste večkrat izjavili, da "nič ni tako dobro, da ne bi moglo biti še boljše". Kaj se da torej po vašem mnenju izboljšati?

Svojim predhodnikom se moram zahvaliti, da prevzemam vodstvo inštituta, ki stoji na trdnih temeljih. Na SLORI-ju smo si vedno zelo prizadevali za kakovost dela. Imamo pa nekaj področij delovanja, kjer bi lahko bili še boljši. To je bila misel, ki sem jo skušala posredovati preko omenjene izjave.

Na raziskovalnem področju, in to v vseh disciplinah, se stalno srečujemo s problemom prenosa in uporabe raziskovalnih izsledkov. To je tudi eden največjih problemov in izzivov v evropskem raziskovalnem prostoru. Prenos znanja predstavlja šibak člen verige. S podobnim problemom se srečuje tudi naš inštitut. Problem prenosa in uporabe raziskovalnih izsledkov lahko bistveno zasenči doprinos raziskovalnega dela k družbenemu razvoju. Za udejanjanje prenosa raziskovalnih izsledkov gre spodbujati večje prizadevanje vodstva inštituta in vseh manjšinskih komponent. Vzbuditi je treba potrebo po uporabi raziskovalnih izsledkov. Zato tudi menim, da je potrebno nameniti več energije povezovanju z okoljem na lokalni ravni, predvsem z ostalimi komponentami slovenske manjšine v vseh treh pokrajinah. Dodatno si bo treba prizadevati, da bomo z raziskovalnim delom krili celoten teritorij, na katerem je naseljena slovenska manjšina.

Ob prizadevanju za tvorno sodelovanje z drugimi manjšinskimi organizacijami in za razvijanje pozitivnih sinergij gre izpostaviti tudi strateški pomen povezovanja z drugimi raziskovalnimi subjekti v FJK, Italiji, Sloveniji in Evropi in sodelovanja z lokalnimi upravami, univerzami in drugimi raziskovalnimi organizacijami. Ovrednotiti gre potencialno vlogo SLORI-ja pri posredovanju med slovenskim in italijanskim raziskovalnim in univerzitetnim okoljem ter na evropski ravni posredniško vlogo z drugimi manjšinskimi stvarnostmi.

Seveda ne gre prezreti dejstva, da poleg "lokalnega poslanstva" in posredovanja strokovnega znanja delovanje inštituta z raziskovanjem, znanstveno interpretacijo opazovanih pojavov in umeščanjem le-teh v evropski in širši evropski kontekst prispeva svoj delež v zakladnico znanja o manjšinski problematiki in s tem pripomore k razvoju znanosti.

Gre v bistvu za promocijo raziskovalnega dela, vloge in vidnosti inštituta. Druga področja, kjer so po mojem mnenju možne dodatne izboljšave, pa so bolj interne narave.

Kako je SLORI z vašega zornega kota v teh letih spreminjal svoj notranji ustroj? Katerim težavam je bil inštitut podvržen in kako jih je sproti reševal?

Največje težave so bile finančnega značaja. Svoje raziskovalno poslanstvo je SLORI v teh letih razvijal preko različnih tipologij raziskav, na različnih nivojih in področjih. Manjšina in prostor, ki jo obdaja, naj bi bila glavna predmeta raziskovanja. Z administrativnega in organizacijskega vidika pa gre ločevati med raziskavami v lastni režiji, raziskavami, ki so vezane na razpise, in raziskavami po naročilu. Obseg raziskav v lastni režiji omejujejo finančne zmogljivosti inštituta. Gre namreč za raziskave, ki jih SLORI financira z lastnimi sredstvi. Zato je število in obseg tovrstnih raziskav v premo sorazmernem odnosu z rednimi finančnimi dotacijami inštituta. Dodatno raziskovalno dejavnost pa je inštitut uspešno razvijal preko raziskovalnih projektov, katere prijavlja na razpise, da si zagotovi ustrezna finančna sredstva. V primerjavi z raziskavami v lastni režiji se tovrstno raziskovalno delo po svojih vsebinah in oblikah prilagaja vsebinam in pogojem različnih razpisov, ki predstavljajo jamstvo za pridobitev finančnih sredstev in konkretno izvajanje projektov. Z vsebinskega vidika si prizadevamo, da so vsebine čim bližje našim prioritetnim področjem, tako da predstavlja projektno delo, vezano na razpise, z dotokom zunanjih finančnih sredstev, dodatno možnost za nadgradnjo raziskovalnih tem. Zaradi samih vsebin in pogojev pogosto tovrstno raziskovalno delo predstavlja tudi možnost raziskovanja drugih tem, ki niso neposredno zajete v prioritetna področja, kar seveda ne gre zanemariti. Seveda je bila najbolj težavna in boleča teritorialna reorganizacija sedežev inštituta. Zaradi omejene finančne zmogljivosti se je vodstvo odločilo, da se ohrani samo osrednji sedež v Trstu.

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Princi, bretonske ribe in irske torte

Mogoče provokacija: ženska današnjega sveta je vedno bolj zbegana. Kot tudi moški. Včeraj sem gledala posnetek nastopa nečakinje v vrtcu in ob različnih prizorih s princesami, njihovimi spletičnami, zadolženimi za spletanje kit in izbiro obleke, vitezi in grajskimi sli komentirala možu, kako je že od nekdaj tako, da se novemu članu družbe že zelo zgodaj vcepi v glavo standardni vlogi moški-ženska.

On pa, moški, ki je čustveno dovolj močan, da se ne boji ženske emancipacije v ustvarjalnosti in jo podpira, me preseneti z odgovorom: "Navsezadnje mislim, da je to potrebno in ni v tem nič slabega, se ti ne zdi"? Sama ostanem brez odgovora. Večkrat sem se ob branju pravljic v odraslih letih spraševala, ali je sploh pozitivno, da je v njih že vse tako jasno določeno, kar je žensko in kar je moško. Pred dnevi mi je nečakinja dejala: "Igrajmo se, da si ti mrtva" in sem ji sama (po začetnem obstanku ob takem predlogu) odgovorila "Velja, a potem prideš ti, ki boš princ, me poljubiš na ličke in spet oživim". Tudi takrat sem pomislila, kako definirane so te vloge: princesa je ženska, in ko se ji kaj takega dogodi, da obstane, okameni in sploh ko se ji po žilah ne pretaka več življenjska energija, potem je potreben neki princ, da vse to reši in je lahko princesa mehkih dolgih las zopet (ali prvič!) živa in srečna. Spraševala sem se, v kakšni in kolikšni meri to vpliva na bodoče ženske v tej družbi, ali bi ne morda občutile (i) potrebe po drugačnih zgodbah?

Nedvomno je bilo vse skupaj povezano z mojim iskanjem življenja na lastnih nogah: pred leti sem hlastala po takih zgodbah, ki so tako ali drugače opisovale življenjsko pot močnih žensk: bretonskih vdov ribičev, ki so za obstoj družine še same šle na odprto morje, irske gospodinje, ki jo mož zapusti brez prebite pare in po začetnih mesecih v šoku ji uspe tržiti to, kar je delala vse življenje: peko slaščic. Morda ima neki pomen tudi dejstvo, da sem namenoma iskala življenjske poti žensk brez formalne izobrazbe, ki je prav gotovo močan steber v življenju, brez službe, ki so po takem ali drugačnem udarcu morale postaviti življenje na noge izključno s svojo iznajdljivostjo, pogumom in navsezadnje trmo. Kot da bi nas vse te zgodbe nagovarjale: z vero vase in v življenje je vse mogoče.

Mogoče pa bom le začela verjeti v moč naključij: ravno v teh dneh pokuka na dan iz kupa starih časopisov in revij intervju s pravljičarjem Tegetthoffom, ki si je v zadnjih letih zadal težko nalogo pisanja pravljic za odrasle, "ker jih potrebujejo veliko bolj kot otroci". To ne pomeni, da so pravljice za otroke nepomembne, vendar jih odrasli potrebujejo še bolj, ker so preveč oddaljeni od druge dimenzije življenja, preveč so osredotočeni na materializem in egoizem, na svoje načrte, na svoj položaj v življenju. Prepričani so, da lahko tega najdejo z razumom. Pravljice pa imajo veliko več skupnega z dušo, čustvi in človeškostjo. S to literarno zvrstjo lahko poveš karkoli hočeš, tudi kaj globoko filozofskega, vendar preprosto. Mediji nas učijo, da so ljudje na televiziji in v časopisih pomembni, jaz pa nisem nič, ker nimam denarja, ker nisem slaven. Ravno nasprotno je. Ti si pomemben in to, kar počneš, je pomembno. Kar ti lahko narediš iz življenja in sveta, je čarovnija. Ko pogledam skozi okno, ti lahko naštejem sto čudežev, sto pravljic. Ne pravljic o vilah, ampak o konkretnih stvareh, recimo o prvem poganjku na drevesu".

Prijateljica psihologinja mi je nekoč dejala, da je lahko princ v pravljicah tudi prispodoba neke moči in ljubezni do sebe, ki jo princesa "na novo odkrije"...

Prva samostojna Humekova slikarska razstava na Primorskem

Bogata patrova umetniška zapuščina

V bovškem kulturnem domu je ob začetku turistične sezone odprta razstava likovnih del akademskega slikarja p. Gabrijela Humeka, ki je sodeloval kar dvakrat na likovnih kolonijah v tem kraju. Pozornost širšega občinstva sta zbudili sliki bovške cerkve in panoramska slika bovške kotline zgovornih svetlih in temnih tonov krajine in med slednjimi, kot svetleče upanje Božje besede, vijugasto priteka reka Soča. Ta slika je tudi na naslovni strani knjige Gabrijel Humek, ki je lahko tudi izčrpen katalog po razstavi.

V njej spomine nanj najprej obuja stiški opat Anton Nadrah; o njegovi slikarski poti od srečanj na akademiji in naprej piše prof. mag. Marjan Tršar v prispevku Prijateljska srečanja s patrom Gabrijelom Humekom; slikarstvo Gabrijela Humeka pa je obširno orisal dr. Ivan Sedej. Takole začenja: "Slikarstvo patra Gabrijela Humeka, belega meniha iz starodavnega cistercijanskega samostana v Stični, je protislovno in hkrati silno logično, racionalno in obenem fantastično zrcalo umetnikove duše".

Razstavo je odprla in slikarja predstavila mag. Nataša Polajnar Frelih, direktorica Muzeja krščanstva na Slovenskem v Stični. Pater Humek je spoznal kar nekaj slikarskih akademij. Po teološki fakulteti v Ljubljani leta 1931, je odšel v Krakow, kjer se je vpisal na tamkajšnjo akademijo za likovno umetnost. Leta 1939 se je vrnil domov, leta 1940 se je vpisal na takrat znamenito zagrebško akademijo, kjer je pri prof. Beciću študiral do leta 1941, ko je njegov študij prekinila vojna. Zaključil ga je 1947. leta na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani pri prof. Gojmiru Antonu Kosu. V vseh obdobjih je veliko slikal na zamotan način - rekli bi - času podobno. Sicer pa ga je mag. Nataša Polajnar Frelih predstavila tudi kot človeka, ki je poln osebne ponižnosti in samodiscipline usklajeval umetniške ambicije, samostansko disciplino in intenzivno dušnopastirsko delo.

Razstavljal je po Sloveniji, Jugoslaviji in zamejstvu.

Humekovo prvo samostojno razstavo na Primorskem so v bovškem kulturnem domu pripravili Muzej krščanstva na Slovenskem v Stični in Društvo ARS Bovec, Samostan Stična in Kulturni dom Bovec.

MM

Razmišljanje mlade študentke

S trebuhom za kruhom

Nekoč so se ljudje odseljevali v Ameriko ali bogatejše evropske države, da bi iskali boljše življenje. Ljudje smo mislili, da so tisti časi minili, vendar se je podobna situacija začela ponavljati. Dandanes je postalo odseljevanje iz revnih držav in preseljevanje v bogatejše evropske države velik problem, s katerim se vsak dan ukvarja Evropska unija. To se predvsem dogaja zaradi neenakomerno porazdeljenega življenjskega standarda znotraj Evropske unije. Evropske članice naj bi omejile priseljevanje množice ljudi iz novih članic EU zaradi negativnih odzivov domačega prebivalstva. Kljub temu se malo držav drži tega pravila, ker je delovna sila z vzhoda cenejša. Delavci iz revnejših držav članic so pripravljeni delati za veliko nižje plačilo, tudi v skromnejših življenjskih razmerah, da bi preživljali družino.

V zadnjih časih se veliko bere ter sliši po raznih medijih, da je veliko priseljencev zaposlenih na črno ter da jih veliko zaradi slabih delovnih okoliščin ter slabe zaščite izgubi življenje na delovnem mestu. Veliko ljudi zapusti celo družino v upanju, da bi na bogatem zahodu veliko zaslužili in s tem lahko zagotovili boljšo prihodnost svojim otrokom. Na ta način pa pozabljajo nase, zato v tujini postane življenje enolično, trdo in malo časa preostane za počitek.

Iz lastne izkušnje lahko povem, da tujina nudi kruh, vendar v domovini je najlepše. V zadnjih letih se veliko podjetij seli v revnejše evropske države z namenom, da bi se tam uveljavljali na tržišču in najemali poceni delovno silo. Tudi Slovenija je začela širiti svoje tržišče v druge evropske države in tudi raven življenja je dovolj visoka. Kot predsedujoča država Evropske unije bi lahko spregovorila v imenu novih članic in s tem skušala premostiti te velike razlike med revnejšimi in bogatimi državami. S tem bi se mogoče vsaj delno rešil problem brezposelnosti ljudi v državah, novih članicah EU, in priseljevanja tujcev.

Ermina Talić

Konec proslavljanja praznika češenj in občine Brda

Nagrade in plakete najbolj prizadevnim in uspešnim občanom

V Brdih so končali prireditve ob tradicionalnem prazniku češenj, ki je tudi tamkajšnji občinski praznik. Na slavnostni seji občinskega sveta občine Brda so podelili tudi nagrade občine in priznanja uspešnim Bricem. Nagrado občine je dobil duhovnik Efrem Mozetič, ki je bil zmeraj zelo prizadeven, nesebičen in uspešen na verskem področju, pa tudi v drugih dejavnostih. V obrazložitvi za občinsko nagrado je zapisano, "da se je njegovo službovanje v Brdih pričelo leta 1947 v župniji Gradno, v oskrbo pa so mu kot mlademu duhovniku bile dodeljene še vasi Vedrijan, Kožbana in Golo brdo. Na ta čas vežejo njega in vaščane dobri spomini in pristen medsebojni odnos. Po petnajstih letih službovanja so ga leta 1962 premestili v župnijo Vipolže, kjer je imel v oskrbi vasi Cerovo in Kozana. Leta 1975 pa se je moral za 18 let posloviti od Brd, saj so ga ponovno premestili, tokrat v Dutovlje. V svoja Brda se je vrnil leta 1993, kjer kot upokojeni župnik deluje v Šmartnem. Razvidno je torej, da je največji del svojega službovanja, skupaj kar 42 let preživel v Brdih, kjer je zaznamoval življenje v prenekaterih vaseh, zaselkih in domovih, a tudi njega so zaznamovala Brda".

Občinski nagrajenec prof. Peter Stres je s svojim delom pustil Brdom pomemben pečat. Veliko je prispeval k prepoznavnosti tega območja z zgodovinskega vidika. Napisal je knjigo o priimkih v Brdih, še vedno pa je zelo aktiven v društvih, pri čemer pripravlja številne okrogle mize na tematiko osebnostnega razvoja in kulture.

Nadaljnji občinski nagrajenec je Vokalna skupina Vinika, ki jo sestavlja 18 pevk iz Brd in okolice. Že deset let skupino vodi prof. Franka Žgavec iz Gorice. Občinski nagrajenec Zlatko Kavčič sodi med svetovno znane multitolkaliste, skozi njegove nastope in glasbene stvaritve pa promovira tudi Brda.

Občinski svet je izrekel priznanja tudi nekaterim Bricem za delovanje in uspehe na raznih področjih. Plakete so dobili Žan Marinič iz Šmartnega, Albin Kodermac iz Podsabotina, Danila Zuljan-Kumar iz Snežatnega, Tanja Gomiršek z Dobrovega, učenka osnovne šole na Dobrovem, Nastja Marković, in učenec iste šole, Blaž Makorič.

M.

Kmalu začetek postopka za ustanovitev katoliške univerze v Ljubljani

Slovenija uspešna na poti med najbolj razvite evropske države

V Sloveniji je čedalje več dejanj in dogodkov, ki zaznamujejo predvolilno obdobje. Med njimi so tudi težnje za odkritje morebitnih škodljivih ravnanj in odločitev posameznih politikov, ki bi jih izkoristili v kampanji zoper nje. Še vedno pa je najbolj odmevna razprava o privatizaciji nekdanjega družbenega premoženja, ki je omogočila neizmerno obogatitev številnih nekdanjih državnih in partijskih funkcionarjev ter t. i. rdečih direktorjev. Pravni strokovnjak prof. dr. Marko Kambič je v novi številki tednika Demokracija opozoril, "da se kapital kopiči in utrjuje. Celotno Slovenijo bi lahko začelo obvladovati nekaj mogočnih družin in demokracija bi lahko postala zgolj nadzorovana oblika". Meni, da se o mnogih t. i. tajkunih "skorajda ne govori". Slovenski javnosti je v omenjenem članku zastavil vprašanje, "ali se je kdaj zanimala, s čim se danes ukvarja na primer nekdanji komunistični notranji minister Janez Zemljarič".

Predsednik vlade Janez Janša, ki je, tudi sodeč po priznanjih in pohvalah iz tujine, zelo uspešno vodil predsedovanje Slovenije EU, ki se bo ob koncu tega meseca zaključilo, je državljankam in državljanom sporočil podrobnosti o razvoju in stanju v državi ob bližnjem koncu mandata sedanje oblasti oz. vlade. Brošura, ki vsebuje veliko podatkov, primerjav in drugih kazalcev o razvoju Slovenije, je izšla v nakladi 731.000 izvodov in so jo v prejšnjih dneh prejela vsa gospodinjstva. Premier je v uvodnem prispevku zapisal, "da je vlada izvajala načrte za preboj Slovenije med najbolj razvite evropske države. To želimo zato, da bomo lahko vsem prebivalcem naše države zagotovili dostojno življenje in blaginjo. Danes je to prvič v zgodovini Slovencev stvaren cilj, ki smo ga sposobni doseči. Najprej moramo seveda dograditi ključne temelje: enake izhodiščne možnosti posameznika; enakost pred zakonom in brezhibno delovanje pravne države; trajnostni razvoj ob ravnotežju gospodarske, socialne in okoljske sestavine, pa policentrični razvoj države. Dejansko gre za najpomembnejša vprašanja in, če bo treba, bomo o posameznih predlogih rešitev povpraševali volilce neposredno".

V brošuri so objavljena tudi mnenja nekaterih politikov, gospodarstvenikov in drugih znanih osebnosti, o Sloveniji, reformah in stanju duha pri nas. Nekdanji predsednik države Milan Kučan je dejal, "da je za sodelovanje vseh političnih sil na Slovenskem, kadar gre za razvoj". Predsednik Slovenije dr. Danilo Türk je menil, "da morajo reforme dati prostor človeški ustvarjalnosti", predsednik evropske komisije Jose' Manuel Barroso pa opozoril, "da so reforme lahko težke, včasih pa tudi nepriljubljene". Slednjič pa je v brošuri o stanju in razvoju Slovenije zapisana tudi misel filozofa Nicola Machiavellija; "da ima reformator sovražnike v vseh, ki imajo korist od starega reda, in samo mlačne podpornike v tistih, ki bi od reform imeli korist".

Zelo spodbudna in koristna za Slovenijo je novica, da se je Slovenska škofovska konferenca začela pripravljati na ustanovitev katoliške univerze v Ljubljani. O ustanovitvi novega visokošolskega zavoda, ki jo podpira tudi Apostolski nuncij v Sloveniji, msgr. Santos Abril y Castello, bo na seji v septembru odločal Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo. Univerzo bodo razvijali postopno. Najprej bi ustanovili fakulteto in oblikovali študijske programe s področja poslovnih ved. Katoliško univerzo, ki bo imela sedež v Stiškem dvorcu v starem delu Ljubljane, ustanavlja Slovenska škofovska konferenca ob sodelovanju vseh šestih slovenskih škofij. Priprave vodi pomožni škof msgr. Anton Jamnik, ki je dejal, "da bodo na slovenski katoliški univerzi gostovali priznani ameriški profesorji iz Bostona in New Yorka, pa tudi vrhunski slovenski profesorji, ki že predavajo na različnih univerzah po vsem svetu". Interes je povsod zelo velik. Zdaj si prizadevajo za financiranje novega visokošolskega zavoda katoliškega značaja in usmeritve. Poskrbljeno bo tudi za štipendije študentom. Del sredstev naj bi prispevala vlada. Pomožni škof msgr. Anton Jamnik poudarja, "da je eno od načel slovenske katoliške univerze tudi to, da naj ne bi bilo niti enega študenta, ki zaradi pomanjkanja denarja ne bi mogel študirati".

Že skoraj sto upodobitev Primoža Trubarja

V kroniki tekočih dogodkov prednjačijo priprave na državnozborske volitve, ki bodo domnevno v nedeljo, 21. septembra. Janez Drobnič, nekdanji minister, je izstopil iz poslanske skupine Nove Slovenije, katoliške in ljudske stranke, katere je podpredsednik, ker mu stranka ni zagotovila kanditature na volitvah. Stranka Zveza za Primorsko pa se bo za volitve povezala s stranko Zares, s čimer bo morda prvič doslej pridobila kakšnega poslanca. V Galeriji Kresija v Ljubljani je na ogled razstava upodobitev tvorca našega knjižnega jezika, Primoža Trubarja. Zbrali so vse znane in dosegljive portrete velikega Slovenca. Upodobitev Primoža Trubarja je že 97, nastale pa so med leti 1908 od 2008.

Marijan Drobež

V SNG Nova Gorica in Kulturnem domu v Gorici

Duohtar pod mus! že 99. in 100. na odru

Vtorek, 10. junija, je bila na odru Slovenskega narodnega gledališča odigrana 99. ponovitev igre Duohtar pod mus!, ki jo je po motivih iz znanih Molierovih komedij spisal Iztok Mlakar, igralec Slovenskega narodnega gledališča v Novi Gorici. Predstava je nastala v koprodukciji Gledališča Koper in Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica. Ob Iztoku Mlakarju, ki je v predstavi ovekovečil vse svoje komedijantske veščine, pa tudi satirično ironične kantavtorske sposobnosti, so sodelovali še režiser Vito Taufer, scenograf in kostumograf Damijan Cavazza, oblikovalec luči Samo Oblokar ter igralci Urška Bradaškja, Gregor Zorc, Boris Cavazza, Lara Komar / Ylenia Zobec, Teja Glažar in Gorazd Žilavec. Predstavo v živo spremlja instrumentalni trio, ki so ga najprej sestavljali Anže Vrabec, David Šuligoj in Roman Kobal, na 98. ponovitvi pa je kot pianist v njem debitiral David Trebižan, ob igralcu

Borisu Cavazzi pa se v vlogi Geronta pojavlja tudi Renato Jenček. Premiera te burke s petjem in streljanjem je bila v Gledališču Koper 23. maja 2007, v SNG Nova Gorica pa 4. oktobra 2007. Od takrat so sledila številna gostovanja po Sloveniji, ki so zabeležila razprodane dvorane tako v Novi Gorici kot drugod. Predstava je ob nastopih na matičnih odrih obiskala že več kot 40 slovenskih krajev, ogledalo pa si jo je že več kot 30.000 gledalcev. Zanimanje za igro je še vedno zelo veliko, zato bodo po odmoru, ki je pogojen s projekti posameznih igralcev in zamenjavo pianista, sledile nove ponovitve na nekaterih poletnih festivalih in jeseni spet na odrih po Sloveniji. 100. ponovitev te gledališke uspešnice bo v četrtek, 19. junija 2008, ob 20.30 v Kulturnem domu v Gorici.

Poklicno kariero je začel kot delavec

Prvi Slovenec predsednik tovarne avtomobilov Revoz v Novem mestu

Direktorji oz. predsedniki uprave novomeške tovarne avtomobilov Revoz, last francoske družbe Renault, so doslej zmeraj bili tujci. Pred kratkim pa se je na to mesto povzpel prvi Slovenec, 43-letni poslovnež Aleš Bratož. S tem je dobil najvišje priznanje za svoje delo, uspehe in tudi zvestobo družbi Renault. Leta 1984 je še kot gimnazijec začel delati v montaži vozil. Po končani gimnaziji je ob delu končal visoko strokovno šolo za organizacijo menedžmenta, pozneje pa še specialistični študij v tej smeri. Pred imenovanjem na najvišje mesto v Revozu je bil direktor Renaultove tovarne avtomobilov Avtoframos v Moskvi. Tovarna v Novem mestu je največji slovenski izvoznik. Letos bodo v Revozu izdelali oz. sestavili 218.000 avtomobilov Twingo in Clio II. Tovarna zaposluje 3.100 delavcev, med njimi pa je okoli 500 tistih, ki so prišli iz Bosne ali iz Makedonije.

Aleš Bratož, novi predsednik uprave tovarne avtomobilov Revoz v Novem mestu, je ob sprejemu nove dolžnosti izrekel pomenljivo misel, ki je zelo aktualna za vso Slovenijo. Dejal je namreč, " da za vsakega mene-džerja velja, da naj spremeni poklic, če sam ne vidi mož-nosti za spremembe in izboljšave".

M.

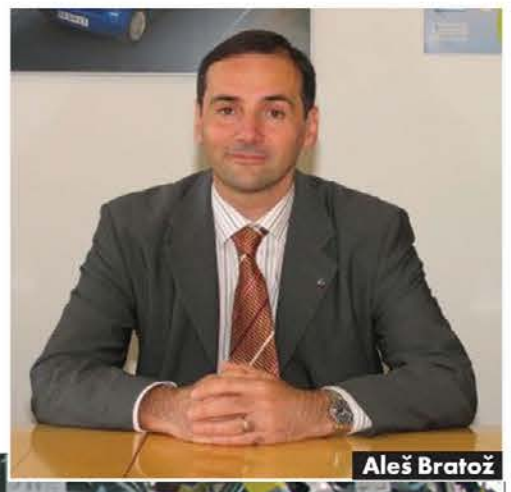

Aleš Bratož

Kratke

Tisoč novih hotelskih ležišč v Portorožu in Piranu

Slovenska vlada, turistične organizacije in družba Istrabenz Turizem namenjajo veliko skrb in sredstev za napredek turizma na obmorskem območju države. Turistični delavci v Portorožu navajajo, "da nastaja premik, na katerega so čakali 30 let. V tem turističnem središču so v zadnjih nekaj letih, predvsem pa se to dogaja letos, pridobili tisoč novih hotelskih ležišč, kar je izjemno velikega pomena".

V Portorožu bodo kmalu odprli prenovljen hotel Palace, ki je v preteklih 20 letih razpadal, odslej pa bo najbolj razkošen, najlepši in seveda tudi najdražji hotel v Sloveniji. Menijo, da bo s svojo vlogo lahko občutno spodbudil nadaljnjo rast turizma v znanem obmorskem kraju in njegovo prilagajanje svetovnim merilom in

zahtevam. Spominjamo se, da je nekdaj hotel Palace že pred sto leti v Portorožu povzročil nastanek modernega turizma, zdaj pa bo na obalni in tudi slovenski turizem vplival še enkrat. Stroški obnove in razširitve starodavnega hotela Palace bodo znašali več kot 80 milijonov evrov. V občinah Izola in Piran bodo letos za napredek turizma predvidoma namenili 150 milijonov evrov. V vsej Sloveniji pa bodo naložbe v to gospodarsko dejavnost dosegle več kot 300 milijonov evrov. Od tega bodo iz nepovratnih sredstev EU prejeli 10 milijonov evrov.

Šestdeset let Nove Gorice

V Novi Gorici so začeli proslavljati 60. obletnico mesta. Graditi so ga začeli zaradi potreb prebivalstva velikega območja na Krasu, v Vipavski dolini, Brdih, na trnovsko-banjški planoti in v Posočju, ki so po razmejitvi med Italijo in tedanjo Jugoslavijo leta 1947 ostali brez svojega središča, to je Gorice. Novo mesto pa naj bi imelo tudi politično poslanstvo. Tedanja oblast in država sta namreč hoteli, "da bi Nova Gorica odsevala čez mejo in kazala prednosti duha in stremljenja socialistične države". Doslej ni bil odkrit še noben dokument o tem, kdo in kdaj je sprejel sklep o gradnji novega mesta ob tedanji jugoslovansko-italijanski meji. Zaradi tega kot obletnico rojstva navajajo 13. julij 1948, ko se je začela gradnja t. i. ruskih stanovanjskih blokov. Novo Gorico so v prvih letih gradile mladinske delovne brigade iz vse tedanje skupne države, pri gradnji pa so z veliko požrtvovalnostjo in vnemo sodelovali tudi domačini iz vse Goriške.

Proslave in prireditve ob jubileju Nove Gorice bodo potekale vse leto 2008. Najprej je Krajevna skupnost pripravila razstavo fotografij, ki prikazujejo potek del v posameznih fazah razvoja

mesta. Poimenovali so jo 60 razglednic za 60 let. Razstava v galeriji Frnaža v poslopju Krajevne skupnosti v Novi Gorici bo na ogled do meseca avgusta. Na pobudo mestnega svetnika Tomaža Vuge bodo v središču mesta postavili spomenik mladinskim delovnim brigadam, graditeljem Nove Gorice. Obeležje bo zasnoval akademski kipar Zmago Posega. Nova Gorica se je v 60 letih razvila do take stopnje in razsežnosti, da lahko že skoraj v celoti izvaja svoje funkcije. Ima okrog 17.000 prebivalcev in pomembne ustanove, med katerimi je tudi Univerza. Župan mestne občine Mirko Brulc je na srečanju s časnikarji ob predstavitvi programa proslav in prireditev ob 60-letnici mesta dejal, da bodo Novo Gorico z novimi gradnjami širili na območju proti Ajševici, kjer ima občina že pripravljenih več zemljišč.

Koncert na meji 2008

V ponedeljek, 23. junija, ob 20.30 bo na skupnem trgu obeh Goric izreden glasbeni dogodek: Koncert na meji 2008, ki je postal že odmevna stalnica ob začetku poletja. O njem je tekla beseda na tiskovni konferenci v ponedeljek, 16. junija, v goriškem Kulturnem domu. Udeležili so se je predstavniki prirediteljev in pokroviteljev. O samem koncertu so spregovorili Igor Komel in Pavla Jarc, ravnatelj Kulturnega doma iz Gorice in direktorica novogoriškega Kulturnega doma, glavna organizatorja glasbenega dogodka, ter Peter Gergolet, ki je na kratko orisal glasbeno pot gostov večera, ansamblov Nomadi in Avtomobili. Vsi so poudarili pomembnost tega koncerta, ki presega glasbene okvire, saj ta skupna pobuda odraža veliko željo po mirnem sožitju, medkulturnem dialogu in pomaga rušiti tudi mentalne meje, ki jih nekateri še radi gojijo. Zadovoljstvo s pobudo je izrazil tudi novogoriški župan Mirko Brulc, ki je naglasil priljubljenost tega koncerta, te petletne tradicije. Kulturni in športni dogodki še najbolj združujejo obe mesti in vabijo prebivalce k mirnemu sobivanju. Zahvalil se je prirediteljem in zaželel, da bi se brezplačnega koncerta udeležilo kar največ ljudi. / IK

GORICA Pokrajinski kongres stranke Slovenska skupnost

Zbirna stranka na poti odpiranja in združevanja

Ljudje želijo premoščanje delitev znotraj naše narodnostne skupnosti, zato se je tudi Slovenska skupnost usmerila na pot odpiranja, širitve in združevanja. To aktualno noto je med drugim poudaril deželni tajnik SSk Damijan Terpin na pokrajinskem kongresu stranke v soboto, 14. junija, v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici. Kongres bi sicer moral potekati pred nekaj meseci, je uvodoma razložil pokrajinski predsednik Ivan Černic. Do tega ni prišlo zaradi prerane smrti deželnega svetnika Mirka Špacapana in predčasnih volitev, zaradi česar smo se znašli v zelo spremenjenih razmerah.

Vršilec dolžnosti pokrajinskega tajnika Julijan Čavdek se je v razčlenjenem političnem poročilu najprej poklonil prav spominu na Špacapana, nato pa pribil, da SSk je in želi še naprej biti zbirna stranka Slovencev. "Te naše temeljne identitete ni mogoče prezreti in zanikati, saj se naslanja na dediščino, ki sega v čase, ko je bilo tukaj še avstro-ogrsko cesarstvo in ki se je obnovila po drugi svetovni vojni ter dobila v 70. letih svojo sedanjo politično obliko". Stranka je za našo narodno skupnost življenjskega pomena, saj predstavlja poleg dveh krovnih organizacij temeljni subjekt našega organiziranega življenja. To so potrdile tudi letošnje deželne volitve, na katerih je SSk nastopila s svojim imenom in simbolom ter izvolila deželnega svetnika. Stranka je vraščena v teritoriju in uspešno uveljavlja naše pravice. Dejavna je pri spodbujanju čezmejnega sodelovanja, kar je zlasti pod Brancatijevim županovanjem pripomoglo k ustvarjanju odprtejšega vzdušja. Dragoceno opravljeno delo se skuša danes žal razvrednotiti, kar škodi celotnemu mestu. Še vedno pa se delo SSk na teritoriju pozna pri vodenju rajonskih svetov, kjer je naša prisotnost močno zastopana. SSk odigrava pomembno vlogo tudi v treh slovenskih občinah: Doberdobu, Sovodnjah in Števerjanu. To vlogo želi na volitvah naslednje leto še utrditi. Za vso našo narodno skupnost se je izkazalo kot koristno sodelovanje v levosredinskem taboru, zaradi česar bo treba pomisliti na podobne oblike sodelovanja tudi v prihodnjih volilnih preizkušnjah. Slovenska komponenta Demokratske stranke žal ni pokazala konstruktivnega odnosa do SSk, je povedal Čavdek. "To je v nasprotju s stanjem odnosov z deželnim in pokrajinski tajništvom Demokratske stranke, ki se razvijajo in prihaja do postopnega izoblikovanja programskih točk, na katerih sodelovati kot enakovredna politična subjekta". SSk je namreč dokazala, da je kot stranka z izoblikovano identiteto in programskimi cilji pripravljena na odprto in tvorno soočenje in sodelovanje, še posebno na ravni naših treh slovenskih občin. SSk goji plodne stike tudi s civilno družbo in tako dosega npr. na področju slovenskega šolstva na Goriškem zavidljive rezultate. Poleg tega ohranja živ stik "z društvi, ki na področju kulture, glasbe, vzgoje, športa in sociale delajo za ohranjanje in uveljavitev slovenske narodne identitete ter splošnih družbenih interesov in potreb". Prav tako je stranka občutljiva za izzive na gospodarskem in socialnem področju. SSk odlično sodeluje s Svetom slovenskih organizacij, saj z njim deli ideale slovenstva, demokracije in samostojnega političnega nastopanja. "Zato niso razumljivi namigi predsednika SKGZ, da se mora SSO oddaljiti od SSk", si je Čavdek privoščil kritično opazko. Prav tako se je obregnil ob trditev Rudija Pavšiča, češ da SSk ni zbirna stranka. "Ali SSk odreka krovnost SKGZ-ju"? Da je SSk zbirna stranka Slovencev, potrjujejo dejstva. Dovolj je pogledati imena ljudi, ki predstavljajo SSk na volilnih listah, oz. izvoljene predstavnike na vseh ravneh. V Trubarjevem letu in duhu, je sklenil Čavdek, "Slovenska skupnost stoji in obstaja, ker živi in se razvija slovenska narodna skupnost v mestih in vaseh goriške pokrajine, ker se razvijajo slovenska kultura, šolstvo, gospodarstvo in šport". Naloga Slovenske skupnosti, ki ima "jasno identiteto slovenske zbirne stranke, kar je bila, je in bo", je zato z legitimacijo sedem tisoč glasov, s svojo večdesetletno tradicijo in z izvoljenimi predstavniki še naprej udejanjati željo po narodni enotnosti in povezovanju.

Med gosti je prvi spregovoril predsednik pokrajinske uprave Enrico Gherghetta, ki je poudaril, da rad sodeluje s SSk, saj so njeni predstavniki kompetentni, dosledni in resni. Zaveda se vseh razlogov za ločevanje med Slovenci, in vendar upa, "da se bo slovenski svet nekega dne le poenotil pod isto zastavo". Slovenska prisotnost ja namreč na naši zemlji pomembna, ker priča o širini in kulturi, ki gleda preko meja. "Ste bogastvo za vso deželo, da se lahko bolje soočamo z evropskimi izzivi". V času, ko se spet pojavljajo evroskepticistične težnje, je pomembno v duhu bratstva na novo ustvarjati evropsko tkivo, razvijati in širiti integracijo, večjezičnost in večkulturnost. Občinski predstavnik Nacionalnega zavezništva je prišel na kongres, ker verjame v demokratični dialog, sploh pa je priznal, da z veseljem vidi, kako se prepoznava v nekaterih idealih slovenske stranke (poudarjeno: ne vseh!). Generalni konzul RS v Trstu Jože Šušmelj je Slovenski skupnosti čestital za uspeh na deželnih volitvah. Spregovoril je o srečanju med ministrom Ruplom in predsednikom FJK Tondom, o dobrososedskih odnosih in kopici skupnih projektov. Slovenska vlada je nedavno sprejela strategijo za sodelovanje s Slovenci izven meja domovine. Zato bi bilo prav, je dodal, da bi tudi Slovenci v zamejstvu imeli poenoteno predstavništvo in skupno strategijo do bistvenih vprašanj. "Naj bo Narodni svet ali Zveza, ni to pomembno! Čas je dozorel, da pride do skupnega predstavništva". Pokrajinski tajnik Demokratske stranke Omar Greco je poudaril, da je DS dober projekt, da je SSk sicer samostojna, da pa vendar stranki sodelujeta na osnovi federativnega dogovora. Čim prej bi morali sesti za mizo in se pred občinskimi volitvami 2009 zmeniti za sodelovanje na občinskih ravneh s pomočjo pokrajinske. Deželni svetnik Igor Gabrovec je podčrtal, da je SSk s samostojnim nastopom kot enakovreden partner sposobna delovati v korist celotne slovenske narodne skupnosti v deželi. Prvi znaki nove deželne uprave sicer niso ravno spodbudni, saj je Tondo pred nekaj dnevi omalovaževal Ruplove besede o naši manjšinski skupnosti. SSk mora v takih razmerah biti še bolj zbirna stranka, ki zbližuje ljudi ter zagovarja njihove interese in potrebe. Za dogovarjanje so potrebni dobra volja, spoštovanje, kulturni dialog in malo skromnosti, odveč pa so zaostrovanja in osebni napadi. Števerjanski župan Hadrijan Corsi, ki končuje svoj zadnji mandat, je opozoril na alarmne signale gospodarskega stanja na pokrajinski ravni in pozval javne upravitelje, naj se resno zamislijo o tem. Predsednik SSO za Goriško Janez Povše je pohvalil konstruktivno sodelovanje s stranko in poudaril, da so rezultati civilne družbe tudi rezultati politike; in obratno. V imenu SKGZ je Igor Pahor podčrtal nujo po enotnosti, sinergiji in skupnih ciljih; imamo slovensko državo, ki je bila sprejeta v EU in ji sedaj celo predseduje. Vse to je bilo možno samo zato, ker je bila Slovenija v uresničitvi teh ciljev enotna, je poudaril. Deželni tajnik SSk Damijan Terpin je z veseljem pozdravil številne prisotne, saj noben kongres pokrajinske sekcije drugih strank ne združi takega števila ljudi. Tudi to govori o dejstvu, da je SSk živ dejavnik. Na deželnih volitvah je stranka dokazala, da ima zaupanje ljudi, "v težavah pa se je znašla levica, še zlasti del slovenske civilne družbe na levici, ki ni podprl ideje o samostojnem političnem nastopanju". Zamišljati si nove strukture in pri tem ne upoštevati komaj povedanega zato "pomeni operirati z realnostjo, ki je ni". Kandidatura Gabrovca jasno govori o viziji SSk, ki želi biti čim bolj široka zbirna stranka. Saj ne razpravljamo o odnosih do NOB, je dodal Terpin, ampak o tem, kako se kretati v novih razmerah in odnosih. Nikamor ne vodi, če podpiramo zbliževanje v civilni družbi, v politiki pa se še naprej delimo. Pri SSk nimajo nobenih težav sprejemati ljudi "od zunaj". Še zlasti ob občinskih volitvah, ki nas čakajo prihodnje leto, je zato potrebno preseči stare spore, ki nikomur ne koristijo. Skratka: za boljše upravljanje naše stvarnosti so potrebni odprtost, združevanje in sinergija.

Na kongresu so nato izvolili nov pokrajinski svet, iz katerega bo izšlo novo vodstvo.

DD

V organizaciji SKD Hrast in KD Jezero

Dva vrhunska moška pevska sestava v Doberdobu

Skupni nastop zborov Hrast in Vodopivec (foto DP)

V Doberdobu je bilo prejšnji konec tedna pestro dogajanje. V treh dnevih sta namreč doberdobski Kras obiskala PAZ Vinko Vodopivec in Slovenski oktet, dva slovenska moška pevska sestava, ki spadata v sam vrh slovenske in evropske zborovske pesmi. Posebno pobudo z naslovom *Doberdobski dnevi petja* sta organizirala SKD Hrast in KD Jezero s sodelovanjem ZSKP, ZSKD, KC Lojze Bratuž in Kulturnega doma. Pokroviteljstvo pobudi je ponudila občina Doberdob.

Najprej je v petek, 13. junija, na pobudo SKD Hrast v Doberdob prišel PAZ Vinko Vodopivec. Zaradi slabega vremena koncerta žal ni bilo mogoče izpeljati v novem občinskem parku. Prizorišče večera je zato bila župnijska dvorana v Doberdobu, ki je bila za vso publiko skoraj pretesna Večeru "... in donelo je do dna srca... " sta gostujoči zbor pod vodstvom Primoža Malavašiča in domači sestav MePZ Hrast vsekakor vdahnila poseben čar domačnosti in kakovostnega petja. Primorski študenti v Ljubljani, ki se zbirajo v zgodovinskem sestavu Vodopivcev, so predstavili zanimiv splet polifonskih stvaritev in ljudskih motivov. Medtem ko so prvi del koncerta posvetili predvsem nabožni glasbi in polifoniji romantičnega obdobja ter anglosaških motivov, je bil drugi del posvečen slovenski ljudski pesmi. Z izborom ljudske pevske zakladnice, ki so jo predstavili poslušalcem v Doberdobu, so pevci PAZ Vinko Vodopivec namišljeno obiskali številne slovenske pokrajine. Svoj nastop so zaključili z domorodnima pesmima, Aljaževo Oj Triglav, moj dom in Bučarjevo Slovenec sem. Ob bučnem ploskanju so poslušalcem poklonili še domačo priljubljeno Oj, Doberdob in ponarodelo Pobratimija. Za sklep sta oba zbora skupaj publiki poklonila še Hajdrihovo Jadransko morje, Vodopivčevo Žabe in Zdravljico izpod peresa Ubalda Vrabca. Večer sta povezovala Marko Sancin in Jasmin Kovic, za zabavne prizorčke med samim povezovanjem pa sta poskrbela Dario Bertinazzi in Mateja Černic.

Že dva dni kasneje je bilo na Doberdobskem spet živo. Vreme je organizatorjem, MoPZ Jezero, tokrat prizaneslo. Visoki gostje, pevci Slovenskega okteta, so tako lahko nastopili v sugestivnem naravnem "gledališču", na Gradini, na območju nekdanjega kamnoloma. Koncert Slovenskega okteta je spadal v širši kontekst praznovanja 50-letnice delovanja MoPZ Jezero. Organizatorji so zato pod vodstvom Marija Pavlice uvedli večer s krajšim sporedom ljudskih pesmi, ki ga je sklenila domača Oj, Doberdob. Sklepu prvega dela koncerta so sledile priložnostne čestitke, ki so jih zboru Jezero izrekli doberdobski župan Paolo Visintin, predsednik ZSKD Mariano Marsič ter predsedniki drugih doberdobskih društev. Glavno besedo so nato prevzeli ugledni gosti Slovenskega okteta. Tudi sami so predstavili spored ljudskih napevov in priredb, ki so ga zaokrožili v tri sklope. Po uvodni Zdravljici, ki so jo izvedli na Vrabčevo uglasbitev, so se najprej lotili domoljubnih motivov. Na Gradini so tako donele vsem znane melodije, ki pojejo o slovenskem človeku. Drugi sklop njihovega koncerta je bil posvečen zamejskim skladateljem: tudi tokrat so priljubljene pesmi izpod peresa naših skladateljev dosegle s svojo toplino zelo številno publiko. Tretji sklop je bil namenjen mlajšim slovenskim ustvarjalcem. Pred slovesom so pevci Slovenskega okteta publiki poklonili še Vodopivčevo Žabe in si tako zaslužili dolg in topel aplavz vseh ljubiteljev slovenske zborovske glasbe.

AČ

NOVI GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it. Spletna stran: www.noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it.
TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it
LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493
OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it
Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.
Novi glas je član Združenja USPI in Zveze FISC
Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250
To številko smo poslali v tisk v torek, 17. junija, ob 14. uri.

Vsakdo potrebuje ljubezni in lepih besed

Z otroškimi očmi

Konec maja sta iz gnezda na sosedovi magnoliji padli mladi grlici. Seveda sta se mi živalci zasmilili in sem poizkusila s krmljenjem, ki pa žal ni uspelo. Grlic ni več, ostalo pa mi je nekaj sličic z vaškimi otroki in z domačo psičko, ki mirno spi na ležalniku, mala grlica pa počiva na njeni tački. No, ko sem jo vzela na dom, me je skrbelo, kakšen bo njen odnos do ljudi in živali, predvsem do otrok in do vseh nebogljenih živih bitij. To predvsem, ker sem se odločila za pasemsko terierko, terierji pa veljajo na splošno za bolj ostre pse. No, takoj prvi dan, ko je radovedna, tri mesece stara plišasta kepica prišla k hiši, sem začela z vzgojo in sem jo hvalila, ko je bila nežna do živali in do ljudi. Pa je razumela. Celo takrat, ko se je, kot pač vsak pasji in človeški mladič, zagnala za pisanim metuljem in sem ji odločno rekla, ne, fuj, pusti, je takoj razumela. Doslej v svojem življenju še nikoli ni ubila metulja, nikoli ni zarenčala na psa, do ljudi pa je tako ljubeča, da je včasih zoprno vsiljiva. Pa kaj, raje preveč prijaznosti kot napadalnost, saj smo prijaznosti dandanes vsi potrebni. No, ko gredo ljudje mimo mojega vrta in se ustavijo, pa gledajo in sprašujejo, kako sem psa naučila, da se igra z mucami in živi v sožitju z zajci in racami, jim povem, da je to lahko, da se da, da ni nič težkega. A treba ga je naučiti, ko je še majhen, da ni lepo, če pobija, da se da prijateljsko sobivati z vsemi živimi bitji.

Pa če se da psa, zakaj se ne bi dalo človeka? Če lahko pes brzda svoj lovski nagon, zakaj bi človek ne bil dober do sočloveka, saj je nagnjen k solidarnosti, k ljubezni. Ravno tiste dni, ko je moja kužka lepo spala z grlico na ležalniku, se je na tržaški višji šoli zgodilo, da je dekle podtaknilo ogenj profesoričinim lasem. Kar tako, ker ji suplentka matematike ni bila všeč. Iz protesta. Močno se mi je zasmilila mlada docentka, saj nihče ne ve, če se bo sploh kdaj hotela vrniti med dijake. Zasmililo pa se mi je tudi mlado dekle. Res se mi je zasmililo, ker sem prepričana, da je vsa ta leta živela v stiski, da ji nihče ni razložil, kako lepa čustva so ljubezen, prijateljstvo. Da morda teh čustev nikoli ni spoznala. Da nikoli ni držala v rokah nežne, puhaste grlice in nikoli ni pomislila, da lahko psu rečeš, ne pobijaj metuljev.

Sama se zavedam, da so čustva iz otroštva močno zakoreninjena v meni. Spopadajo se z racionalnostjo, s treznim mišljenjem, biti hočejo resnica, pa so samo čustva, ki jim včasih ne najdem razlage, so tam, globoko v meni, zasidrana v mladosti. Tudi moji starši so me žal, čisto nehote, učili, da so nekateri ljudje zlobni, morda so iz lastne stiske tudi sami sovražili in še mene tako nagovarjali. Čeprav se vsak dan borim proti predsodkom, ki so mi jih vcepili, ostajajo v moji podzavesti. Tako je bilo pred leti, ko so v Trst prišli alpinci, pa jih je bilo toliko, da so mnogi iskali hrane in prenočišč v Sloveniji.

"Saj bi bilo bolje, da bi ne prihajali", sem rekla kar tako, tjavendan. Pa me je soseda nekam čudno pogledala. "Saj so ravno tako ljudje kot mi", je rekla in je celo noč delala nadure v pekarni na Gorjanskem. Mene pa je bilo globoko sram. In ravno od svojih sovaščanov sem se veliko naučila, tudi tega, da smo vsi ljudje, vsi, ki živimo ob tej nekdanji meji, enaki ljudje z enakimi problemi, ki drug brez drugega ne bomo preživeli.

No, včasih se sprašujem, kakšni bodo ti otroci, ki danes doraščajo. Nasilje jim je dostopno na vsakem koraku. Samo televizijo odpreš in pogledaš, kakšne nadaljevanke predvajajo. Kri teče kot za stavo in kar na smeh mi gre, ko se spominjam tistih nedolžnih prizorov iz detektivk ali ljubezenskih filmov, ki so bili v mojih mladih letih "prepovedani mlajšim od osemnajst". Dandanes lahko že na TV dnevniku vidiš praktično vse. In ko novinar poroča iz Bagdada ali iz drugih vojnih območij, je v ozadju videti streljanje, eksplozije in umiranje. Otroci seveda poročevalca ne poslušajo, ni jim mar zakaj, samo pokanje spremljajo in se navajajo na vojno, kot na nekaj povsem običajnega. Pa lepo jim je to orožje, ta moderna oprema. Po eni strani so srečni, saj so menda prva generacija, ki vojne ne bo doživljala niti iz pripovedi mamic in očetov (upajmo!!!!!), po drugi strani pa jim bodo ravno zato ostale skrite dejanske grozote in trpljenje, vojno na televizijskem ekranu pa bodo sprejemali kot nekaj povsem naravnega. O vojnih grozotah, o trpljenju, predvsem o stiski toliko otrok je namreč vsekakor premalo govora. Veliko pa je vsepovsod sovražnega govora, nepremišljenih besed. Kolikokrat govorimo čez priseljence, čez Rome, čez Albance ali samo čez sosede. In to pred otroki. Ne da bi sploh pomislili, da bodo naše besede vzeli zares, da bodo za vedno ostale v njihovi podzavesti.

In nasilje v filmih in nadaljevankah? Tu predstavlja nasilje poceni spektakel, ljudje ga gledajo, kot bi gledali nogometno tekmo in ob njem uživajo. In otroci tudi. Čisto vsakdanji so jim streljanje, posilstva, požigi, fizično nasilje in krvavih prizorov jih ni več strah. Zakaj bi pa potem profesorju ne zažgali las, ko pa to vsak dan počno na televiziji!!!?

Sama iz lastnih izkušenj vem, da sem se kot dvajsetletnica kar bala, ko je bila na sporedu kriminalka in so predvajali grozljive prizore in sva si skupaj s sošolko zatiskali oči. Zdaj moram žal priznati, da me ni več strah. Navadila sem se, kakšna je barva krvi, navadila sem se na te prizore in nič več ne gledam v tla, ko sem pred televizijo. Tako kot večina ljudi dandanes. Žal...

Tudi v šoli velja, da morajo biti otroci svobodni, da se morajo sami odločati, v imenu liberalnega mišljenja, v imenu znanosti, na račun etike. In morda ga ni učitelja, ki bi dandanes otroku še rekel, ne pobijaj metuljev. Kakšno vrednost pa ima še metulj v naši potrošniški družbi. Saj so veleblagovnice polne plastičnih metuljev.... in plastičnih čustev. Pa se vse začne ravno pri metulju, pri najmanjših stvareh. Poznala sem zidarja, Hrvata, ki mi je pripovedoval, da so bili največji zločinci na Balkanu pred vojno po poklicu mesarji. Pa ni težko, ko preideš s piščanca na človeka. Žal nekaterim ni težko.

Spominjam se prizora, tu na vasi, nekje pri moji njivi je bilo, ko je prijateljičina hčerka, stara deset let, vprašala lovca, če žival trpi, ko pade pod streli. Ja, odvisno je, je odgovoril, odvisno je, kako streljaš. "Kot pri človeku", je rekel, "v vojni, včasih zadeneš in žrtev takoj umre, včasih je ranjena, včasih trpi in umira več dni". In se spominjam deklice, ki ga je samo gledala, z otroškimi očmi in požrla kepo, ki ji je zastala v grlu.

Morda je imela tista deklica neznansko potrebo, da bi ji tedaj nekdo spregovoril o ljubezni, o lepih stvareh, o nežnosti. Tega otroku ni nikoli dovolj. Ljubezni potrebuje in lepih besed, vsak dan, da jih bo nosil v sebi in na njih gradil, da bodo za vedno ostale v njegovi podzavesti.

Suzi Pertot

Ob koncu sezone ŠZ Olympia

Tradicionalna telovadna akademija

V soboto, 7. junija, je v telovadnici športnega združenja Olympia potekala tradicionalna telovadna akademija pod naslovom "OLYMPIA... DA", kjer so vsi pripadniki tega najstarejšega goriškega slovenskega društva pokazali, kaj so se v šolskem letu 2007/2008 naučili. V enournem programu (17 točk) so najmlajši predšolski otroci skupine gymlplay pod vodstvom vaditeljic Marije Jussa, Valentine in Eve Kristančič na kratko prikazali potek vadbene ure (segrevanje, spretnostne vaje in štafeta), obe starostni skupini orodnih telovadcev sta se predstavili kar štirikrat, in sicer v akrobatskem poligonu, v talni telovadbi oz. akrobatiki ter preskokih čez kozo in kanwas. Pripravila sta jih trenerja Egon Pregelj in Miha Vogrinčič. Prikaz dela sta pripravili tudi ekipi minivolleyja ter Under 12 pod vodstvom trenerjev Leona Hrovata in Diega Poletta, vse tri starostne skupine športne ritmične gimnastike pa so na sobotni akademiji nastopile kar s šestimi skupinskimi sestavi, in sicer kolebnice ter pajčolani (starejša skupina), kiji ter obroči (srednja skupina), žoge in vaja brez rekvizita (mlajša skupina). Vse deklice je pripravila trenerka Mija Ušaj Češčut ob pomoči vaditeljice Maje Devetak. Številnemu prisotnemu občinstvu sta svoje znanje v štirih točkah na najnovejše glasbene hite prikazali še mlajša in starejša skupina športnega plesa pod vodstvom trenerke oz. koreografa Damijane Češčut. Kot smo že omenili, pa je bil naslov prireditve "OLYMPIA... DA". Zato se je večer pričel s prihodom Olimpijske bakle, takoj za tem pa sta prisotne pozdravila predsednik društva Gregor Sfiligoj in občinski predstavnik za šport Sergio Cosma, ki je društvu čestital za odlično opravljeno delo, vidno tudi v rezultatih, v napredovanju ekip ter seveda v tem tako zelo velikem številu otrok in mladih - pripadnikov društva, katerega delo je sam preveril, ko si je ogledal prireditev. Večer pa se je zaključil slavnostno, z nagrajevanji. Predsednik Sfiligoj je najprej izročil pokal ekipi Olympie Under 12, ki je letos zasedla 1. mesto na pokrajinski ravni, nato pa še z velikim ponosom plaketo trenerki Miji Ušaj Češčut, ki letos slavi 60 let neprekinjenega dela na telesnovzgojnem področju in že osmo leto zapored daje pomemben prispevek k uspešnemu delovanju otroške dejavnosti pri Športnem združenju Olympia. Sledil je seveda še prigrizek za vse nastopajoče in prisotne, za katerega se je treba zahvaliti vsem odbornikom društva.

DČ

Nabrežina / Posvet

Prihodnost našega športa: preživetje ali razvoj?

Pred nedavnim je v prostorih kulturnega doma Igo Gruden v Nabrežini Združenje slovenskih športnih društev v Italiji priredilo zanimiv in dobro obiskan posvet o našem športu na temo Preživetje ali razvoj? O vpetosti našega športa v strategije ohranjanja slovenske identitete naših ljudi na teh tleh so spregovorili trener in profesor športne vzgoje Franko Drasič, predsednik SKGZ Rudi Pavšič in predsednik SSO Drago Štoka.

Drasič je v svojem posegu poudaril pomen narodne identitete (počutiti se pripadnik neke skupnosti), ki je pri Slovencih v Italiji nezadostna. Zato je – tako Drasič – pomembno mladostnike narodno in jezikovno graditi, za to pa je na mladinskem področju obvezen slovenski trener in pri tem ne sme biti popuščanja. Govornik se je zavzel tudi za primerno izobraževanje mladih trenerjev in predlagal, da bi skušali obdržati čim več ljudi v društvih tudi preko bolj razvejene rekreacijske dejavnosti.

Pavšič je problematiko zastavil širše, saj se ogreva za celovito strategijo vse manjšine za bližnjo prihodnost. Manjšina je po njegovem mnenju ohlapna in ta čas nesposobna odločanja. V športu pa naj bo jezik prvi temelj, ki ga ne smejo drugi načrti izpodriniti s tega osrednjega položaja. Predsednik SKGZ je opozoril tudi na možnost ustanavljanja skupnih športnih društev skupaj s Slovenijo.

Štoka se je strinjal z nujnostjo zaupanja naraščaja slovenskim trenerjem, pa tudi s trditvijo, da je povsem naravno in potrebno v obmejnih vaseh udejanjati združevanje s slovenskimi okolji. Slovenske besede se ne smemo sramovati, je tudi dejal predsednik SSO.

Na temo: združevanje, sodelovanje ali območni centri, kateri je pravi ključ za dvigovanje kvalitete našega športa na višjo, kakovostnejšo raven? sta posegla nekdanji organizacijski tajnik ZSŠDI za Goriško Vili Prinčič in organizacijski tajnik ZSŠDI v Trstu Martin Maver. Prinčič je ugotavljal, da preprosto ne moremo zahtevati več od tega, kar je naš šport že dosegel in zmogel. Hkrati ne smemo po njegovem mnenju brezbrižno povsem spremeniti narodnostne podobe naših okolij in klubov. Dotaknil pa se je tudi tako imenovanih sivih področij, se pravi problematičnih primerov vse bolj razširjenih mest Trsta in Gorice.

Maver je postregel s kritično fotografijo sedanjega stanja v osrednjih ekipnih panogah in ponudil primer sodobnega športnega središča, v katerem bi lahko naše organizacije idealno delovale ter nudile mladim prostor za vsestransko druženje. V takih območnih centrih vidi mladi strokovnjak miselni premik in obenem možnost za primeren razvoj našega športnega gibanja.

Z leve: Drago Štoka, Rudi Pavšič, Franko Drasič, Ivan Peterlin

Na vprašanje, kam naj ZSŠDI usmerja večino svojih sredstev in predvsem kako naj jih uporablja (trenerski dnevniki ali projekti), pa je odgovarjal predsednik Združenja Jure Kufersin s pomočjo ugotovitev tajnice Ksenije Slavec, ki je pri ZSŠDI odgovorna za finančno plat. Slavčeva je predstavila obstoječi pravilnik za podeljevanje finančnih sredstev, Kufersin pa je razmišljal o tem, kdo naj bo deležen nagrad in kdo ne.

Po izčrpnih prispevkih govornikov se je vnela še živahna razprava, v kateri je med drugim med (splošno priznane) prioritete našega športa član izvršnega odbora ZSŠDI in vsestranski družbeni in športni delavec Gorazd Pučnik postavil jezik, vzgojo in kvaliteto. Več je bilo mnenj o racionalizaciji delovanja (oblike sodelovanj, ne nujno združevanje), o principu, po katerem deliti sredstva, pa tudi o sodelovanju s Slovenijo in morebitnih čezmejnih prvenstvih tudi na ravni športnih federacij.

Če se bo po tem soočenju pri nas kaj spremenilo, je vprašljivo. Več bo najbrž znano po novi študiji o stanju našega športa in o zanimanjih današnje mladine, ki jo pripravlja profesor Ivan Peterlin, moderator večera. Tovrstna občasna srečanja so v vsakem primeru pozitivna za določeno konfrontacijo, dejansko pa navadno ostanemo le pri besedah, katerim ne sledijo konkretna dejanja oziroma spremembe. Poleg tega je bilo mogoče vzetih v pretres preveč žgočih tem, da bi lahko kar tako potegnili določene smotrne zaključke.

HC

KOŠARKA

Moška C2 liga, finale play-offa

Jadran Mark - Muggia 90:75.

Muggia - Jadran Mark 86:87.

Jadran je napredoval v državno C ligo.

TENIS

Ženska C liga, finale play-offa

Pegli - Gaja 0:3.

Gaja je napredovala v državno B ligo.

Evropsko nogometno prvenstvo

Komu zvoni?

Žoga je okrogla. Starodavni rek – zlato pravilo. V nogometu je nepredvidljivost večkrat odločilni dejavnik za neverjetne zmage in zelo pekoče poraze. Tudi letošnje evropsko prvenstvo ni nikakršna izjema. Predtekmovalni del se je sklenil, prve obračune lahko že izstavimo. V trenutku konca redakcije žal še ne poznamo vseh četrtfinalnih parov, analiza je zato nekoliko pomanjkljiva. Vseeno pa bomo skušali izpostaviti nekaj najbolj nepričakovanih reprezentančnih katastrof na letošnjem tekmovanju.

Nesrečni Peter Čech proti Turčiji

Konec zlate češke dobe?

Češka je bila prva ugledna žrtev velikega nogometa. Še pred štirimi leti so veljali za favorite prvenstva. Predvajali so špektakularen napadalni nogomet, ki je slonel na treh izrazito napadalnih vezistih, Pavlu Nedvedu, Tomasu Rosickemu in Milanu Barošu, ter na prvi špici, velikanu Janu Kollerju. Po odličnih predstavah v predtekmovanju so nesrečno izpadli proti kasnejši zmagovalki Grčiji, kljub temu da so imeli na prvenstvu daleč najboljšo igro. Letos se je češka reprezentanca na prednji pogon predstavila brez dveh prej omenjenih nogometašev: reprezentančni dres so medtem na klin obesili Pavel Nedved in Tomas Rosicky. Vloga favoritov, ki so jo uživali pred štirimi leti, ni bila več v njihovem dometu. Vseeno pa so tudi letos veljali za dokaj zanesljive četrtfinaliste. Čehi so bili v zadnji preizkušnji proti Turkom postavljeni v neprijeten položaj "biti ali ne biti" proti Turkom. Tekmo so začeli odlično, povedli so z 2:0. Do 75. minute ni noben Čeh pogrešal ne Nedveda ne Rosickega. Ampak... žoga je okrogla, a ne? In Čehom se je zgodilo nenapovedljivo. Se spomnite, kako je Bayern iz Münchna proti Manchestru v finalu lige prvakov leta 1999 v sodnikovem podaljšku dobil 2 gola in zmago v samih treh minutah spremenil v pekoč poraz? Se spomnite, kako je Milan leta 2005 spet v finalu lige prvakov zapravil vodstvo 3:0 in v šestih minutah dobil tri gole in nato z Liverpoolom izgubil že dobljeno tekmo? Čehom se je zgodilo isto. Po vodstvu 2:1 so v zadnjih dveh minutah dobili dva gola in (nezasluženo) odšli domov. Tragični junak pa je postal vratar Peter Čeh, verjetno tačas najboljši vratar za Buffonom, ki je z nerodno napako odprl vrata Turkom. Fatih Terim je tako lahko slavil, posledice za Češko (predvsem v reprezentančni psihologiji) pa bi lahko bile zelo hude.

Velikani se smešijo

Zelo nepričakovan je tudi končni razplet v skupini C. Pred začetkom EP-ja so mnogi imenovali to skupino kot skupino smrti. Italija, Francija in Nizozemska. Ob treh velikanih še (na prvi pogled) nebogljena Romunija. Trije velikani, a predvsem Italija in Francija, svetovni prvaki in podprvaki. V trenutku nastajanja zapisa še ni znano, kako so se sklenile tekme zadnjega predtekmovalnega kroga. Jasno pa je, da je ena izmed obeh velesil zapustila evropsko prvenstvo.

Ruski zadetek proti Grčiji

Morda celo obe, Francija in Italija. Gre v obeh primerih za največje razočaranje prvenstva (pa četudi se je eni izmed dveh velesil skozi šivankino uho le uspelo uvrstiti v četrtfinale). Izredna Nizozemska ju je dobesedno osmešila, nebogljena Romunija pa je bila povsem enakovreden tekmec. Francija bo odgovornosti za katastrofalne predstave v prvem delu iskala verjetno najprej v trenerju. Domenech je pustil doma kar nekaj izvrstnih nogometašev (Trezeguet, Flamini). Tudi sama ekipa ni pokazala dosti volje do lepe igre in do zmage: mladi Benzema je (na prvih dveh tekmah) podlegel neizkušenosti, Henry poškodbam in slabi formi, Anelka pa ni bil nikoli prvorazredni napadalec. Obramba, ki sloni na veteranu Thuramu, pa ni vzdržala pritiska mlade in poskočne nizozemske enajsterice. Pri Italijanih je položaj drugačen. Donadoni je v Avstrijo in Švico pripeljal četico najboljših, če seveda odštejemo poškodbe (Cannavaro) in reprezentantske upokojence (Totti in Nesta). Res je, da je bilo nekaj smole (predvsem razveljavljeni gol proti Romuniji), igra pa še zdaleč ni prava. Nekateri pripisujejo krivdo za katastrofalno igro Italijanov predvsem Milanovi trojici v vezni vrsti Pirlo-Gattuso-Ambrosini (čeprav v tekmi z Romunijo niti Romina dvojica Perrotta – De Rossi ni bistveno izboljšala situacije), drugi premajhnemu številu minut, ki so bile dodeljene geniju iz Barija Antoniu Cassanu. Časa za procese je še veliko...

Tudi slepa kura zrno najde... Ampak le enkrat!

Tudi Grki so pogoreli na celi črti. Pred štirimi leti evropski prvaki, danes eno od slabših moštev na EP-ju. Pravilen je torej rek, da tudi slepa kura zrno najde. Še pravilnejša pa je racionalna pripomba, da se to lahko zgodi samo enkrat. In to se je zgodilo Grkom. Pred štirimi leti je nemški strateg Otto Rehagel s svojo četico srečno prišel do evropskega naslova. S tremi minimalnimi zmagami 1:0 je izločil Francijo, Češko in v finalu premagala domačine – Portugalce. Odlični nemški strateg pa je lahko samo enkrat računal na faktor presenečenja. Tokrat so Grki nastopili kot evropski prvaki in ne več kot prijetna novost. Povprečno grško ekipo so tekmeci iz predtekmovalne skupine dobro preštudirali in jo brez večjih težav premagali.

Andrej Černic

Potovanje z Novim glasom v Uzbekistan (2)

Odkrivanje nam oddaljenih krajev

SAMARKAND

V ponedeljek smo se odpravili na pot do mesta Samarkand, ki je oddaljeno okrog 480 km. Nekako na sredi poti smo se ustavili v puščavskem mestu Šakrisabe. Znani in krvoločni mongolski osvajalec Timur, poznan kot Tamerlan, kot so ga imenovali Evropejci, si je tu nastoletju in pod Timurjem in nasledniki v 14. in 15. stoletju. V naslednjem stoletju ga je uzbekistanski poglavar mesta še polepšal z zlatimi kupolami. Carska Rusija je mesto zavzela 1868. leta in ga napravila za prestolnico Uzbekistana, zato je zgradila tudi železnico, ki je bila trdna vez z Evropo.

pravil svojo poletno rezidenco. Zgradil si je tudi grobnico. Živel je v 14. stoletju; da bi neomajno vladal, je dal pobiti vse svoje sorodnike, pa tudi drugim ni prizanašal, vsak je lahko izgubil svojo glavo.

Pozno popoldne smo prispeli v Samarkand. To mesto je pred nekaj leti praznovalo 2750 letnico obstoja. Naša vodička ga je primerjala mestu Rimu, ker je tudi zgrajeno na gričevnatem področju, namesto volkulje naj bi tu hranila prvega ustanovitelja azijska tigrica.

Aleksander Veliki je imel tu nekaj časa tudi svojo prestolnico. Grki so mesto imenovali Marakanda. Svoj višek je mesto doseglo v 8.

Predzadnji dan v Uzbekistanu smo posvetili ogledu mesta. Najprej smo videli znameniti astronomski observatorij iz začetka 15. stoletja, nato mavzolej Timurja in njegovih naslednikov, mošejo t. i. Bibika po emiru Khanum, tržnico- bazar in veliko medreso in mošejo ter ploščad Režistan s prekrasnimi vodometi. Muzej zgodovine in uzbekistanske kulture hrani zlati Koran oz. muslimansko sveto pismo iz 11. stoletja. Francoski arheologi so po drugi svetovni vojni opravili veliko izkopanin in našli pomembne predmete iz 5. stoletja pr. Kr.

Samarkanda ni mogoče opisati, treba ga je doživeti, kot je že davno od tega dejal Aleksander Veliki, čeprav so najlepše do sedaj ohranjene arhitektonske umetnine iz poznejših stoletij. Zadnje arheološke najdbe dokazujejo nekdanjo bleščečo zgodovino. Samarkand ostaja nepozabno doživetje.

Zadnji dan smo se odpravili na pot preko planote in prelaza na skoraj 1.000 m nadmorske višine. Videli smo čredo ovac oz. koz in razpršene pastiriske koče in nomadske šotore. Pred nami se je v daljavi dvigalo gorovje Pamir, od koder pritekajo izviri voda v glavno mesto Taškent. Po gorah so bili še ostanki snega. Popoldne smo prispeli v glavno mesto. Najprej smo se nekoliko odpočili, tudi zaradi utrudljive vožnje in vročine. Temperatura zraka je bila okrog 35 stopinj. Zjutraj je bilo še do okrog poldne lepo in primerno toplo, nato pa do štirih popoldne vroče, ob večerih pa je bilo prijetno.

TAŠKENT

Taškent se nam predstavlja kot moderno mesto. Po potresu leta 1966 so zgradili nove protipotresne stavbe, široke avenije in parke, le del starega mesta z mošejami in medresami se je ohranil oz. so ga obnovili. Najstarejša bogoslovna šola Kukeldash je iz 16. stoletja.

V Taškentu smo obiskali tudi katoliško cerkev in se srečali s katoliškim škofom Jurijem, ki je poljski minorit. Cerkev je bila zgrajena 1910 pod carsko Rusijo, leta 1923 so jo boljševiki zaprli in spremenili v skladišče, zaprta in zaplenjena je bila vse do 1993, ko so jo vrnili katoliškim vernikom. Podobno usodo je imela tudi pravoslavna cerkev, ki je bila zaprta skoro 60 let. Evangeličanska nemška cerkev je bila spremenjena v gledališče in kinodvorano, zdaj jo ima spet evangeličanska skupnost.

Obiskali smo tudi mavzolej in grob islamskega pesnika in filozofa Kafala Šašija iz 10. stoletja ter se sprehodili po parku zgodovinskih osebnosti, kjer je tudi spomenik sedanjemu državnemu predsedniku. Naj omenim, da smo v Buhari prisostvovali folklornemu večeru, v Taškentu pa v nekdanji gruzijski cerkvi poslušali koncertni večer ruskih pesmi.

Naše potovanje se je sklenilo, bilo je veliko doživetij in prijetnih spominov, nakupov in končno še odlet proti Rimu. Začel se je že ob poldrugi uri po polnoči, ko smo se poslovili od mesta in pripotovali na letališče, kjer so se začele dolgotrajne in počasne formalnosti za prestop mejnih kontrol. Končno je letalo je odletelo po krajevnem času ob 6.10, v Italiji je bilo takrat tri ure in deset minut. V Rim smo prileteli ob 9.30, po šestih urah leta. Naša agencija IOT je poskrbela še za obisk Rima, z minibusom smo se popeljali mimo trga sv. Petra, po rimskem korzu do Koloseja, promet pa je bil silno velik, zato so nam poskrbeli še za poslovilno kosilo v "rimskih katakombah" oz. rimski kleti. Končno smo se vrnili na letališče Fiumicino, od koder smo odleteli na ronško letališče in tja prispeli okrog 18.00 ure. Za nami je bil najdaljši in naporen dan, kljub temu pa smo se vsi srečno vrnili na svoje domove. Podobe krajev in ljudi kot tudi spomini nas bodo še spremljali in ob omembi Uzbekistana se bodo zbudile lepe in prijetne misli na vsa doživetja, kjer smo dobili naslov karavanbaši.

/ konec

JM